

Møte tirsdag den 25. mars kl. 10 President: *I n g e L ø n n i n g*

D a g s o r d e n (nr. 64):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om rent og rikt hav
(Innst. S. nr. 161 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 12 (2001-2002))
2. Interpellasjon fra representanten Sylvia Brustad til olje- og energiministeren:
«Situasjonen i norsk olje- og gassindustri er på mange måter urovekkende. Leteaktiviteten er lav, og flere rigger ligger i opplag. Det har også vært påvist få interessante funn i de siste letebrønnene som er boret, og det er få felt som nå står foran utbygging. Interessen fra utenlandske selskaper er dalende. Situasjonen i leverandørindustrien er alvorlig, og utsiktene fremover er ikke særlig positive pga. få vedtatte utbygginger på sokkelen. Samtidig opplever vi at oljeselskapene som opererer på norsk sokkel, har gitt flere oppdrag ut til utenlandske verft, og at prisforskjellene er oppsiktsvekkende store. Stortinget har bedt Regjeringen gjennomgå konkurransesituasjonen for norsk offshorerettet verkstedindustri i forhold til andre EØS-land og melde tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2003.
Er statsråden bekymret for den nåværende situasjonen olje- og gassnæringen er i, og hva vil han foreta seg for å bedre situasjonen?»
3. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo, Hallgeir H. Langeland, Heidi Sørensen og Åsa Elvik om å forvalte kongekrabben som en uønsket introdusert art
(Innst. S. nr. 162 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:29 (2002-2003))
4. Innstilling frå næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Bendiks H. Arnesen, Reidar Sandal, Asmund Kristoffersen og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen om etablering av statlig garanti for driftskreditt til fiskerinæringen
(Innst. S. nr. 150 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:52 (2002-2003))
5. Referat

Presidenten: Representanten Afshan Rafiq, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Oddvard Nilsen (H): Jeg vil foreslå Øyvind Halleraker og Finn Martin Vallersnes.

Presidenten: Øyvind Halleraker og Finn Martin Vallersnes er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Finn Martin Vallersnes og Øyvind Halleraker anses enstemmig valgt som settepresidenter for inneværende uke.

Representanten Marit Arnstad vil fremsette et privat forslag.

Marit Arnstad (Sp): Jeg vil gjerne få lov å fremme et forslag om at det innføres rekrutteringskvoter for ungdom i fiskerinæringen.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om rent og rikt hav (Innst. S. nr. 161 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 12 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 20 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti 10 minutter hver og Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Første taler er Øyvind Halleraker, på vegne av sakens ordfører.

Øyvind Halleraker (H): På vegne av sakens ordfører, Siri Meling, vil jeg få takke komiteen for et konstruktivt samarbeid, et arbeid som har vært positivt og lærerikt på veldig mange måter.

Stortingsmeldingen Rent og rikt hav, eller havmiljømeldingen, gir en gjennomgang av miljøtilstanden i våre hav og kystområder og hvilke utfordringer vi står overfor i tiden framover. Stikkord som økt transport av farlig gods langs kysten, beredskap ved ulykker til sjøs, problemstillinger knyttet til introduserte arter, faremomenter ved ballastvann, forurensning fra sedimentene i våre fjordområder og radioaktiv forurensning fra Sellafield er noen av mange viktige elementer som denne meldingen berører.

Vi kjenner alle til vår avhengighet av havet. Næringer som fiskeri og havbruk samt petroleumsvirksomhet er av stor betydning for både verdiskaping og sysselsetting langs kysten. Rundt dette er det en stor og mangfoldig in-

dustriell virksomhet. Blant annet har petroleumsvirksomheten i de siste tiårene vært den viktigste bærebjelken i norsk økonomi. Norge har sterke interesser knyttet til hvordan havområdene og ressursene i havet forvaltes. Norge har jurisdiksjon over og ansvar for et havområde seks ganger større enn landarealet. Basis for denne meldingen er Regjeringens visjon om å sikre et rent og rikt hav, slik at også framtidige generasjoner skal kunne høste av de rikdommer som havet kan gi. Det overordnede målet er å legge grunnlaget for et rent og rikt hav, bl.a. gjennom å etablere rammebetingelser som gjør det mulig å balansere næringsinteressene knyttet til fiskeri, havbruk og petroleumsvirksomhet innenfor rammen av en bærekraftig utvikling.

Havmiljømeldingen har som utgangspunkt at vi må legge helheten til grunn i en forvaltningsplan for havområdene. Historisk har tilnærmingen vært gjort sektorvis mens de mer helhetlige vurderinger har uteblitt. Regjeringen legger opp til at forvaltningen skal være økosystembasert, og med det menes en forvaltning som tar utgangspunkt i de rammebetingelser økosystemet selv setter for opprettholdelse av produksjon og bevaring av det biologiske mangfold. For å nå denne målsettingen er kunnskap og verktøy for analyse og koordinering viktig. Det samme gjelder samordning mellom ulike sektoransvarlige. Det er her naturlig å vise til stortingsmeldingen om biologisk mangfold som Stortinget behandlet i fjor.

Første ledd i dette arbeidet vil være en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet. Regjeringen har med denne meldingen tatt en del utfordringer på alvor. Vi kjenner til at balansegangen mellom ulike interesser i havområdet kan være problematisk. En viktig balansegang går mellom petroleums- og fiskerinæringen. Flertallet i komiteen stiller seg bak tilnærmingen om at en sameksistensmodell skal være utgangspunktet for disse næringene, det vil si at de bør kunne operere side om side med sine aktiviteter. Vi har gjennom vår 30-årige oljehistorie i Nordsjøen vist at dette er godt mulig. Under høringen i forbindelse med denne meldingen kom det også fram at oljenæringen og fiskerinæringen arbeider felles mot et dokument eller en plattform for god sameksistens. Regjeringen har lagt til grunn at nye tillatelser for oljeboring fra Lofoten og nordover ikke skal gis før konsekvensutredning av helårig petroleumsvirksomhet for disse havområdene er ferdigstilt.

Vi har i de siste årene opplevd skipsulykker som har vært en kraftig påminnelse om hvor utsatt våre kystfarvann kan være. Forlisene av «John R» i nord og «Green Ålesund» i sør er eksempler på dette. Dessverre er også forliset av «Prestige» utenfor Spanias kyst et eksempel som viser alvoret i denne typen ulykker. Dette er situasjonsbilder vi ikke ønsker å oppleve langs kysten av Norge. Skipsulykkene avdekker en sårbarhet. Regjeringen har møtt denne utfordringen ved bl.a. å samle alt ansvar for den statlige beredskap mot akutt forurensning i Kystverket. Tidligere var dette som kjent delt mellom Kystverket, SFT og Sjøfartsdirektoratet. Et annet viktig tiltak er Regjeringens forslag om å utvide vårt territorialfar-

vann fra 4 til 12 nautiske mil, og denne saken ligger til behandling i Stortinget.

I erkjennelsen av både avhengigheten av og sårbarheten i våre havområder, er det positivt at Regjeringens melding i all hovedsak samler et bredt politisk flertall bak seg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Spørsmålet om trafikkovervåking er et spørsmål som engasjerer mange. Ulykker som «John R» og «Green Ålesund» viste oss at det var et kraftig behov for å rydde opp i ansvarsforholdene knyttet til overvåking og beredskap, men også at beredskapen ikke var god nok.

I tida etter «John R»-ulykken har det skjedd mye for å rydde opp i ansvarsforholdene, men det har også skjedd store endringer når det gjelder trafikkbildet. I 2002 gikk det ca. 200 oljetransporter langs norskekysten. Derfor er det behov for å en styrket innsats. Et av de sentrale virkemidlene i denne sammenhengen er etablering av en trafikkentral i Nord-Norge. Dette var også et tema da Stortinget behandlet sårbarhetsmeldinga. Den ble behandlet av to stortingskomiteer – justiskomiteen og forsvarskomiteen. De to komiteene gikk enstemmig inn for å opprette en trafikkentral i Nord-Norge, og sa at den f.eks. kunne legges til Vardø i tilknytning til kystradiostasjonen der. Regjeringa skal komme tilbake til denne saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett eller statsbudsjettet. Arbeiderpartiet ønsker å avvente Regjeringas forslag til lokalisering, men vi synes likevel det var merkelig at bl.a. regjeringspartiene ikke kunne gjenta formuleringa fra innstillinga til sårbarhetsmeldinga om at Vardø var et alternativ. Vi mener også at dette er blitt en sak hvor det er såpass mye uklarhet at det er behov for en rask avgjørelse. Vi mener derfor at denne saken må Regjeringa komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett. Mitt spørsmål til representanten Halleraker er: Hvorfor kunne ikke Regjeringa være med på å gjenta de samme merknadene som stod i innstillinga til sårbarhetsutvalget, der man pekte på at Vardø var ett alternativ for lokalisering av trafikkovervåkingssentralen?

Øyvind Halleraker (H): Det er riktig at Høyre var med på disse merknadene i innstillingen til sårbarhetsmeldingen. Da skulle det være rimelig greit hva vi mener om det.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet er enig med oss i at vi bør avvente hva Regjeringen mener om dette i revidert nasjonalbudsjett. Det er en veldig viktig etablering som skal skje, og det er viktig at man vurderer alle forhold knyttet til denne etableringen. For min del kan gjerne Vardø være et godt alternativ, men jeg tror det er viktig at man ser hele dette i et perspektiv hvor både økonomi, ressurser og eksisterende infrastruktur er med, og selvfølgelig det som kanskje i denne spesielle saken er ekstra viktig, nemlig forholdet til våre naboland og kanskje spesielt til Russland. Det er viktig at vi her har en overvå-

king og etablerer et godt apparat som har gjensidig tillit, også blant våre naboer.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg vil gjerne starta med å takka ordføreren for saka – altså ikkje representanten Halleraker – for eit konstruktivt og godt samarbeid og ein konstruktiv vilje til å føreta miljøforbetringar i samband med havmiljømeldinga.

SV står overbygningen i havmiljømeldinga, som går på at ein skal ha ei økosystembasert forvaltning, og at ein skal følgja føre var-prinsippet. Det er bra.

Komiteen peiker på at det er eit auka press på fiskebestandane, og at det er eit behov for å redusera fangstkapasiteten. Ein del ting gjer Regjeringa, men ofte får ein inntrykk av at ein f.eks. når det gjeld kongekrabben, er meir oppteken av at han skal vera berekraftig enn av at torskestammen skal vera berekraftig. Mitt spørsmål til Halleraker er: Kva vil han gjera knytt til problemstillinga som komiteen nemner i forhold til å redusera fangstkapasiteten? Kva meiner Høgre der er viktige bidrag?

På komiteereiser til Tromsø og Nordvest-Russland fekk me eit veldig godt innblikk i ein del av dei områda som Noreg og Russland samarbeider om. Mykje av dette er positivt, ikkje minst når det gjeld kongekrabben, men òg kva gjeld oljevernberedskapen. Men det er sjølv sagt mykje meir ein kan gjera, og det er eit sterkt behov for å auka dette samarbeidet på fleire område, som komiteen òg peiker på.

SV har eit forslag om at ein skal vurdere å be Regjeringa oppretta eit nordområdesenter, nettopp for å kunna setja i gang den nødvendige miljøovervakinga som ein treng i nordområda. Førebels har ikkje regjeringspartia slutta seg til denne idéen. Mi utfordring til Halleraker er: Er dette noko ein ønskjer å koma tilbake til?

Øyvind Halleraker (H): For å ta det siste først: Jeg må nok si at jeg i høyeste grad deler representanten Langelands anmerkning om hva vi opplevde under vår komiteereise i Nordvest-Russland. Det var skremmende tilstander vi ble vitne til, og jeg må nok også si at det satte våre egne miljøutfordringer i et perspektiv. Så at vi må fortsette samarbeidet med Russland, tror jeg er helt nødvendig hvis vi skal lykkes i å minske faren for en forurensning som også kan ramme våre egne områder. Et senter for overvåking kan være en positiv idé, og jeg regner med at dette er spørsmål som det arbeides med i Regjeringen.

Når det gjelder kongekrabben, vil jeg henvise til den behandling som foregår omkring dette spørsmålet i næringskomiteen. For egen del vil jeg legge til at det er de som har påpekt at dette er en ressurs, og det er jeg, inntil det motsatte blir bevist, innstilt på å lytte til. Det kan ikke være noe problem hvis vi har for mye av en ressurs. Da bør vi heller kunne regulere bestanden. Men som sagt, jeg vil der henvise til den behandlingen som foregår i næringskomiteen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Synnøve Konglevoll (A): Havet er en enorm ressurs for Norge. Vi har lange tradisjoner for fiske. Fiskeriene har vært helt avgjørende for bosettinga fra de første menneskene slo seg ned i de norske kystområdene. Fiskerieringa er fremdeles ryggraden i kystsamfunnet, og vi har utviklet den videre med oppdrettsvirksomhet og fiskeindustri.

Havet har vært en viktig samferdselsvei og lagt grunnlaget for skipsfart og verftsindustri. Arbeiderpartiet har som målsetting å få mer av godstransporten fra vei til sjø, fordi det er mer miljøvennlig. Samtidig medfører økt skipstrafikk også en miljørisiko, som jeg vil komme tilbake til seinere i innlegget mitt.

Havet har også gitt oss enorme olje- og gassressurser, som både har betydd inntekter og arbeidsplasser og bidratt til at Norge har ei særstilling også i europeisk økonomi. Men samtidig som havet har gitt oss en enorm rikdom, er også de menneskeskapte aktivitetene med på å påføre det belastninger – hver for seg kanskje ikke så store, men det er i dag et press på hav- og kystområdene som gjør det nødvendig å ha et helhetlig perspektiv.

Derfor vil jeg gi ros til Regjeringa for at den fikk lagt fram denne meldinga, og det er et bredt flertall i Stortinget som stiller seg bak den overordna målsettinga om ei mer helhetlig og koordinert forvaltning av hav- og kystområdene.

Det er også brei enighet om målet om at forvaltninga skal være økosystembasert og sektorovergripende.

To redskap skal være hovedvirkemidlene: forvaltningsplaner for de store havområdene, i første omgang Barentshavet, og oppfølging av EUs nye rammedirektiv for vann.

Regjeringa får altså tilslutning til hovedgrepene i meldinga. Utover det er det tre områder jeg i dag spesielt vil si noe om:

1. behovet for økt satsing på marin forskning
2. behovet for ei styrka kystovervåking og styrka beredskap
3. behovet for en styrka innsats for å rydde opp i forurensa sedimenter

For å starte med det første: Ei økosystembasert forvaltning må være kunnskapsbasert. Arbeiderpartiet er enig med Regjeringa i at vi i dag har nok kunnskap til å sette i gang arbeidet med å lage forvaltningsplaner, men samtidig vil vi understreke at det er behov for økt satsing på forskning, kartlegging og overvåking av havmiljøet.

I forskningsmeldinga, som Stortinget behandla i 1999, blei marin forskning pekt ut som ett av fire nasjonale satsingsområder for forskning. Til tross for det har ikke marin forskning fått det nødvendige løftet i forskningsbevilgningene. Ett unntak var regjeringa Stoltenbergs budsjettforslag for 2002, hvor forskningsinnsatsen ble foreslått økt med 60 pst. på ett år. Men dessverre blei mye av satsinga fjerna av Bondevik II-regjeringa og stortingsflertallet.

Det har blitt anslått at verdiskapinga innafor marin sektor kan øke fra om lag 40 milliarder kr til 240 milliarder kr de neste 30 årene. Det er imidlertid ikke ei utvikling som kommer av seg sjøl eller gjennom

utvikling av markedet aleine. Skal vi nå denne målsettinga, krever det ei målretta offentlig satsing, bl.a. gjennom forskning.

Vi ber derfor i denne innstillinga, sammen med SV og Senterpartiet, om at Regjeringa i statsbudsjettet legger fram en samla plan for satsinga på marin forskning. Vi mener Regjeringa bør legge fram en opptrappingsplan for MAREANO, Marin arealdatabase for norske kyst- og havområder, og komme tilbake med ei vurdering av det såkalte AMOEBE-prosjektet.

Sjøl om regjeringspartia ikke støtter dette i innstillinga, håper jeg likevel at det kan følges opp. Det er nødvendig at vi styrker kunnskapen vår om de marine ressursene.

Et prosjekt som Regjeringa imidlertid er med på å støtte, er prosjektet «Barentshavet på skjerm». Gjennom bruk av satellittbilder kan man observere skipstrafikk, fiskebåter og oljeutslipp, man kan følge iskantens bevegelser, eventuelt se isbreer som løsner, man kan observere algeoppblomstringer m.m. Systematisk bruk av satellittbilder kan både gi oss nyttig dag til dag-informasjon og vil kunne gi verdifulle lange tidsserier med miljøkunnskap.

Hovedideen bak «Barentshavet på skjerm» er å samle den informasjonen vi kan få fra satellittbilder og den øvrige kunnskapen vi har om Barentshavet og kystområdene, i ett skjembilde. Dermed kan vi få et nettbasert senter for miljøinformasjon der alle brukere fra forvaltning, næring, operative tjenester, media og allmennheten får gradert tilgang til det som bør være samfunnets felles kunnskap. I Tromsø er det et bredt fagmiljø samla hos Polarinstituttet, i Polarmiljøsentret, hos fiskeri- og havforskningsmiljøet og romforsknings-/satellittovervåkingsmiljøet.

«Barentshavet på skjerm» handler altså om både å styrke den langsiktige miljøovervåkinga og om å være et viktig supplement i kystovervåkinga. Dermed er jeg over på det neste området jeg vil si litt om: behovet for økt innsats når det gjelder kystovervåking og beredskap.

Også her er jeg glad for at det har blitt ei innstilling med brei enighet. Jeg er glad for at en enstemmig komite ser behovet for at slepebåtkapasiteten i Nord-Norge må styrkes, og ber Regjeringa komme tilbake med konkrete tiltak allerede i revidert nasjonalbudsjett. Jeg er som sagt glad for at en enstemmig komite går inn for systematisk bruk av satellittbilder og ber Regjeringa komme tilbake til «Barentshavet på skjerm» i statsbudsjettet. Jeg er glad for at en enstemmig komite ber Regjeringa foreta en gjennomgang av de private og statlige beredskapsressursene, herunder skipsfartens ressurser, og at berørte parter skal involveres i dette arbeidet. I tillegg til dette gjentar vi det som ble sagt i forbindelse med behandlinga av sårbarhetsmeldinga, om at det skal opprettes en krisestyringskommando på Reitan og en trafikksentral i Nord-Norge. Når det gjelder det siste, synes jeg imidlertid det er merkelig at regjeringspartiene og SV ikke kan gjenta merknaden om at Vardø er et alternativ. Det skaper en usikkerhet i Finnmark som vi kunne vært foruten.

Likevel: I sum vil disse tiltakene bety en styrka beredskap. Men når det er sagt, er det et forhold jeg særlig vil understreke. Det er behovet for samordning og klare ansvarsforhold dersom det skjer ei ulykke. Da komiteen var i Tromsø, fikk vi høre ordføreren i Karlsøy, Hanny Ditlefsen, fortelle om sine erfaringer med «John R». Den klare konklusjonen etter «John R» er at det er behov for ei kraftig opprydding når det gjelder ansvarsforhold.

Mye har heldigvis skjedd, sist gjennom samlinga i Kystverket. Men fremdeles er det langs kysten usikkerhet om hvem som til enhver tid har ansvar dersom ei ulykke skulle skje. Så seint som i går fikk jeg f.eks. kopi av et brev til Regjeringa ved statsminister Kjell Magne Bondevik fra Troms fylkesting, der man framhever nettopp to forhold: for det første slepebåtkapasiteten, og for det andre at det må bli klare og entydige kommandostrukturer. Og som det sies i brevet: «Kommandostrukturene er i dag til dels uklare og i hvert fall ikke entydige.» Dette er et budskap fra Kyst-Norge som vi må ta på alvor, og det er Regjeringa som må sørge for at det blir klare ansvarsforhold.

Det kan den gjøre i proposisjonen som skal komme om etablering av krisestyringskommandoen på Reitan, og det kan den gjøre i saka om etablering av trafikksentral i Nord-Norge. Derfor bør også spørsmålet om trafikksentralen avklares så raskt som mulig, og Arbeiderpartiet mener, som sagt, at Regjeringa bør kunne presentere et forslag i løpet av vårsesjonen.

Det siste jeg spesielt vil nevne, er behovet for å rydde opp i forurensa sedimenter. Å rydde opp i forurensa sedimenter er å rydde opp i fortidas miljøsynder. Når det spres miljøgifter fra forurensa sedimenter til nye områder, mener Arbeiderpartiet at det er uakseptabel forurensing. Vi støtter Regjeringas strategi som består i å gjennomføre tiltak i områder hvor det er stor fare for spredning av miljøgifter, sikre at det utarbeides fylkesvise tiltaksplaner, og skaffe økt kunnskap gjennom bl.a. pilotprosjekter. Men på ett område er Regjeringa dessverre temmelig ullen, og det gjelder finansieringa. Det er et spørsmål som ifølge meldinga må utredes nærmere. Det mener vi i Arbeiderpartiet og SV er for defensivt. Vi mener det må lages en opptrappingsplan for opprydding og har fremmet et forslag som vi håper regjeringspartia vil stemme for i dag. Som sagt er det mye enighet i denne saken. Jeg håper at det også kan bli enighet om en plan for å rydde opp i forurensa sedimenter.

Med det tar jeg opp det forslaget som Arbeiderpartiet er med på i denne innstillinga.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): SV har i innstillingen pekt på at det fra norsk side bør vurderes om nordområdene trenger et eget senter for miljøovervåking. Et sånt senter vil kunne bidra til økt norsk-russisk samarbeid om forvaltningen av marine ressurser. Representanten Halleraker svarte i sted at dette var en positiv idé som han regner med det vil bli jobbet videre med. Det er kanskje

sånn at SVs gode ideer må få tid til å synke inn før de aksepteres og tas til følge.

Mitt spørsmål til representanten Konglevoll er om hun er enig med representanten Halleraker i dette. Er hun enig i at dette er en god idé, og vil Arbeiderpartiet stemme for SVs forslag?

Det er også positivt at Arbeiderpartiet og SV i innstillingen står sammen om økt satsing på opprydding i forhold til PCB, og et ønske om å intensivere innsatsen når det gjelder oppryddingen. Da må jeg få signalisere at SV forventer at Arbeiderpartiet også følger opp dette når det kommer til pengebruken, når det kommer til budsjettene, når prioriteringen skal foretas, i forhold til hvor mye ressurser en skal legge ned i denne oppryddingen. Kan Arbeiderpartiet komme med et signal om at en også vil prioritere dette i neste års budsjett?

Synnøve Konglevoll (A): Når det gjelder et senter for miljøovervåking, snakket jeg ganske mye i mitt innlegg om «Barentshavet på skjerm», som er et hjertebarn – det må jeg få lov til å innrømme. Noe av hovedtanken med det prosjektet er nettopp å utnytte mye av den kompetansen og kunnskapen som vi allerede har. Og som jeg sa i mitt innlegg, er det etablert et polarmiljøcenter som har samlet mye kompetanse innenfor eksisterende etater. Nå er jo også Kystverket samlokalisert.

Vi mener at hvis Regjeringa tar tak i den utfordringa som ligger i innstillinga fra en enstemmig komite om å etablere «Barentshavet på skjerm», så kan vi få nettopp en styrking av denne miljøkunnskapen. La meg også få tilføye at dessverre har Regjeringa en rekke ganger foreslått å kutte i bevilgningen til Polarmiljøcenteret i budsjettsammenheng, og Arbeiderpartiet har foreslått å rette opp de kuttene, så dette er en sak vi er opptatt av.

Når det gjelder opprydding i forurensa sedimenter, støtter vi som sagt hovedstrategien til Regjeringa i dette arbeidet. Men det er helt åpenbart at det er behov for økte bevilgninger i åra som kommer dersom man skal få ryddet opp. Vi håper og tror at Regjeringa også vil komme tilbake med økte forslag på dette området.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Øyvind Korsberg (FrP): Når vi nå har en debatt om rent og rikt hav, er det ikke til å komme fra at vi nylig har behandlet to store stridstemaer her i salen, nemlig stortingsproposisjonen om nasjonale laksefjorder og St.meld. nr. 38 for 2001-2002, Om olje- og gassvirksomheten. Det bærer vel denne debatten preg av.

Likevel synes vi i Fremskrittspartiet det er litt trist å lese en del av det som står i merknadene. Jeg skal få lov til å sitere noe:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg videre at det bør utvikles bedre metode og kunnskap, for å kunne foreta en grundig avveining av de forskjellige interessene som knytter seg til Barentshavet. Videre at dette best kan oppnås ved å basere forvaltningsplanen på konse-

kvensutredninger for de enkelte sektorene for å få fram helheten.»

Nå er det jo slik at norsk petroleumsaktivitet har foregått i 30 år, med en teknologi og en miljøstandard som er helt i verdenstoppen. Og bare når det gjelder Barentshavet, har man 174 forsknings- og utredningsrapporter. Man har brukt over en halv milliard kroner på dette. Men likevel vil altså stortingsflertallet ha mer utredning om dette enn det som ble vedtatt under behandlingen av St.meld. nr. 38 om olje- og gassvirksomheten. Det synes vi i Fremskrittspartiet er trist, og det synes vi også er unødvendig.

Ett tema som er viktig i denne meldingen, er skipsfarten og sikkerhet og beredskap langs kysten. Vi er positive til utvidelsen av territorialfarvannet fra 4 til 12 nautiske mil. Man får en mulighet til å få fartøyene lenger ut langs kysten og dermed til å ha en økt beredskap og få bedre tid til å gripe inn før et fartøy med problemer havner i fjæresteinene.

Vi synes det er viktig at det er et godt samarbeid mellom Norge og Russland – og man har sikkert også mulighet til å utvide samarbeidet for å gjøre det enda bedre. Jeg synes det også er all grunn til å gi ros til fylkesmannen i Finnmark, som har tatt et initiativ til en avtale med tankbåtrederiene om varsling av oljetransport fra Russland langs Finnmarkskysten. Det synes vi er svært positivt.

Det vil videre være viktig i forbindelse med økt aktivitet langs kysten og i forbindelse med Snøhvit-utbyggingen at man styrker den eksisterende oljevernberedskapen og etablerer nye oljeverndepoter der dette er nødvendig. Like viktig er det at man har en god transportmulighet mellom disse depotene. Det var det som var svakheten ved «John R»-ulykken, man hadde for dårlig logistikk, og det tok for lang tid før nødvendig utstyr var på plass. Jeg er glad for at det har blitt mer samordning, og at man får mer samkjørte tiltak på dette området gjennom Kystverket.

Vi er også veldig glad for at det har blitt enighet i Stortinget om å styrke slepebåtkapasiteten. Vi har sett det som veldig viktig at man har nok maskinkraft for å kunne assistere fartøy som får problemer, spesielt i disse tider når man fra Stortingets side reduserer Forsvaret og de som er inne i et tidlig stadium i forhold til å gripe inn.

Det viktigste tiltaket for å styrke beredskapen er en etablering av en trafikksentral. Det er viktig for å unngå en ny «John R»-ulykke. Dessverre har etableringen av en trafikksentral nå blitt en lokaliseringsdebatt, og det har også blitt en budsjettdebatt. Det synes vi burde vært helt unødvendig. Vi har gått inn for å legge denne trafikksentralen til Reitan. Der har man mye av det som skal til for å få en slik sentral på plass. Det er bare nødvendig å få en grenseoppdraging mellom Kystverket og Forsvaret. Og der har man mulighet til å komme raskt i gang for å få det som er det viktigste, nemlig en full overvåking. Men det vil sannsynligvis stortingsflertallet ikke være med på, og det synes jeg er ganske trist. For når man har et uhell med et fartøy, er det om å gjøre at reaksjonstiden må

være minimal fra man oppdager problemet og til man kan gripe inn – at man har et kort handlingsrom.

Til slutt vil jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Korsberg har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Olje- og energikomiteen har under behandlingen av meldingen hatt gleden av å besøke Nordvest-Russland. Det var en opplevelse som vi aldri bør glemme. Andrejevabukta er et av de store anleggene for håndtering og lagring av brukt kjernefysisk drivstoff fra den russiske marines nordflåte. I luftlinje ligger anlegget omtrent 50 km fra Norge. Der lagres det ulike typer radioaktivt materiale som tilsvarer 5 000 Hiroshima-bomber. Norge har engasjert seg i arbeidet med opprydding gjennom en samarbeidsavtale.

Dette området har vært forlatt i en årrekke, og det bærer det tydelig preg av. Guvernøren i Murmansk er takknemlig for hjelpen og sier at uten utenlandsk støtte ville det tatt 100 år å rydde opp i atomlageret. Når det gjelder miljøutfordringer, blir kanskje de norske debattene små i forhold til de utfordringene vi så i Russland. På tross av dette er Fremskrittspartiet ikke bare med på et kutt på 19 mill. kr, som kom fra Regjeringen, men de var i forliket med på å kutte 30 mill. kr ekstra i forhold til samarbeidsavtalen med Russland.

Mener representanten Korsberg at det er fornuftig politikk å kutte på disse bevilgningene, eller er det slik at det er festtaler om farene som er viktigst for Fremskrittspartiet?

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg er helt enig med representanten Klungland i at det vi så i Andrejevabukta og for så vidt også på komiteereisen, gjorde et sterkt inntrykk, og vi er iallfall blitt helt overbevist om at det man driver med fra norsk side når det gjelder miljøvernpolitikk, er symbolpolitikk. Jeg kunne hatt god lyst til å sende miljøvernministeren på den reisen vi var – han trengte for så vidt ikke å komme like raskt tilbake som vi gjorde, for jeg tror det var mye å gripe fatt i.

Det vi også fikk en orientering om da vi var i Andrejevabukta, var jo at dette var et russisk ansvar. Det går også en grense for hvor mye bistand man skal yte fra norsk side. Det ble også sagt at det ikke var noe ønske om at Norge på en måte skulle overta dette prosjektet, men at vi skulle være med som en bidragsyter i respekt for at dette er på russisk side, og det er for så vidt et russisk problem. Men jeg tror det er viktig at man også i framtiden er engasjert på det området i en viss grad, og der yter man jo miljøvern, slik at man virkelig får noe igjen for de midlene man skyter inn.

Om vi har kuttet i budsjettet på dette området i samarbeidet med Regjeringen om budsjettavtalen, kom det iallfall ikke fram at det utgjorde noe problem for det prosjektet som var i Russland og Andrejevabukta. Men vi vil jo fortsatt være en pådriver for at dette prosjektet skal gå

videre i et samarbeid med Russland, der Russland har hovedansvaret.

Presidenten: Presidenten vil håpe at oppfordringen til miljøvernministeren ikke innebar den forutsetning at han egenhendig skulle rydde opp i atomavfallet. I så tilfelle ville det kunne bli vanskelig å møte i Stortinget med jevne mellomrom.

Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg trur heller ikkje eg vil tilrå miljøvernministeren å bevega seg i ein del av dei områda der ein har dette avfallet som ein no snakkar om.

Dette er ei sær sars viktig melding. Ikkje minst synest SV det er viktig at ein har ein basis eller ein overbygning som seier at det ein skal driva på med, skal vera kunnskapsbasert, og det skal vera ei økosystembasert forvaltning av ressursane i havet. Det er ein viktig overbygning som SV er samd i. Og då startar liksom utfordringane: Klarar ein å følgja opp? Så langt har ein sett eksempel på at ein ikkje gjer det. Me hadde dette i villaksmeldinga, der ein svekte posisjonen til Regjeringa og svekte posisjonen til det som Rieber-Mohn-utvalet meinte var ei kunnskapsbasert forvaltning. Ein har det når det gjeld aktiviteten i Barentshavområdet, der ein no har sett i gang Snøhvit-utbygginga. Er dette kunnskapsbasert, økosystembasert? Slike spørsmål bør ein stilla seg når ein no skal fortsetja det politiske arbeidet i det viktige området som havmiljø er.

Ein skal òg alltid hugsa på – og det har eg funne at eg må seia meir – at dersom ein ønskjer ein meir offensiv havmiljøpolitikk, så er det berre å koma til SV, så har ein fleirtal. Me står klare med ei rekkje forslag som vil føra til at ein får ein meir offensiv havmiljøpolitikk.

Lat meg seia eit par positive ting i forhold til det komitefleirtalet har fått til i si behandling. Som eg sa, var eg nøgd med saksordføraren sitt arbeid nettopp for å freista å finna løysingar som forbetrar meldinga. Blant anna gjeld dette satellittovervaking.

I midten av mars hadde ein altså via satellitt fotografert ein båt som gjekk langs norskekysten og sleppte ut olje. Men ein kunne ikkje ut frå den kunnskapen ein hadde, fakka denne, og Noreg betalte altså ikkje dei tenestene som gjorde at me kunne gripa fatt i den båten og syta for at han vart teken for den miljøkriminaliteten han dreiv på med. SV ønskte at dette skulle ein rydda opp i allereie i revidert budsjett, slik at det vart pengar til det. Men eit fleirtal, inklusiv SV, gjekk til slutt inn for at dette skal koma i samband med ordinært budsjett 2004. Men då ventar òg SV at dette skjer, slik at vi blir på offensiven i forhold til å ta miljøkriminelle.

Det er òg kjekt å sjå at det er stor velvilje knytt til å auka innsatsen på forskning – ikkje minst i samarbeid med Russland. Men problemstillinga blir, som ein var inne på i replikkordskiftet: Kva skjer når ein skal følgja opp dette konkret i budsjetta? Er det slik at ein aukar innsatsen på forskning, eller er det slik at ein faktisk inngår kompromiss med parti som kuttar i slik forskning? Det er spørs-

mål ein må stilla seg med utgangspunkt i dei signala ein samrøystes komite no gjev, knytt til dette.

Så er SV sjølvsagt glad for at ein grip fatt i delar av oljevernberedskapen gjennom at ein samrøystes komite går inn for at ein skal sjå på slepebåtkapasiteten. Med «Prestige» i minnet og den katastrofen ein hadde der, dersom ein ser for seg ein slik katastrofe i Barentshavet, må ein altså no i sterkare grad koma på banen med oljevernberedskap, og då er dette med slepebåtkapasitet eitt viktig moment av fleire.

Fleire talarar har vore inne på komitereisa i Tromsø–Murmansk-området, som veldig interessant og veldig opplyssande for oss som komitemedlemmer når det gjeld kva som faktisk foregår og kva ein ønskjer skal foregå. Det er heilt tydeleg at dersom ein ser på forskingsinnsatsen på begge sider av grensa, altså i Noreg og Russland, så er det eit betydeleg behov for synergjar dersom ein samordnar seg betre og samarbeider meir. Ein samarbeider noko, men ein samarbeider altså ikkje nok. Ein samarbeider bl.a. når det gjeld kongekrabben, men på fleire område er det heilt tydeleg av dei orienteringane me fekk i Murmansk, at her er det eit stort potensial dersom Noreg er villig til å bruka litt meir midlar på det. Nettopp derfor foreslår SV å laga eit nordområdesenter som går utover det som Arbeidarpartiet er inne på når det gjeld Polarmiljøsenteret. Vi ønskjer eit senter som har ei sterkare fokusering på heile nordområdet, ikkje berre på Arktis og Antarktis, som Polarinstituttet fokuserer mest på.

Heilt til slutt: Eg saknar at ein i PCB-oppryddingsproblematikken kjem meir på offensiven, slik som Arbeidarpartiet og SV krev. Eg håpar at det er eitt av dei områda som miljøvernministeren kjem tilbake til i innlegget sitt.

Tok eg opp forslaga frå SV, president? Om ikkje, gjer eg det no.

Presidenten: Da har representanten Hallgeir H. Lange-land under enhver omstendighet tatt opp de forslagene han refererte til.

Presidenten merket seg at representanten hadde visse problemer med å holde styr på forskjellen mellom basis og overbygning – og vil anta at det må bety at den ideologiske bevissthet ikke lenger er hva den var.

Ingmar Ljones (KrF): Stortinget behandler i dag ei miljøsak som vil ha direkte konsekvensar for komande slekter. Vi kan i dag gjennom vedtak og føringar sikra at generasjonane etter oss kan få gleda av å ha tilgang på produkt frå havet som ikkje er forureina, og at den fine jamvekta som må vera i næringskjeda i havet, kan hal-daste oppe.

Reint og rikt havmiljø gir oss tilskunding til å fremja havbruk og hausta av ressursane i havet. Det er difor svært tilfredsstillande å oppleve at Samarbeidsregjerin-gas visjon om å sikra eit reint og rikt hav slik at framtidige generasjonar skal kunna hausta av dei rikdomane som havet gir, blir støtta av eit breitt fleirtal i Stortinget. Det er fleirtal for å utvikla verktoy og prosessar som kan leg-gja grunnlaget for ein langsiktig og heilskapleg politikk for trygging av hav- og kystmiljøet. Det inneber at vi skal

ha ein politikk der summen av all påverknad av havmil-jøet blir vurdert i samanheng og blir basert på kunnskap om struktur, verkemåte og tilstand i økosystema.

For å nå desse måla må framtidig forvaltning vera øko-systembasert og sektorovergripande. Dette er utfordran-de, og det vil krevja at statlege, regionale og lokale styres-makter, næringslivet og ulike organisasjonar – som nær-ingsorganisasjonar, miljøvernorganisasjonar og andre frivillige organisasjonar – er aktørar og partnarar i dette viktige arbeidet.

Noreg har lange tradisjonar for å utnytta dei rikdom-ane som havet gir. Fisken i havet har gjennom alle år vore ei viktig næringskjelde, og ressursane i havet har gjennom fleire hundre år vore ei kjelde til verdiskaping langs kysten. Men nye fangstmetodar, ei opnare verd med meir transport på kjøll og større mengder skadeleg utslepp enn det havmiljøet kan tola, har ført til at vi står i fare for å forstyrra den naudsynte balansen i havet som trengst for å oppretthalda matressursane i havet. Nordsjø-en, Norskehavet og Barentshavet er mellom verdas mest produktive havområde, og vi har store utfordringar i høve til berekraftig forvaltning av dei marine ressursane våre. Vi må føra ein målmedviten kamp for å redusera ska-deverknadene av introduserte arter og av oljeforureining frå operasjonelle og akutte utslepp frå petroleumsverk-semd, skipstrafikk og landbaserte forureiningskjelder.

Øydeleggjande miljøgifter i norske havområde har for ein stor del også kome med luft- og havstraumar etter ut-slepp i andre delar av verda. Difor trengst det internasjonalt samarbeid og overvaking. For å lukkast med å stog-ga tilførsla av miljøgifter er det viktig å finna løysingar på internasjonalt nivå, som eg nemnde. Vi treng m.a. ei internasjonal satsing for å stogga straumen av radioaktivt avfall frå Sellafeld. Som kjent ligg det føre planar om å frakta store mengder råolje med tankskip frå Nordvest-Russland langs Norskekysten, og denne frakta vil repre-sentera ein miljøtrussel ved eventuelle akutte utslepp frå supertankarar av storleik over 200 000 tonn.

For å møta denne utfordringa har Regjeringa teke ini-tiativet til ein heilskapleg forvaltingsplan for Barents-havet, der omsynet til miljø, fiskeri, petroleumsaktivitet og sjøtransport skal vurderast samla. Ein slik plan vil sei-nare kunna leggja grunnlaget for tilsvarande forvalt-ningsplanar for Norskehavet og Nordsjøen. Det er glede-leg at Stortinget støttar dette framlegget.

Energi- og miljøkomiteen var for to veker sidan på reise på Kola, noko fleire allereie har nemnt. Vi vitja m.a. Andrejevabukta og fekk orientering om dei enorme mengdene radioaktivt avfall som er lagra der. Dette av-fallet har blitt frakta dit med båt – det var tidlegare ikkje veg til dette området – og ligg heilt nede ved stranda. Det er langtfra skikkeleg sikra, og strålingsverdiane frå an-legget er så høge at det er helsefarleg å opphalda seg over tid i nærleiken av deponia. Vi fekk opplyst at det lagra radioaktive avfallet tilsvarar ca. 900 gonger meir enn ut-sleppa frå atomkraftverket i Tsjernobyl – det var den eine parameteren – eller, som nemnt tidlegare, ca. 5 000 gon-gar større strålingseffekt og fare enn den frå Hiroshima-bomba. Andrejevabukta ligg ikkje langt frå grensa mot

vårt eige land. Sjølv om det i kystline er lenger, ligg ho i luftavstand ca. 50 km frå grensa mot Noreg, mot Finnmark. Difor er det så viktig å kunna føra vidare både norsk og internasjonal innsats for å rydda opp i denne tikkande, livstrugande bomba som det radioaktive avfallet representerer. I tillegg kan forureina sigevatn frå deponeiet som ligg heilt ned mot fjæresteinane, både på kort og på lengre sikt øydeleggja næringskjeder og matressursar i Barentshavet. Og ingen kjenner tidsperspektivet for når dei radioaktive stoffa kan bli nedbrotne.

Vi treng å ha ekstra fokus på forureininga i nordområda. Eg er glad for at vi i dag får stadfesta at fleirtalet på Stortinget er samd i at det må visast ekstra varsemd når det gjeld utslipp frå land, frå skipstrafikk og frå petroleumsverksemd. Vi må ikkje stilla oss i den situasjonen at vi øydelegg ressursar kanskje for all framtid, berre for å få ut olje- og gassressursar for 100 år framover.

Det er rekna med auka transport av ulike petroleumsvarer langs kysten. Ikkje minst gjeld dette transport av olje frå Russland og i samband med Snøhvit-feltet. Regjeringa gjer framlegg om ulike tiltak for å møte dette trugsmålet. Mellom anna er utviding av territorialfarvatnet frå 4 til 12 nautiske mil eit tiltak som Kristeleg Folkeparti meiner er svært viktig. Denne endringa vil føra med seg at norske styresmakter får høve til å peika ut seglingsleier i større avstand frå kystlina. Dette vil kunna førebyggja skadeomfang ved eventuelle forlis eller akutte utslipp av forureining. Arbeidet med å etablere førehandsvarsling av transport av farleg gods og for å styrkja den maritime trafikkkontrollen og overvakinga vil vera viktig for å sikra vårt felles havmiljø. Eg vil med stikkord nemna ulukkene med «John R» og «Green Ålesund», og no sist haust ulukka med «Prestige» på spanskekysten då hauststormane herja som verst. Det fortel kor avgjerande det er å få god overvaking, klårgjering av ansvar, beredskap og tilstrekkelege ressursar til bergingsaksjonar når det måtte vera nødvendig langs kysten vår.

Nokre av fjordane våre er sterkt forureina, og det er fleire stader restriksjonar på å bruka fisk og skaldyr frå ein del fjordar og strandområde langs kysten. Det har i lang tid vore sleppt ut miljøgifter langs kysten og i fjordane, og desse ligg til dels lagra i sediment. Det er viktig at vi tek tak i denne problemstillinga og skaffar oss oversyn over kva omfang det er snakk om. Det er viktig å vita kva ein skal gjera med desse sedimenta. Det kan kanskje vera meir skadeleg å røra dei, altså forsøkja å fjerna dei, enn å dekkja dei til. Slik opprydding vil uansett kosta pengar. Difor er det viktig at vi vann erfaring med ulike metodar for å rydda opp i desse sedimenta.

Samarbeidsregjeringa har lagt fram ein heilskapleg strategi for arbeidet med å fjerna forureininga frå sedimenta. I dette arbeidet er det viktig at ein går fram steg for steg, vinn røynsle og på den måten kjem fram til samla tiltak for å kunna redusera forureininga. Prinsippet om at forureinar skal betala, er lagt til grunn. Men det kan til tider vera vanskeleg å finna ut kven som eigentleg har forureina, eller dei er for lengst borte. Difor må det vera eit statleg ansvar å følgja opp i dei høva.

Det overordna målet med vedtaket i samband med denne meldinga er at vi gjennom praktisk handling skal leggja grunnlaget for eit reint og rikt hav. I tillegg til naturgitte endringar skjer det store menneskeskapte og menneskeinitierte endringar. Her ligg altså dei store utfordringane.

Vi må etablere rammevilkår som gjer det mogleg å balansera næringsinteresser i tilknytning til fiskeri, havbruk, sjøtransport, i forhold til utslipp, frå land og luft til sjø- og petroleumsaktiviteten. Av omsyn til skaparverket og komande slekter må vi leggja føre var-prinsippet til grunn, og i tillegg systematisk redusera dei forureiningane som allereie er i havet, og som går ut over berekraftig utvikling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): I innstillingen står SV sammen med Arbeiderpartiet om et forslag om at Regjeringen i løpet av 2003 skal presentere en opptrappingsplan som gjør det realistisk innenfor en tiårsperiode å fjerne PCB- og tungmetallholdige sedimenter fra norske havner. Vi har lenge jobbet for en slik opprydding og for å få økt fokus på denne tikkende miljøbomben her hjemme.

Nå er det ikke slik at det bare er SV som er misfornøyd med innsatsen på dette området. Også Riksrevisjonen har sett nærmere på myndighetenes arbeid med forurenset grunn og forurenset sjøbunn forårsaket av tidligere tiders virksomhet. I innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen bes Regjeringen om regelmessig å rapportere status på oppryddingsarbeidet og

«på en mer aktiv måte ansvarliggjøre, involvere og koordinere de berørte sektormyndigheter og holde Stortinget orientert om dette i de regelmessige statusrapporteringene».

Mitt spørsmål til representanten Ljones er derfor: Hva har regjeringspartiene tenkt å gjøre for å følge opp denne innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen? Og er en slik opptrappingsplan noe regjeringspartiene også vil tygge videre på og ta med som en god idé? Hvis bare regjeringspartiene vil, er det et flertall på Stortinget for en god miljøpolitikk. Det har forliket om gassmeldingen illustrert.

Ingmar Ljones (KrF): Vi har med glede registrert engasjementet frå SVs side for å kunna gå raskare fram når det gjeld å rydda opp i PCB-forureining i dei ulike sedimenta og forureiningane som kan vera langs kysten. Det er eit engasjement som vi absolutt er einig i. Vi har eit felles mål, men vi har altså ulike strategiar for å nå det målet.

Vi har sjølv sagt med interesse lese dei utsegnene som har kome frå Riksrevisjonen. Etter vår vurdering er det òg teke inn i meldinga og merknadene at vi no på ein meir aktiv måte kan gå inn i dette arbeidet.

Frå mitt eige fylke kan eg nemna to tiltak. Det eine er opprydding av PCB- og anna forureining på Haakonsvern. Der har ein valt metoden med å suga opp all for-

ureining, samla det i eit stort deponi og så måla eventuelle utslepp derifrå. Den andre måten nytta ein i Sørfjorden – der har det jo vore monalege utslepp gjennom mange år. Der har dei valt først å dekkja forureininga til med ein duk, deretter å leggja eit gruslag oppå det igjen og deretter føreta målingar som viser om det er skadelege utslepp. Det er klårt at det er ei langt rimelegare ordning enn den første. Men til no har ein vore usikker på kva som likevel er den beste måten. Difor er det viktig å ha desse fire prøveprosjekta, med ulik måte å handtera avfallet på. Då vil ein vinna erfaring slik at ein kan ein utarbeida ein plan, som eg også nemnde i innlegget mitt. Vi har altså felles mål for oppryddinga.

Det er også positivt at ein så udelte – kanskje bortsett frå Framstegspartiet – kan gå samla inn for opprydding. Då må det også setjast av tilstrekkeleg med midlar. I tillegg vil eg nemna at vi med både NHO og PIL kjører eit felles løp. Dei innser kor verdifullt det er å rydda opp, dei vil ta sin del av ansvaret. Men då er det også heilt avgjerande at vi har eit sikkert grunnlag når vi skal setja i verk så store, kostbare og viktige tiltak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Inger S. Enger (Sp): Havmiljømeldingen tar for seg flere emner som berører kyst- og havområdene våre. Havet ble lenge sett på som så stort og så djupt at det kunne tåle alt det ble tilført. Men etter hvert har vi erfart noe annet. Også havet er sårbart, og skal vi kunne fortsette å høste mat fra et av verdens siste reine, naturlige produksjonsområder, må vi begrense tilførselen av skadelige stoffer til havet.

Det er nå ett år siden denne meldingen ble lagt fram, og mye vann har rent i havet siden den gang, for å si det på den måten. Når det gjelder en del av temaene som er omtalt, har de blitt behandla i andre saker, bl.a. i olje- og gassmeldingen og i proposisjonen om nasjonale laksevassdrag.

Enigheten mellom partiene er stor i komiteinnstillingen. Jeg vil også nevne det som er sagt tidligere her, og takke for konstruktivt samarbeid i komiteen.

Sjølv vil jeg gjerne ta opp to av temaene i meldingen. Jeg vil si litt om petroleumsvirksomheten i de sårbare havområdene i nord og litt om sikkerhet i forhold til oljetransport langs norskekysten.

Da vi behandla olje- og gassmeldingen i desember, vektla noen av oss at en eventuell åpning for videre petroleumproduksjon fra Lofoten og nordover til Barentshavet var et svært viktig tema. Senterpartiet la vekt på at vi må gå svært forsiktig fram, for det er igjen grunn til å understreke at det er viktig at de kunnskapsmanglene som ble avdekket gjennom konsekvensutredning for Barentshavet, blir tetta igjen før det tas nye strategiske beslutninger. Det er blitt avdekket behov for ny forskning. Flere tunge faginstanser, deriblant SFT, uttaler at utredningen vil bli mangelfull som beslutningsgrunnlag for myndighetene. Beslutninger kan ikke forskutteres på grunnlag av konsekvensutredningen. Det vil derfor være nødvendig å avvente forvaltningsplanen for området,

som er venta ferdigstilt i 2005. Det er først da en har grunnlag for å ta reelle politiske valg for ytterligere petroleumsvirksomhet. Jeg vil allikevel understreke at vi må være realistiske i forhold til den virksomheten som er i gang i disse områdene. Det er vanskelig å stoppe prosjekter som er i full aktivitet. Vi må imidlertid sørge for at det ikke startes opp ny virksomhet.

Det er positivt at Regjeringen går inn for å vurdere å opprettholde petroleumsfrie fiskerisoner. Aktuelle soner bør være gyteområder og oppvekstområder for sårbare og spesielt verdifulle fiskeribestander.

Jeg er også glad for den breie enigheten det er i komiteen når det gjelder arbeidet med å øke sikkerhet og beredskap langs norskekysten. Oppholdet i Russland har sikkert gjort sitt til at vi har fått samme virkelighetsforståelse.

Senterpartiets landsmøte nå nylig la vekt på å styrke kystberedskapen, og møtet vedtok en uttalelse om dette. Den understreka nettopp at økt oljetransport fra Kola langs norskekysten gjennom de viktige gyte- og oppvekstområdene for bl.a. torsk innebærer en betydelig risiko. Uttalelsen la også vekt på tre avgjørende forhold for å hindre en miljøkatastrofe i farvannene våre: tilfredsstillende slepebåtkapasitet, entydige og klare ansvarsforhold og kommandostrukturer og samordning og styrking av ulike former for navigasjonsbistand og overvåking. Alt dette er temaer som komiteen har vært opptatt av under behandlingen av denne meldingen. Det er Regjeringens ansvar å følge dette opp, og komiteen ber om at dette tas allerede i revidert budsjett.

Det er positivt at Regjeringen legger opp til å utvide Norges territorialfarvann fra fire til tolv nautiske mil, men for særlig miljøfarlige transport, slik som f.eks. råolje, er heller ikke tolv nautiske mil en betryggende avstand. Det bør derfor vurderes å søke FN's sjøfartsorganisasjon om godkjenning for å legge seilingsledene enda lenger ut.

SV sa innledningsvis her i stad at de var opptatt av en offensiv havmiljøpolitikk, og folk ble oppfordra til å støtte dem. Jeg vil i dag si at vi ønsker å støtte ett av disse forslagene som SV har kommet med. Det gjelder forvaltning av kongekrabbe. Det er også et tema som vil bli debattert seinere i dag. Så Senterpartiet har gått sammen med SV og krevd at kongekrabbe skal forvaltes som en uønska introdusert art i Norge. Vi vil derfor stemme sammen med SV når det gjelder forslag nr. 6.

May Britt Vihovde (V): Regjeringa sin visjon, å sikra eit reint og rikt hav slik at framtidige generasjonar skal kunna hausta av dei rikdomane som havet kan gi, støttar sjølv sagt Venstre. Og Regjeringa har i stortingsmeldinga foreslått mange gode tiltak.

Havet har i alle år vore ei av våre viktigaste kjelder til velstand. Landjorda har vi kartlagt mange gonger, men kunnskapen om havbotnen er mindre. Venstre er samd med komiteen sitt fleirtal, som peikar på behovet for å styrkja kartlegginga og overvåkinga av havmiljøet. Havforskningsinstituttet, saman med anna fagmiljø i Noreg, ligg i verdstoppen når det gjeld kompetanse, og vi har eit

unik forskingsmiljø. Det er viktig å styrkja den forskinga som blir gjort, for at vi skal få den kunnskapen vi treng for at havet òg i framtida skal vera ei ressurskjelde, og for at vi skal kunna nytta desse ressursane på ein berekraftig måte.

Havet kjenner ingen landegrensar – det har utsleppa av radioaktivt avfall frå Sellafield til dei grader vist oss. Våre felles ressursar kan bli skadelidande. Eg er svært glad for at Regjeringa vil halda oppe presset mot den britiske regjeringa, slik at dei til slutt gir etter og stansar ut-sleppa.

Det er viktig for Noreg å arbeida internasjonalt for forpliktande avtalar som gjer at alle land tek eit ansvar for å minska forureininga og risikoen for forureining av havområda våre. Venstre er òg einig i at eit sterkt norsk engasjement er nødvendig i prosessar der dei internasjonale rammevilkåra for forvaltninga av havområda og naturressursane blir fastlagde.

Dersom eg skulle seia noko om nordområdet, er det at eg er veldig bekymra for den planlagde atomtransporten. Venstre er imot den og håpar at Regjeringa kan jobba aktivt for å få stoppa den planlagde transporten ned langs kysten vår.

For ein representant for eit kystfylke er det klart at det å betra tryggleiken og beredskapen langs kysten er ei politisk sak som engasjerer. Sjølv kjem eg frå ein kommune der ein i 1991 fekk oppleve kva katastrofe det blei då eit forlis førte til oljesøl som det faktisk tok nesten eit år å få fjerna.

Ei utviding av territorialfarvatnet frå fire til tolv nautiske mil og å få etablert påbodne seilingsleier for trafikk som representerer ein særleg risiko, er to nødvendige tiltak for å sikra risikotransport langs kysten.

Mellom sju og ni departement har på eitt eller fleire område ansvaret for beredskapen langs kysten vår. Når eg seier mellom sju og ni, er det fordi eg meiner sju, mens andre i tidlegare debattar har hevda ni. Uansett tal er det altfor mange.

Eg ser at Regjeringa i alle fall tar det grepet at ein overfører den statlege beredskapen frå Statens forureiningstilsyn til Kystverket. Samordning og samarbeid når det gjeld overvaking og beredskap, er viktig. Utbygginga av Kystverket sitt nettverk for å ta imot AIS-signal er framtidretta, men då må det òg sjølvstøtt utvekslast informasjon mellom dei ulike etatane, slik at ein kan få ein optimal beredskap samt reduserte kostnader ved drift av dei offentlege etatane. Fleire har i innlegg her i dag peika på akkurat dette. Eg håper at Regjeringa tar dei rette grep framover og klarer å samordna dei offentlege instansane som jobbar langs kysten.

Som eg sa i innleiinga: Havet er vår viktigaste kjelde til velstand, og havområda våre er blant verdas mest produktive. Vi har ei utfordring i forhold til berekraftig forvaltning av dei marine ressursane våre, anten det gjeld dei som lever over havbotnen, eller det gjeld det vi haustar under havbotnen. Venstre er difor glad for at eit breitt fleirtal på Stortinget meiner det er viktig å få etablert økosystembaserte forvaltingsplanar, og at det første steget blir ein heilskapleg forvaltingsplan for Barentshavet,

der omsynet til miljø, fiskeri, petroleumsaktivitet og sjøtransport blir vurdert samla. For Venstre er det heilt vesentleg at miljøomsynet er det viktigaste.

Det må vera eit ufråvikeleg mål å ta vare på det biologiske mangfaldet i den norske naturen, både på landjorda og i det marine elementet. Venstre er difor glad for dei tiltaka som Regjeringa vil setja i verk når det gjeld å hindra spreiding av framande organismar og genmodifiserte organismar, som tiltak for å styrkja den marine arealforvaltninga.

Vi ligg i verdstoppen når det gjeld forskning og kompetanse i å ta vare på nokre av våre marine ressursar. Eg tenkjer her på det som rører seg over havbotnen. Det er viktig at vi tek vare på og vidareutviklar dei forskingsmiljøa vi har. Dette må vera ei prioritert oppgåve.

Venstre støttar sjølvstøtt det fleirtalet som Kristeleg Folkeparti og Høgre er med i.

Rolf Terje Klungland (A): Som nasjonalforsamling i et land med store havområder behandler vi i dag en viktig melding. Et godt havmiljø er en forutsetning dersom Norge i framtiden skal kunne utvinne våre nasjonale ressurser i sameksistens med hverandre.

Olje- og gassvirksomheten er i seg selv viktig, men i enda større grad er det viktig for Norge å opprettholde stempelet som rent og miljørikt. Fisken vår er en fornybar ressurs hvis vi tar vare på den, og det er slike utfordringer vi i dag debatterer. Jeg er med dette som bakgrunn glad for den brede enighet som er i denne saken.

Vi har mange utfordringer i tiden som kommer, men vi har kanskje enda større utfordringer i ting som har skjedd tidligere i historien. Norge har i dag en industri som tar miljøet på alvor, og som skjønner at man ikke kan drive i konflikt med miljøet. Men å rydde opp i gamle forurensede områder er en utfordring som både næringsliv og myndigheter må ta veldig alvorlig. I flere fjorder foregår det – og har foregått – forurensende utslipp. Arbeiderpartiet mener vi har et felles ansvar for å rydde opp i disse forholdene på en måte som gjør at fisk kan spises, og at folk kan bade der de ønsker. I framtiden tror jeg ikke det vil bli akseptert at friluftslivet blir hemmet av forhold som det kan gjøres noe med.

Prinsippet om at forurenser skal betale, må ligge til grunn i oppryddingsarbeidet. Men mange steder med gamle miljøsynder har forurenseren lagt ned og eksisterer ikke lenger. I slike tilfeller mener vi at det offentlige har et spesielt ansvar for oppryddingen. Vi har ønsket og ønsker en plan for opprydding, slik at vi kan komme i gang. Vi ønsker en plan for at man skal vite hva det vil koste, og hvordan man kan løse problemet. Fram til nå har det bare vært Arbeiderpartiet og SV som har ønsket det. Men det er von i hangende snøre.

Når det gjelder miljøutfordringer, er likevel de norske utfordringene små i forhold til i andre land. Olje- og energikomiteen har under behandlingen av meldingen hatt gleden av å besøke Nordvest-Russland. I Andrejevabukten ligger et av de store anleggene for håndtering og lagring av brukt kjernefysisk drivstoff fra den russiske marines nordflåte. I luftlinje ligger anlegget 50 km fra

Norge. Der lagres det store mengder radioaktivt materiale. Da er ikke løsningen å kutte i midler som går til slikt arbeid. Da er ikke løsningen å stå her og si mange fine ord og samtidig kutte i budsjettmidlene som kunne vært til hjelp i oppryddingen. Området var, som tidligere har vært nevnt, forlatt i en årrekke og bærer tydelig preg av det. Vi som kom fra Norge og så anlegget, ser at utfordringene er enorme. Vi er nødt til å presse på Russland, slik at miljøet blir ivaretatt, og slik at vi kan slippe forurensningen ved mulige utslipp fra slike områder. Dette er jo ikke det eneste området der det er utfordringer. Nei, de ligger som perler på en snor i Nordvest-Russland, og antakelig i hele Russland. Jeg er glad for at Norge og Russland har sett viktigheten av å arbeide aktivt for å sikre miljøet. Vi er faktisk like avhengige av det som russerne er.

Det gjelder selvfølgelig også olje- og gassleting i havområdene i nord. Presidenten i Russland, Putin, var her for en tid siden, og da hadde statsministeren med, og fremmet, Statoil i forhold til teknologien, hvis de åpner opp i Russland. Det er slik utfordringene er. Enten er vi som har verdens beste teknologi, med på å gjøre et arbeid, eller vi lener oss tilbake og tror at bare Norge er rent, så er verden ren.

Statsråd Børge Brende: Norge er en havnasjon. Våre havområder er blant de reneste og rikeste i verden. I norske havområder finner vi noen av verdens største bestander av sjøfugl, fisk og sjøpattedyr, noen av de mest produktive sjøområder i verden og områder som er så lite berørt at de omtales som Europas siste villmark.

Våre rike havområder har vært grunnlaget for bosetting, transport og næringsvirksomhet i uminnelige tider. Kyst- og havområdene har derfor vært et fundament for utviklingen av det norske samfunn, vår kultur og vår identitet. Fortsatt lever to tredjedeler av Norges befolkning mindre enn ti kilometer fra sjøen, og fortsatt er havet kilde til en betydelig del av vår næringsaktivitet.

Både fiskerierne, havbruksaktiviteten, skipstrafikken og petroleumsvirksomheten, sammen med landbasert virksomhet, har imidlertid potensial for å påføre havmiljøet skade. Historien har vist oss at det ikke er slik at havet tåler alt eller reparerer seg selv. Tidligere tiders forurensning av sjøbunnen har gitt oss en enorm oppgave i å rydde opp i slike gamle synder. Forurensning har også ført til at fisk og skalldyr fra mange av fjordene våre kun kan spises i begrenset mengde for å unngå helsefare.

Regjeringen har en visjon om at også fremtidige generasjoner skal kunne høste av de rikdommer havet kan gi. Det krever at vi sørger for at norske havområder også i fremtiden er blant de reneste og rikeste i verden. Norge er et av de første landene i verden som har utviklet en strategi for helhetlig forvaltning av sine hav- og kystområder. Jeg er derfor svært glad for at komiteen i så stor grad har sluttet seg til hovedelementene i meldingen. Stortingets behandling i dag er helt klart en milepæl innen havmiljøpolitikken.

Hovedformålet med stortingsmeldingen er å sette økosystemene i sentrum og se de menneskelige påvirk-

ningene av havmiljøet i sammenheng. Tidligere har man sett på én og én tilførsel, og ikke på havet under ett. Gjennom en økotilnærming vil man kunne bevare kyst- og havområdene som nettopp rene og rike økosystemer for fremtidige generasjoner, for at de også kan ha grunnlag for næringsvirksomhet, bosetting og kultur. I meldingen etablerer man verktøy og prosesser som skal gjøre det mulig å gjennomføre en mer helhetlig havmiljøpolitikk, i tillegg til at man foreslår ny politikk på enkeltområder av stor viktighet for havmiljøet. Det viktigste vi kan gjøre, er å gripe fatt i de påvirkningene av havmiljøet vi selv har ansvaret for nasjonalt. Dette er et arbeid vi har kommet godt i gang med i det året som er gått siden vi la frem havmiljømeldingen.

Regjeringen har fremmet et lovforslag om utvidelse av territorialfarvannet fra fire til tolv nautiske mil. Vi er en av de siste nasjonene som gjennomfører dette, og det var helt overmodent da Samarbeidsregjeringen fremmet dette. Forslaget er nå til behandling i Stortinget. Utvidelsen vil bl.a. bidra til bedret sikkerhet ved at det blir mulig å fastlegge seilingsleder for skipstrafikken lenger ut fra kysten enn i dag, slik at vi slipper denne potensielt farlige skipstrafikken langt inn i fjæresteinene våre.

Regjeringen jobber med å få på plass internasjonale reguleringer og nasjonale tiltak mot introduksjon av fremmede arter gjennom ballastvann.

Det skal ryddes opp i forurensede sedimenter. Denne regjeringen har økt satsingen på opprydding i gamle miljøsynder. Det første jeg gjorde, var å øke den forrige regjeringens budsjettforslag på dette området, og det er også økt i inneværende års budsjett, innenfor stramme og trange budsjetttrammer.

Det er satt i gang arbeid innen alle de tre elementene i den strategien som foreslås i meldingen:

1. å hindre spredning fra høyriskoområder og havneområder med spredningsfare
2. å sikre helhetlige grep gjennom utarbeidelse av fylkesvise tiltaksplaner, som er en forutsetning
3. å skaffe ny kunnskap gjennom pilotprosjekter som denne regjeringen har gjennomført

Tidligere var det bare utredning, nå har vi satt i gang med konkret opprydding flere steder i Norge. Dette gir oss kunnskap om ulike metoder som skal analyseres av et nasjonalt råd som Regjeringen har opprettet, og rådet skal også se på det faglige arbeidet knyttet til de ulike løsningene.

Regjeringen er i ferd med å gjennomføre utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet, skipstrafikk, fiskeri og havbruk og ytre påvirkninger. Dette er et banebrytende arbeid, og det vil også resultere i en egen forvaltningsplan for Barentshavet.

Som en av verdens viktigste kyst- og havnasjoner må Norge ha høye ambisjoner i havmiljøpolitikken. Våre havområder har noen av de største bestandene av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr i verden, og slik skal det fortsatt være. Dette har også Stortinget nå lagt et godt grunnlag for for fremtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Som jeg også sa i innlegget mitt, kan vi ved bruk av satellittbilder observere skipstrafikk, fiskebåter, oljeutslipp, man kan følge iskantens bevegelser, man kan se om eventuelle isbreer skulle løsne, og man kan se algeoppblomstringer m.m. I dag selger Kongsberg Satellite Services satellittbilder til bl.a. Danmark og Nederland, men vi benytter oss paradoksalt nok ikke av det på en systematisk måte. I dag har Regjeringa fått en klar marsjordre om å ta i bruk satellittbilder systematisk. Vi sier bl.a. i innstillingen:

«Komiteen mener det nå må legges opp til at satellittbilder brukes systematisk, både i den daglige overvåkingen av kyst og havområdene og som en del av langsiktig miljøovervåking.»

Det er også en enstemmig komite som «viser til prosjektet «Barentshavet på skjerm» og vil be Regjeringa komme tilbake til dette i forbindelse med neste års statsbudsjett».

Mitt spørsmål til statsråden er: På hvilken måte vil han nå ta tak i dette? Vil han f.eks. ta kontakt med de aktuelle medspillerne i dette prosjektet for at vi skal kunne få en skikkelig sak til behandling til høsten?

Mitt andre spørsmål går på at Regjeringa flere ganger har foreslått å kutte i bevilgningene til Polarmiljøsentret. Da komiteen var på besøk der, fikk vi bl.a. presentert forskning på lufttransporterte giftstoffer, forskning som skjer basert på grunnbevilgninger fra Miljøverndepartementet og oss i denne komiteen. Statsråden har også vært i Tromsø, bl.a. på 75-års jubileet til Norsk Polarinstittutt. Spørsmålet er: Ser Regjeringa behovet for å styrke dette forskningsmiljøet, og at det iallfall ikke er et område som bør kuttes i årene som kommer?

Presidenten: Presidenten vil anta at bevilgningene verken kommer fra departementet eller komiteen, men fra Stortinget.

Statsråd Børge Brende: Stortingets bevilgninger til Norsk Polarinstittutt er viktige bidrag for at Norge fortsatt skal være en ledende kunnskapsnasjon i forhold til håndtering av miljøsituasjonen i det arktiske området, og også i Antarktis. Vi er ledende her og vil også være det i årene fremover, ikke minst gjennom den store forskning som vi nå gjennomfører som en forberedelse av konsekvensutredningen som er nødvendig for å kunne ta stilling til videre virksomhet i Barentshavet, og også i forbindelse med den forvaltningsplan som Regjeringa har igangsatt arbeidet med, slik at man da skal ha en plan som viser hvordan vi også i fremtiden kan beholde Barentshavet som verdens kanskje reneste og rikeste hav. Til grunn for disse analysene vil det også ligge en økosystemtilnærming, som Stortinget og komiteen har fastlagt og gitt sin støtte til i dag.

Når det gjelder spørsmålet om disse satellittbildene, er det egentlig fristende å si at vi nå må forholde oss til det nye ansvarssystemet. Kystverket har gjennom denne meldingen og gjennom stortingsvedtak fått det overordnede ansvar i forhold til overvåking og oljevernberedskap. Jeg vet at fiskeriministeren har et godt svar på

spørsmålet i forhold til disse satellittbildene. Det er klart at det har skjedd en rivende utvikling bare de to siste årene, slik at det nå også faktisk er lettere å ta dette i bruk. Nå er det slik at selv om dette nå er lettere å bruke om igjen og om igjen, er det ikke slik at disse satellittene kan vise navnet på skipet. Det man er avhengig av når man fortløpende kan overvåke disse satellittbildene, er at når man ser at det f.eks. kommer olje ut fra et skip, så må man ha fly å sende opp for å rekognosere, se hvilke skip det er og ta navnet på dem. Jeg antar at fiskeriministeren kan utdype dette i sitt innlegg, og det som er knyttet til kystvernberedskapen og oljevernberedskapen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg gjenta den positive tilbakemeldinga frå SV til at Regjeringa har lagt fram denne viktige meldinga. Ikkje minst det at dette skal vera kunnskapsbasert, at ein skal ha ei økosystembasert forvaltning av ressursane i havet, og at føre var-prinsippet skal gjelda, synest SV er ein viktig overbygning i forhold til denne meldinga.

Det som er utfordringa, er nettopp om ein greier å følgja opp dette i si eiga regjering. Det er det ein har sett eksempel på at ein ikkje gjer. Då kan eg nemna Villaksutvalet si innstilling, der ein ikkje følgjer dei kunnskapsbaserte råda, eller den aktiviteten som ein no ser ut til å auke, altså olje- og gassverksemda i Barentshavet, som det ser ut som ein no lét seg pressa til å vera med på. Det er heller ikkje i samsvar med dei prinsippa som denne meldinga legg fram. Mi første utfordring er: Korleis kan statsråden i sterkare grad syta for at ein følgjer opp dei prinsippa ein har i meldinga, t.d. ved å velja samarbeidspartnarar som ønskjer det som står i dei meldingane som Regjeringa legg fram?

Spørsmål to er knytt til det potensialet som SV meiner er i forhold til samarbeid med Russland, ikkje minst når det gjeld forskning, miljøovervåking og oljevernberedskap i nordområda. Her er det ei utfordring som eg, etter å ha vore i Nordvest-Russland, ikkje synest Regjeringa har gripe godt nok fatt i. Det er ein svært positiv giv frå russisk side, og det er eit potensial her. Eg ønskjer å høyra kva miljøvernministeren vil gjera for å syta for at det blir endå større fart i dette, t.d. ei vurdering i forhold til det nordområdsenteret som SV foreslår.

K a r i L i s e H o l m b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Børge Brende: I likhet med komiteen er jeg veldig opptatt av miljøsituasjonen i Nordvest-Russland. Mange av de anleggene det her er snakk om, er på vår egen grense, og vi har store nasjonale interesser i forhold til at miljø også blir prioritert her. Andrejevabukten var nevnt som et eksempel hvor det er mange gamle miljøsynder. Da jeg var på besøk i Russland i september, fikk vi undertegnet en avtale om opprydding i forhold til de ødelagte brenselstaver som ligger om bord i «Lepse», det er altså brenselstaver som er tatt ut fra den tidligere isbryteren «Lenin» – eller var det Stalin; det er kanskje ikke så stor forskjell!

Det er her veldig store utfordringer som Regjeringen er opptatt av. Det er selvsagt noe balansegang her også. Jeg antar at komiteen også kjørte gjennom Nikel og Pet-sjenga og nikkilverket der, hvor Norge nå skal bruke over 100 mill. kr. Nå går dette selskapet med mange milliarder kroner i overskudd. Jeg hadde en russisk delegasjon fra statsdumaen på besøk forrige dagen. Jeg understreket da at de viktigste miljøutfordringene aldri kan løses gjennom små bidrag fra den norske stat, men russiske myndigheter også må sette miljøkrav, slik at en del av de eksterne kostnadene som disse bedriftene påfører miljøet, blir internalisert og blir til interne kostnader i disse bedriftene. Regjeringen følger opp dette gjennom nå å satse mer på fornybar energi, bl.a. støtter vi nå fornybar energi gjennom bruk av biobrensel i Arkhangelsk. Vi kan da transformere gamle, virkelig forurensende oljekraftverk over til biobrenselanlegg.

Når det gjelder denne havmiljømeldingen, så mener jeg dette er banebrytende internasjonalt. Det har også fått Stortingets fulle tilslutning, og Stortinget har også videreutviklet meldingen på en del områder som jeg synes er veldig bra. Nå gjenstår det selvsagt at vi skal levere, og det har vi tenkt. Jeg har da gått gjennom noen av de områdene, og det er en forutsetning i tiden fremover at man driver forvaltning etter de prinsippene som Stortinget nå har fastlagt. Vi leverer også faktisk politikk her, det må jeg si! Selv om ikke alle er fornøyd med lakseproposisjonen, er det faktisk gjennomført slik at villaksen nå har forkjørsrett mange steder i Norge. Og det er ikke situasjonen andre steder.

Inger S. Enger (Sp): For det første må jeg si at jeg tilhører et mindretall. Det er kanskje ikke noen sjeldenhet i politisk sammenheng. Men det gjelder også med hensyn til hvor man bor i landet. Jeg fikk høre fra ministeren at to tredjedeler av befolkningen bor mindre enn 10 km fra sjøen, og noen av oss er da fra innlandet og kommer altså ikke i den kategorien. Men allikevel er vi opptatt av sjømiljøet, som vi veit sjølsagt har mye å bety for landet vårt. Brende understreka her at Norge var et av verdens viktigste land når det gjelder kyst og havområder, og han sa at vi er rike på sjøfugl, fisk og sjøpattedyr, og slik skal det fortsatt være. Det var bra å høre. Men jeg vil da spørre miljøvernministeren litt om hvordan det skal gjøres.

Når det gjelder et brev, et høringsbrev datert september 2002, fra Miljøverndepartementet til Olje- og energidepartementet om forslag til utredningsprogram for konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Barentshavet, så er jeg interessert i å høre hvordan miljøvernministeren vil sørge for at hans miljøinteresser kommer fram. Det kan vel være noen interessekonflikter i dette området. Jeg siterer litt fra brevet. Det står:

«I utredningsprogrammet legges det opp til at utredningen skal være ferdig allerede sommeren 2003 og av den grunn kun baseres på *eksisterende* kunnskap. Samtidig er det kjent at *eksisterende* kunnskap om økosystemene i Barentshavet og effekter av ulike typer påvirkning er til dels svært mangelfull.»

Mitt spørsmål blir da: Følger man her føre var-prinsippet? Vil miljøvernministeren sørge for at disse påpekningene fra hans eget departement blir fulgt opp i den grad det kan bli konflikter, og vil han stå på miljøets side i striden mot de tunge oljeinteressene?

Statsråd Børge Brende: Våre havområder er rene og rike. Det er de også etter 30 år med olje- og gassvirksomhet, men det skyldes da at vi har vært ledende internasjonalt i forhold til å stille strenge krav. Det siste som nå også Stortinget har gått inn for, er å stille et nullutslippskrav i forhold til farlig avfall og farlig utslipp fra 2005. Det er også slik at SFT i de konsesjoner man har hatt til behandling nå, legger listen meget høyt i forhold til å stille krav til oljeindustrien.

Når det gjelder det brevet som ble sitert av representanten Enger, var det Miljøverndepartementets innspill i forhold til det opprinnelige opplegg til en konsekvensutredning fra Olje- og energidepartementet. Etter at alle innspillene, både fra Direktoratet for naturforvaltning, fra miljøvernorganisasjoner, fra SFT og også fra ulike departementer, er kommet, lager man et helhetlig opplegg for en konsekvensutredning. Den konsekvensutredningen som Olje- og energidepartementet nå jobber med, er et godt opplegg, og var også noe nytt i og med denne regjeringen. I Sem-erklæringen fremgikk det helt klart at man ikke ville åpne for videre virksomhet i Barentshavet før man hadde fått en konsekvensutredning på plass. Man skal vite hva som er de mest sårbare områdene, og vite på hvilke premisser man skal drive olje- og gassvirksomhet i Barentshavet i fremtiden. Derfor må vi nå avvente denne konsekvensutredningen før vi trekker konklusjoner i forhold til eventuell ny letevirksomhet. Jeg skal gjerne ha den på bordet først. I Miljøverndepartementet jobber vi nå parallelt med en forvaltningsplan i forhold til det som Stortinget nå vedtar om en økosystemtilnærming, føre var-prinsippet. Det jeg i hvert fall skal gjøre, er å avveie og forsøke å få til en sameksistens mellom disse næringene, og at vi da får et godt grunnlag på bordet gjennom en god konsekvensutredning før vi tar beslutninger i forhold til ytterligere bruk av Barentshavet.

Rolf Terje Klungland (A): Miljøvernministeren la vekt på i sin innledning at vi skulle skape rene og rike økosystemer for framtidige generasjoner, og i forhold til gamle forurensninger er det viktig å få ryddet opp. Derfor vil Arbeiderpartiet ha en plan for framdriften i en slik opprydding. Vi vil ha en plan for å vite kostnadene i forhold til en slik opprydding, og vi vil ha en plan som sikrer en framdrift i arbeidet med å rydde opp i forurensede sedimenter i norske fjorder og havområder.

Regjeringspartiene har ikke ønsket dette, og mitt korte spørsmål til statsråden blir da: Er det slik at det er frykten for finansministeren eller frykten for framtidige budsjettkamerater som gjør at statsråden ikke vil gå inn for en plan som sikrer en sikker framdrift for opprydding av forurensningene?

Statsråd Børge Brende: Først vil jeg si at jeg deler representanten Klunglands engasjement i forhold til å få ryddet opp i gamle miljøsynder. I over 20 av våre fjorder er det kostholdsrestriksjoner i forhold til å spise fisk og skalldyr på grunn av at gamle miljøgifter, spesielt PCB, blir virvlet opp og blir en del av næringskjeden. Dette er noe vi ikke kan være bekjent av, og derfor har også Regjeringen gjennom denne havmiljømeldingen presentert en plan for hvordan vi nå skal gå skrittvis frem for å få til en opprydding.

Det er også slik at i de senere årene har vi plussert på bevilningene med titalls millioner kroner i forhold til det tidligere regjeringer har lagt opp til når det gjelder satsing. Men vi må gå frem på en slik måte at en opprydding skjer ordentlig og skikkelig. Vi har nå laget fylkesvise tiltaksplaner for å starte der det er verst, men vi må også gjennomføre pilotprosjekter for å sikre oss at vi får nødvendig erfaring med hvordan dette skal gjøres. Grunnen til at det ikke finnes så mye internasjonal erfaring med dette, er at dette først og fremst rammer terskelfjorder. I Norge har vi mange fjorder som er høye ytterst og lavere innerst, og derfor har mange av disse miljøgiftene ikke blitt skylt ut. Men når vi skal rydde opp i dette og bruke mange penger, også mer penger enn det som det er lagt opp til de siste årene, skal det gjøres på en skikkelig måte.

Men jeg merket meg at representanten Klungland og Arbeiderpartiet etter at man nå er kommet i opposisjon, har fått det travelt med å bevilge mer til dette, og det synes jeg er positivt. Vi vil gjerne også være med og støtte opp om dette. Vi har heller aldri hatt problemer med våre samarbeidspartnere, om det har vært Arbeiderpartiet eller SV, og heller ikke Fremskrittspartiet, i forhold til å få bevilget penger til opprydding i gamle miljøsynder. Men jeg ble litt overrasket da representanten nå sa at man vil få en plan fra Regjeringens side for å vite om kostnadene knyttet til dette. Det skal man få. Men så fremmer man altså et forslag hvor man ber Stortinget be Regjeringen om i løpet av 2003 presentere en opptrappingsplan som gjør det realistisk innenfor en tiårsperiode å fjerne PCB og tungmetallholdige stoffer. Men da har man jo trukket konklusjonen. SFT har foreløpig sagt at det koster i ti-milliardersklassen. Først må man kanskje avvente denne utredningen om hva det koster, og så fremme et slikt forslag.

Heidi Sørensen (SV): Jeg har registrert statsrådets svar på spørsmålet fra Senterpartiet, og det kunne nærmest høres ut som det var en liten misforståelse vedrørende den konsekvensutredningen som nå pågår, om vi skal åpne Barentshavet for petroleumsvirksomhet eller ikke. For det er nemlig det man utreder. Man utreder ikke *hvordan* man eventuelt skal drive petroleumsvirksomhet i Barentshavet, men man utreder *om* det er forsvarlig å gjøre det.

SFT var klinkende klar i sin høringsuttalelse. Eksisterende kunnskap er mangelfull. Det er store kunnskapshull som må tettes hvis vi skal kunne si noe kunnskapsbasert om dette. Skal vi kunne si noe økosystembasert

om dette, er kunnskapshullene enda mye, mye større. Det er et viktig grep i denne meldingen, at vi skal si noe økosystembasert om forvaltningen av Barentshavet. Men det er altså ikke forenlig med et rush for å åpne Barentshavet for petroleumsvirksomhet raskest mulig.

Jeg vil også kanskje tilføye at jeg har tiltro til at statsråden har dype kunnskaper om økologi. Han vet også at kunnskapshull om kompliserte økologiske sammenhenger ikke tettes på et par måneder med utredning, men at det krever mye forskning – også, som Statens forurensningstilsyn har påpekt, ny forskning. Og det er ikke gjort på et halvt år. Man lærer ikke så mye om myting, hekking og kompliserte økologiske sammenhenger bare i løpet av en kort periode. Er det ikke det eneste riktige å avvente denne beslutningen til vi har et økosystem basert på en forvaltningsplan for Barentshavet?

Statsråd Børge Brende: Jeg merket meg at representanten Sørensen forutsatte at jeg har dype økologiske kunnskaper. Det vet jeg ikke om jeg kan gå god for, men det begynner å komme seg. Læringskurven har vært bratt, for å si det på den måten.

Når det gjelder den konsekvensutredningen som Regjeringen er i ferd med å gjennomføre, er det helt riktig som representanten Sørensen sier, at det i Sem-erklæringen står at man ikke vil åpne Barentshavet og ta stilling til dette med ny oljeleting og -virksomhet før man har fått en konsekvensutredning på plass. Så får man da resultatene av denne, som jeg synes har blitt et godt opplegg. Mange av de temane som vi fra Miljøverndepartementets side tok opp i det brevet som det ble henvist til, er ivare tatt gjennom denne konsekvensutredningen. Når Regjeringen får det på bordet, vil man også måtte ta stilling til det.

Men vi befinner oss ikke i en osteklokke i Miljøverndepartementet, og ikke i Regjeringen, og har jo fått med oss at komiteen er opptatt av at man også i årene fremover skal drive med olje- og gassvirksomhet her. Og det har vært noen andre meldinger som faktisk har passert Stortinget, etter at både Sem-erklæringen ble undertegnet og havmiljømeldingen ble fremlagt.

Jeg vil bare understreke at konsekvensutredningen ikke bare er viktig i forhold til om man skal åpne for videre oljeleting og -virksomhet, den er også viktig for at vi skal få mer lærdom i forhold til hvilke krav Statens forurensningstilsyn og miljømyndighetene skal stille, som ledende i verden, også i Barentshavet, hvis man da skulle åpne. Det mener jeg også er en viktig del av min jobb for å ivareta dype økologiske interesser på vegne av havmiljønasjonen Norge.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Heidi Sørensen (SV): Hovedgrepet i denne stortingsmeldingen handler om at vi i framtiden skal ha økosystembasert forvaltning. Områdene fra Lofoten og hele Barentshavet skal være det første området vi forvalter etter denne nye modellen.

Det er ingen tilfeldighet at det er dette området som skal prøves ut, for det er et av de mest rike, spennende områdene som finnes i verden, og som vi forvalter. Primærproduksjonen er ekstremt høy langs iskanten om våren, og dette gir grunnlaget for de store naturverdiene og det biologiske mangfoldet som finnes der.

Barentshavet har noen av verdens aller største og rikeste fiskerier. Noen av verdens viktigste gyteområder for kommersielle fiskesorter er konsentrert langs kysten av Nord-Norge, og havstrømmene fører der hvert år med seg den høyeste konsentrasjon av egg, larver, av torsk, hyse, sei og lodde og sild som er kjent i verden. Ingen andre områder i verden har såne konsentrasjoner.

Torsken kan oppnå en bestandsstørrelse på opptil 6 millioner tonn og er verdens viktigste matfisk. Loddebestanden kan komme opp i 7 millioner tonn, og Barentshavet har sannsynligvis den største loddebestanden som fins på verdensbasis. Vi må forvalte Barentshavet på en sånn måte at det også i framtiden er ett av verdens viktigste matfat.

Men en økosystembasert tilnærming betyr også at vi tar vare på de artene som vi ikke spiser eller lever av. Det gjelder ikke minst sjøfugl, og Barentshavet er et av de viktigste områdene for sjøfugl i verden. Røst og Gjesværtappan er blant verdens viktigste fuglefjell når det gjelder alkefugler som lunde og lomvi. Og skal vi tenke økosystembasert, trenger vi mer viten om dette. Vi vet i dag at $\frac{3}{4}$ av bestanden av gulnebbblom overvintret i Barentshavet, at ca. 40 pst. av all kysthekkende storskarv i Europa hekker i Barentshavet, og at over $\frac{1}{3}$ av verdens lundefugler hekker og finner sin mat i Barentshavet. Og skal vi tenke økosystembasert, skal vi ta hensyn til dem også.

Vi vet at lomvibestanden i Barentshavet har vært gjennom en reduksjon som er den største vi har sett hos noen sjøfuglbestand noensinne i verden. I dag er den bare 5 pst. av sin opprinnelige størrelse, og det illustrerer hvor sårbart dette området er for inngrep.

Vi skal også ta hensyn til at Barentshavet er det rikeste området i arktiske strøk vi kjenner når det gjelder bunndyrfauna. Og jeg er glad for at vi har klart å verne det korallrevet vi fant utenfor Røst. Men vi må vite mer om dette. Det er bare 10 pst. av bunnen av Barentshavet vi kjenner. Strengt tatt kjenner vi overflaten på Mars bedre enn vi kjenner bunnen av Barentshavet. Det krever ny forskning å gjøre noe med det.

Det er sånn at skal vi klare å ha en økosystembasert tilnærming, skal vi også ta hensyn til sjøpattedyrene i Barentshavet. Vi vet at grønlandshvalen er en av de mest utrydningstruede hvalartene som fins. Den heter på engelsk «the right whale». Det var fordi hvis en skjøt den, så sank den ikke. Derfor var det den som var lettest å høste, fra tidlige tider. Vi har grønlandshval igjen i Barentshavet. Vi skal ta vare på den. Vi har en isbjørnbestand i Barentshavet også, og det er det eneste området hvor den lever fritt uten å bli jaktet på. Vi har et ansvar for å følge opp det.

Det gleder meg stort å se, i skyggen av en forferdelig krig, at det kom en god nyhet fra USA i forrige uke. Se-

natet sa nei til oljeboring i Alaska. Åtte republikanere krysset gulvet og stemte med demokratene for å stanse Bush' plan om å drive med oljeboring i Arktis. Vi har også vårt Arktis. Åpner vi områdene i Barentshavet for oljeleting, stiller vi oss bak USA i å være den som er flinkest i klassen i miljø. La det være en liten advarsel til kommende debatter!

Helt til slutt: Jeg lurer på om det er en liten feil i innstillingen, som jeg vil be komiteens leder om å se på. SV er veldig tilfreds med at Regjeringen vil legge føre var-prinsippet til grunn for arbeidet med videre oppfølging i oppryddingen av forurensede sedimenter. Det har vi skrevet inn som en egen merknad, og jeg registrerer til min forbauselse at regjeringspartiene ikke er enig med Regjeringen på dette meget viktige området. Det er fint hvis komiteens leder kan oppklare det.

Marit Nybakk (A): Det høres kanskje ut som en selvfølge å si at Norge har en lang og sårbar kyst. Ikke desto mindre er det en realitet at mange av de viktigste sårbarhetsforebyggende tiltakene er knyttet til nettopp vår langstrakte kyst. Derfor er kystovervåking en prioritert oppgave.

Både Forsvaret, ved Sjøforsvaret og Luftforsvaret, og Kystverket spiller en betydelig rolle når det gjelder maritim overvåking og trafikk kontroll. Kystverket driver tre trafikkentraler for farvann med behov for kontroll, og det vil dessuten gradvis bli innført et nasjonalt påbud om at store deler av verdens handelsflåte skal styres med systemer for automatisk identifisering, noe som innebærer at de enkelte land må etablere et eget mottaksapparat langs kysten.

Det er her tatt et initiativ til et samarbeid mellom Kystverket og Forsvaret om hvordan norskekysten best skal dekkes av et AIS-system. I det hele tatt er vel kystovervåking et område der vi er helt avhengig av et tett og nært militært og sivilt samarbeid. Forsvaret er i økende grad operativ ressurs for overvåking, både av miljø og av fiskeriressurser, og selvfølgelig for håndheving av vår territorialgrense, i tillegg til de sårbarhetsforebyggende tiltakene og antiterrorberedskapen, som er økt både kvalitativt og i omfang etter 11. september 2001, og som ble grundig drøftet i Innst. S. nr. 9 – Stortingets behandling av sårbarhetsmeldingen. Militær tilstedeværelse på vestlandskysten og spesielt i nordområdene legger grunnlaget for en effektiv myndighetsutøvelse og suverenitetshevdelse i fredstid og sikrer nasjonal handlefrihet og evne til krisehåndtering. Militær tilstedeværelse kan også brukes til å forebygge ustabilitet og konflikter og bidra til en effektiv miljøovervåking.

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 9 vedtok Stortinget – i vedtaks form – å opprette en krisestyringskommando for nordområdene ved Landsdelskommando Nord på Reitan. Innstillingen understreket at Reitan må være et senter for beredskap og overvåking.

Jeg ser av dagens innstilling fra energi- og miljøkomiteen at Regjeringen har besluttet å nedsette en arbeidsgruppe som skal fremme konkrete løsninger til hvordan overvåkingsressursene skal integreres i en felles sivil-

militær billedoppbyggingsentral, lagt nettopp til landsdelskommando Nord på Reitan. Etter min oppfatning vil det styrke Reitan, og det vil styrke krisestyringskommandoen som den helt nødvendige overvåkingen av nordområdene. Det vil også styrke Reitan, som sannsynligvis kommer til å miste NATO-infrastruktur, som flere andre deler av Norge, men vi får da bygd opp denne krisestyringskommandoen til å bli en skikkelig overvåkingssentral nettopp for nordområdene.

La meg legge til at blant dem som leverer daglig materiell til overvåkingen på Reitan, er Luftforsvarets Control and Reporting Centre – CRC – på Sørreisa, som dessuten i løpet av 2003 vil få tilkoblet lufradarene i Nord-Norge. Her er det et tett samspill.

I innstillingen om sårbarhetsmeldingen gikk også Stortinget inn for en trafikkovervåkingssentral i Nord-Norge. Dagens innstilling understreker hvor viktig det er å få etablert denne raskt, for dette haster. La meg da minne om at det var enstemmighet ved behandlingen av sårbarhetsmeldingen – og det var to komiteer som stod bak – om å vurdere å få denne lagt til Vardø.

Helt til slutt: La meg nevne en miljøsak i Oslofjorden som også må finne sin løsning. De store båtene som går inn i fjorden, virvler opp mye slam. Oslo havnevesen skal flytte 800 000 tonn giftig bunnslam fra indre havn og ønsker å dumpe dette ved Malmøykalven. Dette er imidlertid et rekreasjonsområde for store deler av Oslos befolkning og for folk fra nabofylkene. Dette området vil bli enda viktigere som friluftsområde når Mosseveien legges i tunnel.

Et alternativ som vi fra Oslo har gått inn for, er å flytte slammet til Langøya utenfor Holmestrand, til det spesialavfallsanlegget som allerede er der. De har også sagt ja til å ta dette bunnslammet og har dessuten kompetanse og teknologi til å håndtere det.

Statsråd Svein Ludvigsen: Miljø og sjømat er to sider av samme sak. Høsting av den blå åkeren og kundenes ønske om trygg sjømat stiller strenge krav til miljø og etikk i fiskerinæringen.

Norge har rettigheter til og ansvaret for noen av verdens største og mest produktive kyst- og havområder. Visjonen er: Verdier fra havet – Norges framtid. Et rent hav er en forutsetning for å bevare og utvikle det produksjons- og høstingspotensial som er selve grunnlaget for fiskeri- og havbruksnæringen.

De komparative fordeler Norge har gjennom naturgitte rammebetingelser og den kompetanse folk langs kysten gjennom generasjoner har bygd opp, kan bare videreføres ved at det blir stelt godt med havet. Det vil Regjeringen, og jeg er svært tilfreds med den støtte komiteen gir Regjeringen i dette arbeidet.

Målet for ressursforvaltningen er å legge til rette for et uttak som sikrer et høyt varig utbytte fra fiskeressursene, samtidig som hensynet til det marine økosystemet ivaretas. I denne sammenheng er komiteen og jeg enige om at en bærekraftig fiskeriforvaltning er avhengig av at fangstkapasiteten reduseres for å komme mer i samsvar med ressursgrunnlaget.

En forutsetning for å realisere verdiskapingspotensialet i norsk sjømatnæring er at forbrukerne velger norsk sjømat, og at de både vet og føler at det er trygg mat. Et rent hav er helt sentralt i en slik sammenheng, og jeg er overbevist om at norsk fiskeripolitikk og norsk miljøpolitikk er to sider av samme sak. Derfor vil vi også se at Fiskeridepartementet og Miljødepartementet i økende grad har felles mål og felles løsninger, fordi miljø og etikk vil være viktige innsatsfaktorer i en matekspornæring som fiskeri.

Både miljøvernministeren og fiskeriministeren er opptatt av de mulighetene for verdiskaping basert på de biologiske ressursene som ligger i våre kyst- og havområder.

Kvaliteten på havmiljøet er en grunnleggende premisse for den biologiske produksjonen og for utnyttelse av disse ressursene – det være seg som menneskemat eller som annen anvendelse. Forurensning av havmiljøet kan rive grunnlaget bort for slik utnyttelse, og det kan svekke forbrukernes tillit til norsk sjømat som trygg sjømat. Jeg er tilfreds med at havmiljømeldingen får god mottakelse i Stortinget, i opinionen og i fiskerinæringen, fordi det synliggjør at ansvaret for å opprettholde et så rent hav som mulig, tilligger flere sektorer.

En viktig forutsetning for å bevare et så rent hav som mulig, er god sikkerhet og god beredskap til sjøs. I tillegg til de tilbud som Kystverket allerede har i dag, har Regjeringen iverksatt og har under utarbeidelse en rekke tiltak for å styrke sjøsikkerheten og beredskapssituasjonen.

Målsettingen er å redusere risikoen for uhell i størst mulig grad gjennom forebyggende arbeid, men i tillegg å ha en god beredskap hvis ulykken først er ute. I det arbeidet fokuserer Regjeringen på utfordringen i nordområdene spesielt. Oljetransport og annen skipstrafikk er økende i dette området, slik flere av representantene har vært inne på, og denne utviklingen må antas å fortsette, bl.a. som følge av økt oljeproduksjon i Nordvest-Russland.

Ved at Kystverket fra nyttår av overtok SFTs ansvar for den akutte forurensning, har departementet nå ansvar for den statlige oljevernberedskap. Kystverket har nå ansvar både for forebyggende tiltak og for å aksjonere dersom det skulle bli behov for det. Det betyr tydeligere ansvar og bedre samordning i den daglige forvaltningen og under aksjoner.

Når det gjelder merknadene som komiteen har gjort hva angår kystberedskapen, vil jeg selvsagt ta disse med meg i det videre arbeid med både revidert nasjonalbudsjett og budsjettet for 2004. I så måte er det slik at jeg etter å ha overtatt ansvaret for kystberedskapen fra SFT og Miljøverndepartementet, har satt i gang et omfattende arbeid med en enda bedre koordinering av de samlede ressurser knyttet til Kystverket og andre som bidrar til sikkerhet og beredskap. I så måte er jeg enig med komiteen i at de samlede private og offentlige beredskapsressursene må ses i sammenheng.

Komiteen peker på den økte oljetransporten langs kysten og omtaler både slepebåtkapasiteten i Nord-Norge og en trafikkssentral for Nord-Norge. Vi arbeider med

(Statsråd Ludvigsen)

begge sakene og vil komme tilbake til Stortinget så snart vi har et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag, også hva angår satellittovervåking som et supplement til den overvåking som bl.a. Kystverket har 365 dager i året, 24 timer i døgnet, og som vil bli ytterligere forbedret når AIS-systemet er oppe og går fra 2004. Alle disse forholdene har jeg i mange sammenhenger sagt at vi arbeider med, og i så måte er komiteens merknader helt på linje med det arbeidet og de vurderinger som vi gjør i Fiskeridepartementet, og som vi er opptatt av. I den sammenheng kan jeg peke på at en utvidelse av territorialgrensen fra fire til tolv nautiske mil for tiden ligger til behandling i Stortinget. Så snart den er ferdig, vil Regjeringen komme tilbake med lovgrunnlaget for å etablere farleder. Vi arbeider med å peke ut strandsettingsplasser og nødhavner, slik at vi skal kunne unngå den situasjonen som oppstod med «Prestige». Vi vil ha AIS opp og gå fra 2004, og som jeg sa: Det vil danne grunnlaget for at vi bedre kan identifisere fartøyer også i tilknytning til satellittovervåking. Trafikksentralen forberedes, og vi arbeider med slepebåtkapasiteten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Først var det slik at miljøvernministeren mer eller mindre oppfordret oss til å spørre statsråd Svein Ludvigsen om «Barentshavet på skjerm». Nå snakket han i innlegget sitt om satellittovervåking. Men ett av poengene ved «Barentshavet på skjerm» er at det skal være mer enn det. Det skal samle kunnskapen vi får fra satellittbilder og kombinere den med den kunnskapen vi allerede har fra forskningsmiljøene og kunnskapsmiljøene i dette landet. Det handler også om å styrke den langsiktige miljøovervåkinga. Så her vil min utfordring være at miljøvernministeren og fiskeriministeren må samarbeide tett om dette området, også for å kunne følge opp merknaden om dette på en god måte.

Mitt andre spørsmål gjelder det som jeg bl.a. har referert til, at Troms fylkesting i et brev til statsminister Kjell Magne Bondevik har tatt opp at man må få klare og entydige kommandostrukturer. Man skriver i brevet at kommandostrukturene i dag til dels er uklare og i hvert fall ikke entydige. Det er et klart signal og setter ord på noe som ikke bare fylkestinget i Troms er opptatt av, men det er et signal som i hvert fall jeg har fått gjennom en rekke møter og gjennom folk jeg har hatt kontakt med i arbeidet med denne meldinga.

Statsråden understreket i sitt innlegg at han jobber med å få til en bedre samordning. Men poenget og det klare signalet er at dette haster. Mitt spørsmål til statsråd Svein Ludvigsen er derfor: Vil han sørge for å legge fram saken om etablering av en trafikksentral så raskt som mulig og på en måte der den ses i sammenheng med saken om etablering av en fristillingskommando på Reitan? Vil han nå sørge for at det i løpet av vårsesjonen blir ryddet opp i ansvarsforholdene, slik at de ansvarlige lokalt langs kysten får det helt klart for seg hvem som til enhver tid har ansvar for hva knyttet til trafikkovervåking der-

som det skulle skje en ulykke? I dag er det ikke klart. Dette må det ryddes opp i – og det haster.

Statsråd Svein Ludvigsen: Nå kunne jeg ha lyst til å si til representanten Konglevoll at vi ikke må beskrive bildet verre enn det er. Den mangel på oversikt og koordinering som beskrives her, kjenner jeg ikke igjen. Jeg vil tro at det knapt er noen som kjenner igjen at det skulle være så uklart. Men Regjeringen har erkjent at det kan gjøres bedre. Derfor tok man det grepet som ble iverksatt fra 1. januar, nemlig at SFT ble flyttet til Kystverket. Det er Kystverket med sin tilstedeværelse på kysten som utvilsomt er den beste koordinatoren, og nettopp ved at vi nå har samlet mer av beslutningsgrunnlaget, mer av beredskapen, i Kystverket, og ut fra de erfaringene vi har gjort, ikke minst med «John R», føler jeg meg helt trygg på at situasjonen er bra. Men den kan alltid gjøres bedre. Derfor understreket jeg i mitt innlegg at Regjeringen har et viktig arbeid på gang knyttet til flere forhold, ikke minst når det gjelder å koordinere innsatsen i ulike etater og i ulike departementer.

Det haster med å få ting opp og gå. Jeg nevnte i mitt innlegg bl.a. utvidelse av territorialgrensen, farleder, strandsettingsplasser og nødhavner. AIS fullfinansierte vi i dette årets budsjett. Det åpner for at vi kan utnytte en eventuell satellittovervåking på en bedre måte. Det er også slik, som jeg sa i mitt innlegg, at det er tett samarbeid mellom miljøvernministeren og fiskeriministeren.

Når det gjelder spørsmålet om «Barentshavet på skjerm», er det av de områdene hvor vi har god kontakt og vurderer ulike innspill – som vi også vil gjøre når Stortinget har fattet sine beslutninger i dag – i oppfølgingsarbeidet, som det er naturlig for Regjeringen å ha.

Hvorvidt jeg vil komme tilbake til alle disse tingene i revidert nasjonalbudsjett eller i budsjettet til høsten, får vi komme tilbake til når de legges fram. Men vi må altså ikke overse at en del av disse tingene vil bety betydelige uttelling, og det vil være naturlig å ta det i et ordinært budsjett.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg har to spørsmål til fiskeriministeren. Det eine er knytt til ei problemstilling som SV og komiteen er opptekne av, nemleg samarbeidet med russarane i nordområda. Ein har allereie eit samarbeid der på nokre område, om kongekrabben og oljevernberedskapen, men etter komiteen sitt syn, etter å ha vore der på besøk, er det heilt tydeleg at det er eit stort potensial på langt fleire område enn dette dersom ein er villig til å bruka midlar på det. Sjølv sagt har ein òg mo-gelegheita til å styrkja det samarbeidet ein f.eks. har når det gjeld oljevernberedskapen, som er heilt nødvendig når ein tenkjer framover.

SV har i dag eit forslag som går på at ein skal laga eit nordområdesenter, som ikkje berre konsentrerer seg om Arktis og Antarktis, slik som Polarinstittuttet, men knyter større delar av aktiviteten sin opp mot f.eks. Barentshavområdet og samarbeider sterkt med russarane om dette. Eg vil gjerne ha ein kommentar på korleis fiskeriministeren ser på ei slik styrking, og eventuelt kva slags strategi

ein har frå Regjeringa si side for å styrkja samarbeidet med russarane på viktige område som forskning og olje-vernberedskap og andre område.

Det andre spørsmålet er knytt til det som denne viktige meldinga me behandlar i dag, har som ein overbygning, dette med kunnskapsbasert og økosystembasert forvaltning av havets ressursar. Eg håper at det kjem eit regimeskifte frå Regjeringa si side.

I haust og i vår behandla me villaksmeldinga. Midt i den behandlinga blei det kasta ut først 40 konsesjonar og så i budsjettet 50 nye laksekonsesjonar. Mitt spørsmål er: Er det som skjedde der, ei kunnskapsbasert forvaltning eller økosystemforvaltning av havets ressursar?

Statsråd Svein Ludvigsen: Fra representanten Langeland blir det sagt at man fra russisk side har vært så til de grader misfornøyd med samarbeidet om fiskeriforvaltningen. Jeg må si at jeg er storlig overrasket hvis noen ansvarlige myndigheter i Russland har vært kritisk til det og påpekt at man på dette området hadde et stort potensial med ytterligere samarbeid. Samarbeidet er tett, og det har vært tett helt fra Sovjet-tiden. Man har hatt et godt samarbeid, utveksling av data, godt samarbeid mellom fagfolk, og vi har videreutviklet dette etter overgangen fra Sovjet til Russland. Så både på ressursforskning, på ressursovervåkning og på kontrolliden er det et tett samarbeid, og kanskje det mest vellykkede samarbeidet vi har hatt med Russland etter at Sovjet-tiden var slutt, er på fiskerisiden.

Høstens forhandlinger i den norsk-russiske fiskerikommisjon brakte jo dette arbeidet videre nettopp ut fra en tenkning om at man nå skal tillegge forskningen enda større vekt, og man skal legge en mer helhetlig og langsiktig forvaltning til grunn. Så jeg føler at når det gjelder fiskerisektoren, som er ett av de to områdene som jeg har ansvar for, er det et godt og konstruktivt samarbeid. Når det gjelder sjøsikkerhet og beredskap, regner jeg med at vi også der skal utvikle et godt samarbeid. Derfor er det f.eks. i forbindelse med etableringen av trafikksentralen viktig fra min side å opprettholde og videreutvikle tett kontakt, bygge på bl.a. den kontakten som fylkesmannen i Finnmark har etablert, og som vi skal følge opp forhåpentligvis i løpet av april måned med et møte mellom myndighetene i Russland og myndighetene i Norge.

Når det så gjelder nordområdene, må jeg minne om at det ikke er slik at vi ikke har aktivitet der. Polarinstituttet er en institusjon som også har et tett og godt samarbeid med russiske myndigheter. Så her er det kanskje litt viktig at man tar innover seg virkeligheten også, ikke bare enkeltutsagn.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg skal ikkje dryga debatten, som eg synest for så vidt har vore konstruktiv på mange område. Det gjeld forslag nr. 6, som eg forstår er litt komplisert å halda ved lag i forhold til næringskomi-

teens behandling av saka om kongekrabben. Med utgangspunkt i at dei skal ha ei heilskapleg behandling av den biten, trekkjer SV forslag nr. 6.

Presidenten: Representanten Langeland har trukket forslag nr. 6.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, se side 2356)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Sylvia Brustad til olje- og energiministeren:

«Situasjonen i norsk olje- og gassindustri er på mange måter urovekkende. Leteaktiviteten er lav, og flere rigger ligger i opplag. Det har også vært påvist få interessante funn i de siste letebrønnene som er boret, og det er få felt som nå står foran utbygging. Interessen fra utenlandske selskaper er dalende. Situasjonen i leverandøriindustrien er alvorlig, og utsiktene fremover er ikke særlig positive pga. få vedtatte utbygginger på sokkelen. Samtidig opplever vi at oljeselskapene som opererer på norsk sokkel, har gitt flere oppdrag ut til utenlandske verft, og at prisforskjellene er oppsiktsvekkende store. Stortinget har bedt Regjeringen gjennomgå konkurransesituasjonen for norsk offshorerettet verkstedindustri i forhold til andre EØS-land og melde tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Er statsråden bekymret for den nåværende situasjonen olje- og gassnæringen er i, og hva vil han foreta seg for å bedre situasjonen?»

Sylvia Brustad (A): Situasjonen på arbeidsmarkedet gir grunn til stor bekymring. Nesten daglig hører vi om bedrifter som går konkurs, legges ned, flagger ut eller nedbemanner. Mange bransjer og sektorer har problemer og sliter. Dette er en meget alvorlig situasjon. Det gjelder også petroleumssektoren og leverandøriindustrien.

Noe av det mest alvorlige i petroleumsnæringen er at leteaktiviteten nå er så lav som den er. Vi må nesten tilbake til starten på oljeeventyret for å finne en så lav leteaktivitet. Det kan være flere grunner til det. En av grunnene er nok at mange av de siste brønnene som er boret, har vært tørre. Det kan ha gjort at interessen har blitt mindre. At næringen oppfatter blokkene som er utlyst, som lite interessante, kan være en annen årsak. Vi registrerer også en synkende interesse for norsk sokkel fra de største internasjonale oljeselskapene sin side. Det er også et meget alvorlig signal. I Norge er oljenæringen en svært viktig del av den norske økonomien og verdiskapningen. Men internasjonalt er vi ikke så store. Sett i det perspektivet er det helt nødvendig at vi hele tida har fokus på å gjøre norsk sokkel til en attraktiv sokkel for oljeselskapene. De signalene vi som politikere gir, er avgjørende viktige i en slik sammenheng. Det var derfor viktig for Arbeiderpartiet da vi behandlet stortingsmeldinga om olje- og gassvirksomheten sist høst, å rydde til side den usikkerheten som var sådd av Regjeringa når det gjaldt tilgangen på nye letearealer. For det er ikke til å

komme bort fra at det hersket stor usikkerhet i bransjen om hva som var Regjeringas mål, spesielt for de nordlige havområdene.

Jeg er glad for at vi sammen med regjeringspartiene fikk klargjort at beslutninger om dette skal fattes allerede til høsten når vi får konsekvensutredningen, idet vi forutsetter at den er god og grundig, for at vi så raskt som mulig kan gi klare signaler for den videre kjøreplanen.

Det er på bakgrunn av dette med en viss uro jeg registrerer at Olje- og energidepartementet legger opp til det som kan se ut som en forskyvning av denne tidsplanen. I en pressemelding fra 4. februar i år sies det at utredningen først vil bli sendt på høring 2. kvartal, og at den vil bli oversendt Regjeringa i løpet av høsten 2003. Jeg regner likevel med at vi kan få anledning til å fatte de nødvendige beslutninger til høsten når konsekvensutredningen er ferdig, og håper at statsråden kan forsikre at så vil skje.

I forrige uke møtte jeg flere ordførere fra kommuner som har verft som leverer installasjoner til oljeselskaper. Situasjonen de beskrev, er langt fra lys. Ved noen verft er riktignok sysselsettings situasjonen god akkurat nå. Et eksempel på det er Egersund, som nylig fikk en kontrakt, men også der har det vært stor usikkerhet lenge. Utsiktene til å fylle ordrebøkene, slik at en unngår permitteringer, er dårlige svært mange steder. Flere verft har allerede redusert antall tilsatte vesentlig. Mest alvorlig er kanskje situasjonen akkurat nå ved Kværner Rosenberg i Stavanger. Fredag besluttet Aker Kværner å selge verftet innen tre år, og det er svært usikkert hvor mange arbeidsplasser det vil bli der framover.

Faren for at vi om en stund kan ha tilsvarende situasjoner ved andre verft, er svært stor. Aftenpostens oppslag på lørdag viser dette. Situasjonen i det norske offshoremarkedet blir beskrevet som «elendig». Det bør derfor ikke herske noen tvil om at det er helt nødvendig med ekstraordinære tiltak for å hindre at en slik situasjon blir vedvarende. Det kan vi gjøre hvis vi vil.

I 1999 var denne industrien i en tilsvarende situasjon. Da ble det tatt initiativ fra Stortingets side for å snu utviklinga. Det lyktes vi langt på veg med. Regjeringsskiftet i 2000 bidrog også til å skape ny optimisme i næringa. Dette viser at det nytter å ta politiske initiativ. Slike initiativ etterlyses nå, fordi det er helt avgjørende at det er en aktiv holdning til disse spørsmålene. Jeg vil derfor utfordre Steensnæs her i dag til å gjøre rede for hvilke initiativ han vil ta overfor oljeselskaper for å finne ut f.eks. om det er prosjekt som kan framskyndes, og om det eventuelt er noen hindringer som må ryddes av veien for at flere planer kan realiseres.

I innstillinga til oljemeldinga pekte Stortinget på flere tiltak som kan bidra til å snu denne utviklinga. Bedre rammevilkår for haleproduksjon og for små og marginale felt var ett av tiltakene det ble pekt på. En samlet komite uttalte i innstillinga at

«myndighetene må være villige til å vurdere om etablerte prinsipper og gjeldende rammevilkår skaper de rette incentiver, herunder skatter og avskrivningsregler for haleproduksjon og små og marginale felt, for

økt verdiskaping og eventuelt tilpasse rammevilkårene slik at ressursene ikke ødes».

Både oljeselskaper og de ansattes organisasjoner støtter dette, og jeg vil derfor benytte anledningen til å utfordre statsråden på hva han vil, og om denne jobben er i gang.

Fra oljeindustrien og fagbevegelsen pekes det også på andre tiltak. Men utålmodigheten i næringa er stor, og jeg skulle derfor ønske et noe større engasjement fra Regjeringas side for å ta fatt i dette, fordi vi nå taper arbeidsplasser hver eneste dag. Da er det viktig at vi snur alle de steiner som kan snus, for å finne prosjekter, små og store, som kan realiseres nå.

Situasjonen er nå allikevel slik at vi vil oppleve at flere verft må permittere mange av sine ansatte. Det er meget beklagelig. Det industrien frykter mest i slike situasjoner, er tap av kompetanse ved at arbeidstakerne går over i andre bransjer. Det var noe det også ble satt fokus på i den forrige bølgedalen bransjen var inne i. Muligheten som var ved bedriftsintern opplæring og arbeidsmarkedskurs, gjorde at bransjen ikke bare beholdt kompetansen, men også økte den. Ved f.eks. Aker Verdal gjennomførte 87 pst. av de tilsatte kompetansehevende kurs. Det har medført at bedriften i dag framstår som meget konkurransedyktig også i det internasjonale markedet. I sluttrapporten fra opplæringsprogrammet er konklusjonen meget klar:

«Skulle bedriften Aker Verdal ha en framtid i et kommende marked var det helt nødvendig å holde organisasjonen mest mulig intakt og beholde den nødvendige fagkompetanse. I en permitteringsperiode som totalt varte fra november 1999 frem til juni 2001 hadde vi kun ni egne oppsigelser. Dette i seg selv tilsier at vi klarte å holde organisasjonen samlet. Kompetansen er beholdt gjennom dette, men i tillegg har vi fått en formidabel styrking av kompetansen i forhold til de strategiske kompetansebehov bedriften selv har definert. Dette bør være en vesentlig konkurransefordel i markedet.»

Denne muligheten er med Bondevik-regjeringas sysselsettingspolitikk vesentlig svekket i dag. Jobbklubber er ikke svaret til disse arbeidstakerne. I hvert fall er det ingen jeg møter, som sier at det er svaret. Derfor er jeg interessert i å høre noe om hva som er Regjeringas planer og svar til disse arbeidstakerne. For vi har også et ansvar for å sikre og videreutvikle den flotte og sterke kompetansen vi har rundt om i landet innenfor disse næringene.

Som det også står i interpellasjonen jeg har levert inn, hadde Stortinget en klar melding til Regjeringa da vi behandlet Olje- og energidepartementets budsjett for inneværende år. Der sa vi at vi

«ber Regjeringen gi en beskrivelse av situasjonen i norsk offshore-rettet verkstedindustri og gjennomgå konkurransesituasjonen for denne industrien i forhold til andre EØS-land, og melde tilbake dette for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003».

Ettertida har vist at det var helt nødvendig å be Regjeringa om en slik gjennomgang. Statoils beslutning om å gi det spanske verftet Dragados en stor leveranse til Snø-

hvit-prosjektet på grunn av oppsiktsvekkende stor prisforskjell gjør at det er nødvendig å komme til bunns i konkurranseforholdene mellom norske og spanske verft. Det haster. Jeg ser fram til denne gjennomgangen i revidert, men jeg ønsker likevel at statsråden nå kan informere noe om den foreløpige status for dette arbeidet. I ei tid der arbeidsledigheten øker hver eneste dag, må vi snu alle steiner, og da har vi ingen tid å miste.

Statsråd Einar Steensnæs: Først vil jeg slå fast at olje- og gassindustrien er en næring med store muligheter. I St.meld. nr. 38 for 2001-2002 påpekte vi som kjent at vi har potensial til å opprettholde oljeproduksjonen i minst 50 år og gassproduksjonen i over 100 år. Denne langsiktige utviklingsbanen vil gi store inntekter til det norske samfunn, men avhenger selvsagt av at vi er i stand til å møte de utfordringene som petroleumsaktivitetene i dag står overfor. Jeg vil nå ta for meg hvilke konkrete aktiviteter som er iverksatt for at vi skal nå dette målet om realiseringen av den langsiktige utviklingsbanen.

I år og i de kommende to årene vil vi ha et meget høyt investeringsnivå på norsk sokkel. De årlige investeringene i 2003, 2004 og 2005 er beregnet til rundt 65 milliarder kr. De største investeringene er knyttet til Snøhvit, Kristin og Ormen Lange. I tillegg er det betydelige driftskostnader i virksomheten. Årlige driftskostnader på norsk sokkel er i årene framover om lag 30 milliarder kr. Totalt utgjør investeringene og driftskostnadene et marked for leverandørindustrien på i underkant av 100 milliarder kr årlig de kommende tre årene.

Snøhvit-utbyggingen ble godkjent i Stortinget 7. mars 2002. Prosjektet representerer den første utbyggingen i Barentshavet og er den hittil største og mest omfattende industriutbygging i Nord-Norge. Snøhvit LNG er svært viktig for utviklingen av næringsliv og industriell kompetanse i regionen.

Det pågår for tiden flere andre utbyggingsprosjekter. Blant annet er Grane-feltet og Mikkelfeltet under utbygging, med planlagt oppstart kommende høst. Kristin-feltet planlegges å være i produksjon fra 2005.

Operatørene på norsk sokkel arbeider også med å modne en lang rekke nye utbyggingsprosjekter. Størst av disse er Skarv. I tillegg er det planer om videreutvikling av bl.a. Ekofisk, Valhall og Tampen-området. Det planlegges også utbygging av flere mindre funn nær eksisterende infrastruktur, hovedsakelig med undervannsanlegg. Av denne typen utbygginger har departementet nylig mottatt plan for utbygging og drift av Oseberg Sør J-strukturen.

Det siste tiåret har antall lete- og avgrensingsbrønner på norsk sokkel ligget relativt stabilt på mellom 20 og 25 pr. år. 2002 var i så måte intet unntak. I årene framover er det mulig dette tallet vil bli noe lavere, selv om slike estimater er høyst usikre. Etter min oppfatning må den siste tidens skuffende leteresultater bære sin del av ansvaret for et eventuelt fall. Med færre store funn reduseres også behovet for å bore avgrensingsbrønner.

Regjeringen har den siste tiden tatt klare grep for å øke leteaktiviteten på norsk sokkel. Departementet holder for tiden et meget høyt aktivitetsnivå hva angår tildeeling av nye utvinningstillatelser. For tiden arbeides det faktisk med tre ulike konsesjonstildelinger som befinner seg i ulike stadier med hensyn til beslutning.

I modne, godt kartlagte deler av sokkelen vil Regjeringen før påske tildele nye utvinningstillatelser i Nord-sjøtildelingene 2002. I løpet av inneværende år vil vi også etablere faste, forhåndsdefinerte leteområder i deler av Nordsjøen og på Haltenbanken i Norskehavet. Dette er et initiativ Regjeringen kommer med etter tett og konstruktiv dialog med industrien.

Når det gjelder de deler av norsk sokkel som er mindre kartlagt, har departementet allerede i noen tid arbeidet med 18. konsesjonsrunde. I tråd med vanlig praksis sendte departementet allerede i begynnelsen av mars ut invitasjon til selskapene om å nominere arealer som vurderes å være særlig attraktive. Utlysning av denne runden vil finne sted i løpet av fjerde kvartal 2003 med tildeling før sommeren 2004.

Regjeringen arbeider aktivt for å videreutvikle modne områder på norsk sokkel. Sentrale utfordringer i disse områdene er å øke feltenes levetid ved bl.a. å øke utvinningsgraden, effektivisere driften og knytte marginale ressurser til eksisterende infrastruktur. Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet er i tett dialog med oljeselskapene for å sikre best mulig ressursforvaltning i de modne områdene. Olje- og energidepartementet forventer i årene framover høy aktivitet knyttet til videreutvikling av modne områder.

Det er et betydelig verdipotensial i å øke utvinningsgraden fra eksisterende oljefelt. I dag er den forventede gjennomsnittlige utvinningsgraden 44 pst. for oljeutvinning. Regjeringens ambisiøse målsetting er å få hevet denne til 50 pst. En slik økning kommer ikke av seg selv, men vil kreve betydelig innsats både fra industrien og fra myndighetenes side. Regjeringen vil i forbindelse med revidert budsjett for 2003 komme med en redegjørelse for hvordan myndighetene arbeider for å bidra til at denne målsettingen kan nås.

Departementet arbeider også for å øke mangfoldet av rettighetshavere på norsk sokkel. De siste årene er det bl.a. åpnet for rettighetshavere som har spesialisert seg på utvikling av marginale felt og på haleproduksjon. Dette initiativet har, sammen med ordningen der selskaper har mulighet til å prekvalifiseres, ført til flere nye aktører på norsk sokkel.

Regjeringen har vært opptatt av opprettholdelsen av en kompetent og konkurransedyktig norsk leverandørindustri. De siste års høye kostnadsvekst, høy rente og høy kronekurs har bidratt til at norsk industri har tapt i konkurransen med utlandet.

For å klare seg i den stadig skjerpene internasjonale konkurransen etterlyser industrien først og fremst lavere rente og svakere kronekurs. Det stramme budsjettet Regjeringen fikk igjennom i Stortinget, har allerede resultert i tre rentenedsettelse. Samtidig ser vi nå også de første tegnene til en lavere kronekurs.

Leverandørindustriens konkurransekraft er også avhengig av konstant teknologi- og kompetanseutvikling på relevante områder. Regjeringen bidrar i dette henseende med satsing på petroleumsrettet forskning og utvikling. Det er et viktig satsingsområde for Regjeringen også i tiden framover.

Hvordan vi kan opprettholde en konkurransedyktig norsk leverandørindustri er også et tema i Topplederforum, en sentral møteplass hvor jeg er i nær kontakt med aktørene i næringen. Det er et forum som jeg leder. Jeg føler meg trygg på at dette samarbeidet mellom de ulike aktørene i næringen skal kunne identifisere tiltak som kan sikre et rimelig høyt og forutsigbart aktivitetsnivå også i årene framover. Jeg viser også til at det innenfor rammen av Topplederforum er satt i gang flere prosjekter, nettopp med tanke på en framtidig stabil utvikling av norsk petroleumsvirksomhet.

Når det gjelder den siste tids tildelinger av utbyggingssjekter til utenlandske verft, bør det herske liten tvil om at Regjeringen er opptatt av at norsk leverandørindustri skal ha mest mulig jevnbyrdige konkurranseforhold. Regjeringen har som kjent satt i gang en utredning om konkurransesituasjonen for norsk offshorerettet verkstedindustri i forhold til tilsvarende industris rammebetingelser i Nederland, Frankrike og Spania. Resultatet vil framlegges i revidert nasjonalbudsjett for 2003. Jeg henviser til denne redegjørelsen i forhold til det som interpellanten spurte om.

Offshoreverftene våre er ledende på høyteknologiske løsninger, god planlegging, leveringssikkerhet og kvalitet. Samtidig må vi akseptere at industrien i dagens globaliserte verden stadig blir mer spesialisert, og hvert land og hver bedrift må fokusere på de komparative fortrinn som de er i besittelse av. Vi må godta at industriens konkurransefortrinn forandrer seg i tråd med teknologiutviklingen, og at norsk petroleumsindustri ikke nødvendigvis vil kunne opprettholde sine konkurransefortrinn i alle deler av olje- og gassverdikjeden.

Kampen mot arbeidsledighet er en hovedsak for Samarbeidsregjeringen. Gjennom en aktiv næringspolitikk vil Regjeringen sikre og skape arbeidsplasser. En stram finanspolitikk har bidratt til de nevnte tre rentenedsettelse, lavere kronekurs og dermed en bedre konkurransesituasjon. Et godt samarbeid med partene i arbeidslivet om moderate lønnsoppgjør er også helt avgjørende for å snu utviklingen og bedre konkurranseevnen.

Den norske olje- og gassnæringen utgjør en betydelig del av norsk økonomi og gir vesentlige bidrag til samfunnet gjennom inntekter, verdiskaping, sysselsetting og kompetanse. Som vist i oljemeldingen har Regjeringen ambisjoner om at denne næringen fortsatt skal spille en sentral rolle i lang tid framover, og fører derfor en politikk som skal gjennomføre denne ambisjonen.

Sylvia Brustad (A): Jeg takker statsråden for tilbakemelding om og redegjørelse for det det ble spurt om. Jeg er glad for at statsråden deler vår bekymring. Jeg er likevel noe usikker på om det blir tatt alvorlig nok i forhold til hva som kommer ut i den andre enden, nemlig aktive

tiltak. Jeg ser veldig fram til revidert nasjonalbudsjett, for jeg skjønner at der vil det komme noe i forhold til f.eks. haleproduksjon. Jeg håper at det blir forpliktende, og vil høre om statsråden kan bekrefte det.

Det er bra at det nå jobbes med å øke utvinningsgraden. Jeg er også spent på å høre hva som kommer mer konkret i forhold til det. Det er selvfølgelig også bra at det nå pågår ting i Topplederforum. Men jeg vil så sterkt jeg kan understreke at det haster med tiltak – nå! Vi kan ikke holde på å utrede og regne med at det skal komme tiltak om ett år, to eller tre år. Jeg vil minne om at i løpet av det siste halvannet året har det blitt 75 nye arbeidsledige hver dag. Den trenden må vi gjøre alt vi kan for å snu. Da må det igangsettes flere aktive tiltak enn de jeg ser fra denne Regjeringa, også på dette området.

Jeg vil også igjen etterlyse svar på hva Regjeringa har tenkt å gjøre for å prøve å beholde den kompetansen som vi nå har i mange bedrifter, og som nå ser ut til å bli permittert mange steder. Det har jeg ikke fått et veldig klart svar på.

Så har vi ei kjempeutfordring knyttet til konkurranse-situasjonen i forhold til leverandørindustrien. Det er bra at Regjeringa nå følger opp det Stortinget har pålagt den å gjøre, for det er ingen tvil om at hvis det virkelig er slik at forskjellene er på opp mot 40 pst. – som vi nå har sett to eksempler på, i Egersund og i Stavanger – mellom spanske verft og norske verft, står norsk leverandørindustri ikke overfor få problemer, men svært store problemer.

Jeg har registrert at næringsministeren – og jeg viser til Dagens Næringsliv for fredag 21. mars – har gitt det samme revisorfirmaet, som jeg forstår også er revisor for firmaet Dragados i Spania, i oppdrag å gå gjennom om det spanske Dragados får støtte i strid med EØS-reglene. Mitt spørsmål til statsråden er: Mener statsråden det er helt uproblematisk hvis dette er riktig, at det er det samme revisorfirmaet som altså skal sjekke om det her foreligger noe som ikke er som det bør være, eller syns statsråden det er helt greit?

Statsråd Einar Steensnæs: Det er viktige og prioriterte temaer for økt verdiskaping innenfor petroleumsindustrien interpellanten tar opp. Det er nok slik at det kan være ulike vurderinger med hensyn til noen av tiltakene, og kanskje rekkefølgen og innfasingen av de tiltakene. Det ser jeg ikke bort fra. Men jeg ser det som avgjørende viktig at det kan etableres et bredt samarbeid mellom Regjeringen og Stortinget for å kunne bli enige om viktige målsettinger for denne industrien. Jeg ser på den videre utvikling av petroleumsindustrien som helt avgjørende ikke bare for sysselsetting og verdiskaping, men også for den nasjonale økonomien og en god forvaltning av petroleumsressursen. Og til det trenger vi en grad av bred konsensus i Stortinget, på samme måte som Regjeringen og Stortinget også samarbeidet om viktige målsettinger da St.meld. nr. 38 for 2001-2002, oljemeldingen, ble behandlet her i Stortinget. Jeg synes at det skal sette tonen også for det vi skal gjøre fremover.

Jeg deler bekymringen til interpellanten Sylvia Brustad når det gjelder videre utvikling i olje- og gassnæringen. Vi ser foran oss ganske store utfordringer og også en del omlegginger. Landskapet er ikke statisk, det endrer seg. Våre konkurrentland posisjonerer seg med nye kvalifikasjoner som skaper økt konkurranse, og dette er vi nødt til å ta hensyn til. Så jeg er enig med interpellanten i at vi trenger løpende tiltak, ikke bare de langsiktige planlegginger. Men alle de tre gruppene som nå jobber innenfor Topplederforum – én med skatte- og avgiftsvurderingene innenfor oljeindustrien, en annen med konkurranse-dyktighet og en tredje i forhold til omdømme – er hurtig-arbeidende og konkrete arbeidsgrupper som skal komme opp med tiltak som kan iverksettes på kort sikt når det blir enighet om tiltakene.

Når det gjelder å holde på kompetansen, vil jeg bare understreke at det er viktig at en har en fleksibel arbeidsstokk som kan ta på seg nye oppgaver, og multikompetanse vil nok være avgjørende for å få dette til.

Helt til slutt: Når det gjelder situasjonen for Kværner, vil jeg, til tross for de problematiske situasjoner som dette konsernet har stått overfor, likevel minne om at norsk leverandørindustri kan konkurrere og vinne store kontrakter, slik Kværner gjorde på Ormen Lange, og slik Kværner Egersund gjorde, hvor de fikk en stor kontrakt i går.

Når det gjelder forholdet til Deloitte & Touche, vil jeg vise til at det ligger under næringsministeren, og han behandler dette spørsmålet i forhold til Stortinget.

Olav Akselsen (A): Me i Noreg har all grunn til å vera stolte av det me har fått til etter 30 år som olje-nasjon. Me må hugsa på at då me for ca. 30 år sidan fann denne ressursen, hadde me nesten ingen kunnskap på dette området, mens me i dag er i verdstoppen på fleire område.

Det finst i dag svært få – om noko – land som kan samanlikna seg med Noreg og den måten me har greidd å utnytta våre petroleumsressursar på. Då ein utforma oljepolitikken tidleg på 1970-talet, sette ein seg to klare mål, nemleg at dette skulle vera heile folket sin eigedom og koma alle til gode, og at ein skulle byggja norsk industri basert på denne råvara. Eg meiner me må kunna slå fast at me har greidd å oppnå begge måla. Politikken har endra seg heile tida. Ein har tilpassa seg nye utfordringar og internasjonale spelereglar, men dei to måla har heile tida stått fast og vore avgjerande for dei politiske vala ein har gjort.

Når det har gått så bra som det har gjort, er det fordi ein har vore i stand til å ta dei rette politiske beslutningane til rett tid. No er det svarte skyer og dalande aktivitet. Men no, som før, kan me greia å snu denne trenden. Det har me gjort før. Både i byrjinga og slutten av 1990-talet var det ordretørke og tomme verkstadhallar. Begge gongene greidde ein å snu utviklinga. Gjennom å gjera målretta vedtak greidde ein å få hjula i gang igjen. I 1993 tok dåverande energi- og næringsminister Jens Stoltenberg kontakt med partane og fekk sett i gang den såkalla NORSOK-prosessen. Det reduserte kostnadene med 20–

40 pst., og igjen blei verkstadhallane fylte opp. I 1998 dalte oljeprisen, og aktiviteten med den, men igjen greidde Arbeidarpartiet, etter ein tett dialog med bransjen, å fremja konkrete forslag i samband med revidert nasjonalbudsjett i 1999, og det blei fatta vedtak som førte til at ein igjen fekk aktiviteten opp og fylt opp verkstadhallane.

Me har snudd utviklinga før, og me kan greia det igjen. Det er viktig at pessimismen ikkje no får lov å festa seg. Utviklinga er ikkje skjebnebestemt. Den blir bestemt gjennom dei politiske vedtaka som m.a. blir gjorde her i salen. Ved å gjera dei rette vala kan me òg få den rette utviklinga, men me må då vera villige til å bruka ein aktiv næringspolitikk, noko som noverande regjering dessverre ofra til fordel for ei usvikeleg tru på såkalla næringsnøytralitet.

Tidlegare nedgangstider har vore knytte til redusert oljepris. No har me dessverre fått ei nedgangstid òg når det er høg oljepris. Det betyr at me har større problem enn før. Noreg har aldri kunna konkurrera på å vera billigast, men me har kunna konkurrera på å vera best, og ikkje minst har me greidd å konkurrera på det å vera politisk føreseielege. Dessverre må eg seia at det at me ikkje har kunna vera føreseielege, har også ramma Noreg dei siste åra.

Øyvind Vaksdal (FrP): Det er rett, som representantene Brustad og Akselsen hevder, at situasjonen i norsk olje- og gassindustri er urovekkende og alvorlig. Aktiviteten på riggmarkedet er svært lav, og mye av det som har vært boret, har ikke gitt de ønskede resultater. Norsk sokkels konkurransekraft er svekket, og oljeselskapene finner det ofte mer fornuftig å satse andre steder enn i Norge.

Situasjonen for norske offshoreverft er som følge av manglende oppdragsvirksomhet svært alvorlig, og dette kan nå føre til både permitteringer, oppsigelser og oppsplitting av kompetansemiljøer det har tatt flere tiår å bygge opp. Ikke nok med at det er færre oppdrag å konkurrere om, men vi ser stadig eksempler på at norske verft taper i kampen om oppdragene, og at disse går til utenlandske verft som i alle fall tilsynelatende er billigere.

Stortinget behandlet rett før jul Regjeringens melding om olje- og gassvirksomheten. Ved behandlingen av denne kom det klinkende klare signaler fra oljeselskaper, offshoreverft og fagforeninger om at situasjonen var alvorlig og ville bli ytterligere forverret dersom ikke noe ble gjort. Virkemidlene som skulle til, var like klare. Gi oss nye prospektive arealer, gi mer midler til petroleumsforskning, gi oss et skatteregime som gir klare incentiver for nisje- og haleproduksjon, sa de. Men hva skjedde? Jo, til tross for at alarmklokkene ringte, og ringte kraftig, opplevde vi at Arbeiderpartiet og regjeringspartiene inngikk en allianse om ikke å gjøre noen verdens ting. De skriver så vakkert i innstillingen at man ønsker «den langsiktige utviklingsbanen» for norsk oljevirksomhet, samtidig som de ikke vil ta de nødvendige grep for å nå dette målet. Jeg gjennomgikk innstillingen i morges, og det eneste forslaget Arbeiderpartiet og regjeringspartiene

stemte for, var at meldingen skulle vedlegges protokollen.

Fremskrittspartiet fremmet forslag om å åpne for boring i allerede tildelte lisenser så snart den pågående konsekvensutredningen for Lofoten–Barentshavet var gjennomført, dersom denne ikke påviste nye problemområder. Vi foreslo i tillegg å nedsette et bredt sammensatt utvalg til å gjennomgå skatteregimet på sokkelen for å forbedre dette og utarbeide skatteincentiver med hensyn til nisje- og haleproduksjon. Vi foreslo også at Regjeringen skulle avstå fra å innføre petroleumsfrie soner i nordområdene.

Jeg vil i tillegg minne om vårt forslag om et petroleumsforskningsfond på 10 milliarder kr, og våre forslag om skattelettelser i forkant av lønnsoppgjør, som åpenbart ville styrke våre offshoreverft i konkurranse med utenlandske.

Jeg håper nå at både Regjeringen og Arbeiderpartiet ser alvorret i situasjonen, og viser handlekraft i stedet for bare å prate, for det er handlekraft som nå må til, skal vi klare å få norsk olje- og gassvirksomhet opp av henge-myra.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg starta med å gratulera Kværner Egersund med oppdraget frå eit amerikansk oljeselskap. Dette selskapet prioriterer tydelegvis å halda oppdraga sine i Noreg. Det kan jo vera at me må leggja om politikken og tildela nye lisensar til utanlandske oljeselskap i staden for til norske, så ein får styrkt verftsindustrien på den måten – for å seia det litt ironisk.

Lat meg òg håpa at ein del av aktiviteten i Kværner Egersund vil ha ringverknader i forhold til Kværner Rosenberg i Stavanger, der ein absolutt ser ut til å trenga tiltak for å halda på den kompetansen ein har.

Eit par ord om det som manglar, nemleg styring. Gjentekne gonger opplever ein at det ikkje er vilje til styring frå Stortinget si side. Tvert om er det vilje til å gje frå seg styring, og det har ein nokre eksempel på.

Me hadde fregattsaka. Noreg skulle byggja nye fregattar. I staden for å prioritera norsk verftsindustri, prioriterte ein å gje oppdraget til spansk industri. Ein kunne, om ein ville, gjort som engelskmennene gjer, bygd dette i sitt eige land. Men fleirtalet ønskte altså å flytta oppdraget til ein då billegare arbeidsgjevar. No er beløpet, som i utgangspunktet var på 12 milliardar kr, kome opp i 20 milliardar kr for å byggja desse krigsskipa.

Eit anna eksempel er Snøhvit-saka. Statoil har eit fleirtal, med Arbeidarpartiet i spissen, privatisert. Dei har sagt at dei ønskjer eit selskap som skal driva forretningsmessig. Altså skal ein ikkje styra dette selskapet lenger. Selskapet skal styra seg sjølv etter forretningsmessige prinsipp. Det betyr då at ein seier til Statoil: Vel den billigaste løysinga, for då får me mest pengar igjen. Det ansvaret må stortingsfleirtalet no ta. Det var altså stortingsfleirtalet som vedtok å privatisera Statoil, som vedtok at ein skulle operera slik ein no opererer. Så kan ein lakonisk seia: Ja, men ein styrte jo ikkje dette statselskapet før heller. Nei, men då hadde ein i alle fall høvet. At regjeringane, verken frå Arbeidarpartiet eller Høgre eller

kva det måtte vera, ikkje styrte, var deira val. Men høvet var der, og det er no teke vekk frå fleirtalet.

Eg er glad for at statsråden stadfestar at han no jobbar med forslaget som SV fekk igjennom einstemmig i Stortinget om dette med auka utvinningsgrad. Det er eit av dei områda ein må gripa fatt i for å få fart i forskning og arbeidsplassutvikling. Det er òg sånn at eit fleirtal seier at ein må sjå nærare på vilkåra for haleproduksjon, og ein har problemstillingane knytte til EU- og EØS-området og den konkurransevridinga som det blir sagt er til stades.

Så Regjeringa har ein jobb å gjera no, og ho må koma tilbake med sterke signal i revidert nasjonalbudsjett.

Bror Yngve Rahm (KrF): Problemstillingen som representanten Brustad reiser i sin interpellasjon, er viktig og svært aktuell. Det er et bredt politisk flertall som ønsker en videreutvikling av olje- og gassnæringen ved å bidra til et stabilt aktivitetsnivå, satsing på teknologiutvikling og ytterligere internasjonalisering av næringen. Dette ble klarlagt i forbindelse med Stortingets behandling av olje- og gassmeldingen før jul. Petroleumsvirksomheten har vært en sentral verdiskaper i samfunnet og har et tidsperspektiv som er vesentlig lenger enn de fleste av våre andre industrielle næringer, selv om vi vet at deler av norsk sokkel er moden, og at det enkelte steder teknisk sett er vanskeligere å utvinne oljen.

Selskapene er nå i ferd med å nominere aktuelle leteområder til 18. letekonsepsjonsrunde, og Olje- og energidepartementet tar sikte på å tildele områder våren 2004.

Kristelig Folkeparti mener det er bekymringsfullt at de to forrige leterundene var så nedslående. Lovende feltter som President og Solsikke gav ikke de forventede resultater. Paradokset er at vi vet stadig mer om sokkelen, og vi får stadig bedre seismikkverktøy. Likevel bommer selskapene når de leter. Dette viser at vi har å gjøre med en industri hvor usikkerheten er stor, og hvor aktørene må være villige til å løpe større risiko. Selskapene som leter, taper penger, og samfunnet går glipp av inntekter og økt aktivitet.

Det er viktig at myndighetene og petroleumsbransjen i fellesskap setter seg ned for å finne ut hva man kan gjøre for å få opp leteaktiviteten. Statsråd Steensnæs pekte i sitt innlegg på en rekke tiltak som Regjeringen nå er i gang med for å få opp aktiviteten, og det er viktig at den tette dialogen mellom næringen og myndighetene gjennom tiltak som Konkraft og Topplederforum fortsetter.

Når det gjelder forholdene for leverandørindustrien, er det ikke bare leteresultatene og interessen for norsk sokkel som er avgjørende. Kronekursen og rentenivået er også faktorer som virker inn på konkurransekraften til leverandørindustrien i Norge. Aktørene i industrien sier at kronekursen og rentenivået er de viktigste konkurransevilkårene. De tre siste rentenedsettelsene den siste tiden har gitt positive bidrag til norsk industri. Regjeringen har altså bidratt til dette ved å holde stramme statsbudsjett.

I går kom nyheten om at Kværner Egersund fikk kontrakten fra Conoco Phillips for å bygge en plattform på Ekofisk, med en verdi på 1,75 milliarder kr. I Adresse-

avisen kunne vi lese at Aker Verdal skal bygge et plattformunderstell til en verdi av 320 mill. kr.

Dette er eksempler på at det ikke bare er mørkt i norsk verftsindustri. Men det er viktig at vi finner tiltak som gjør at vi kan utnytte det store potensialet som fortsatt ligger på sokkelen i Norge, og ved det bidra til mindre usikkerhet i arbeidsmarkedet. Dette er et felles politisk ansvar som også Regjeringen og dets partier på Stortinget tar på fullt alvor.

Marit Arnstad (Sp): Jeg deler interpellantens bekymring for at leteaktiviteten nasjonalt er lav. Det som gjør dette til en kilde til bekymring, er først og fremst at riggratene i dag er ganske lave, og at oljeprisen er rimelig høy.

Men jeg har lyst til å understreke at jeg tror ikke det er en særnorsk situasjon. For hvis vi ser på oljeselskapenes arbeid både i forhold til Vest-Afrika og Mexicogolfen, preges også disse områdene av en større stillstand enn det man forventet for bare to–tre år siden.

Jeg er ikke i tvil om at olje- og leverandørindustrien er vår fremste kunnskapsindustri, og at den er svært framtidrettet og mer langsiktig enn mange vil ha det til. Derfor tror jeg det er viktig at en ikke på dette tidspunkt svartmaler situasjonen. Det er viktig fordi vi er nødt til å ha tilbakevendende rekruttering til denne bransjen, og vi er nødt til å ha en driv i utviklingen av teknologien, særlig på dette området. Samtidig tror jeg det er viktig at en ikke slår seg til ro med at Norge har blitt bra på en del ting også internasjonalt, som f.eks. undervannsløsninger eller boring på middels dybde. Vi må hele tiden kjempe for å drive den teknologiske utviklingen videre på dette området, slik at denne industrien i framtiden kan være det som er noe av det fremste vi kan by på av teknologi og kunnskap.

Alle undersøkelser viser at teknologien er den viktigste konkurransefaktoren for denne næringen – det er ikke skatt, det er ikke rammevilkår, men det er teknologien som er den viktigste konkurransefaktoren for næringen. Det vi da bør spørre oss om, er: Hva satser vi i dag fra samfunnets side når det gjelder reinvestering i oljeindustriens evne til teknologiutvikling? Det synes jeg er et godt spørsmål, tatt i betraktning de store inntektene samfunnet har fra denne næringen.

Et annet forhold, som også er avgjørende for konkurransefaktoren, er samspillet mellom leverandørindustri og oljeselskap. Det som er problemet, når en ser en økende tildeling av kontrakter fra norske oljeselskaper til utenlandske verft, er at man kan komme til å ødelegge eller forvitte det nødvendige samspillet oljeselskapene må ha med leverandørindustrien for nettopp å utvikle ny teknologi, som igjen kan være banebrytende internasjonalt. I det bildet er ikke oljeselskapene alene, de er også avhengige av leverandørindustrien. Et godt eksempel er at for 15 år siden var gjennomsnittlig utvinningsgrad for de fem største feltene på norsk sokkel 35 pst. I dag er det 53 pst., og det betyr altså en økt inntekt både for selskapene og for staten gjennom økt oljeutvinning på ca. 4,5 milliarder fat olje. I forhold til både haleproduksjon

og utvinningsgrad er det viktig, men det er vår vilje og evne til å reinvestere samfunnets midler i teknologiutvikling som vil være vesentlig.

Jeg har også lyst til å nevne at Senterpartiet har anbefalt Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett å komme tilbake til den type kompetansehevingsprogram som ble brukt overfor Aker Verdal, igangsatt av sentrumsregjeringen i 1999, som nettopp er tilpasset den kunnskapen og den sykliske hverdagen til leverandørindustrien.

Tore Nordtun (A): Leteaktiviteten på norsk sokkel faller og vil i 2003 være på samme nivå som i 1968. Funnene blir færre, og funnratene pr. brønn har falt dramatisk. Dette er bildet pr. i dag.

Jeg mener at det er nødvendig å sette i gang flere tiltak. Jeg tror vi må gå konkret inn på tiltak som kan bedre situasjonen, og vi må få en større styring av utviklingen framover, slik at vi får en bedre utnyttelse og en bedre sysselsettingssituasjon.

Jeg vil nevne følgende tiltak:

For det første: En jevn og stabil tildelingspolitikk, der utvinningstillatelser og tildeling av blokker og areal tar hensyn til sysselsetting og stabilitet for hele bransjen.

For det andre: En mer forutsigbar og stabil utbyggingstakt, der det tas hensyn til bransjens kapasitet for nybygging.

For det tredje: En mer forutsigbar og stabil vedlikeholds- og modifikasjonsaktivitet på sokkelen.

I praksis betyr dette at Stortinget må gjøre klare vedtak, som bl.a. innebærer

- åpning av de uåpnede områder på norsk kontinentalsokkel
- at utvinningstillatelser gir rett til utnyttelse og produksjon
- økt satsing på utbygging og drift av marginale felter
- åpning for en bedre beskatning av små og marginale felter
- at konsesjoner som ikke benyttes innen rimelig tid, blir trukket tilbake
- at alle aktører som kan fremme gode utbyggingsløsninger innenfor norske standarder, og ha strenge rammer for helse, miljø og sikkerhet, gis muligheter for deltakelse i drift og produksjon av små og marginale felter
- økt satsing på brukerstyrt forskning og utvikling, og satsingen bør være langsiktig og ha forutsigbare rammebetingelser

Gjennomfører vi dette, er jeg overbevist om at det vil gi oss større muligheter for stabilitet og økt sysselsetting også i framtiden.

Norsk olje- og gassnæring må inngå i et mer forpliktende samarbeid for å gjøre hverandre gode. Oljeselskapene må ta på alvor det de sier om samarbeid når nye prosjekter skal utvikles. Debatten omkring tildelingen av oppdraget på Snøhvit er et dårlig eksempel på slikt samarbeid. Våre fremste konkurransefortrinn er helhetlige leveranser, prosjektering, sammenstilling og slutføring av store oppdrag til riktig tid, høyt kompetansenivå og høy-

teknologiske løsninger. Det er dette vi i fellesskap må gjøre noe med nå. Det er her Regjeringen må ta initiativ. Føringene ligger her, det er bare å ta initiativ og vise handling.

Finn Martin Vallersnes hadde her overtatt presidentplassen.

Leif Frode Onarheim (H): En kort kommentar.

Representanten Langeland vil tilbake til et system hvor Stortinget skal styre bedriftene og pålegge dem hvor de skal kjøpe sine produkter og tjenester, og han viser til Statoil, at det hadde vært mye bedre om vi hadde hatt full styring på det. Heldigvis står han ganske alene med et slikt syn. Selv i de tidligere østblokklandene er det ikke mange som vil ha den typen styring av bedriftene. Det har i alle år vist seg at det skaper liten produktivitet, dårlig lønnsomhet og stor fare for at bedriftene går konkurs hvis man ikke hele tiden subsidierer dem.

Representanten Brustad tar opp viktige spørsmål. Problemet er imidlertid at strakstiltak sjelden viser seg å være gode på lengre sikt. Kanskje kan tap av kontrakter heller ikke bare være forgjeves. På mange måter er det jo slik at man da virkelig går inn i problemstillingene og spør: Hva skyldes dette? Er det ting ved oss selv? Kanskje skal vi i fremtiden også være noe mer varsomme med hele tiden å øke kostnadsnivået for norsk næringsliv? Det fører uvegerlig til at vi mister kontrakter, for vi blir ikke konkurransedyktige. Erkjennelse av dette tror jeg det er viktig å ta innover seg nå.

Det andre poenget representanten Brustad tar opp, er dette med kompetanse. Ja, det er veldig viktig at vi sørger for at vi ikke mister for mye kompetanse. Men heldigvis er det også slik at selv om en del bedrifter ikke klarer seg, har den kompetansen som er til stede i slike bedrifter, en fantastisk evne til å komme opp med nye ideer, skape nye bedrifter og komme frem med nyskaping som kan være veldig nyttig. Så det er ikke bare negativt.

Vi må ikke svartmale dette slik, president, at vi får den samme situasjonen i oljeindustrien som vi hadde for noen år siden, hvor ungdommen føler at det er ingen fremtid i denne næringen, og derved viker tilbake. Vi trenger å ha unge mennesker som er sultne på å skape noe, og som er sultne på å bruke sin kompetanse i olje- og gassnæringen. Det er viktig, og vi må sørge for at vi virkelig klarer å stimulere dem til det.

Jeg er enig i at man nå skal være opptatt av å holde oppe aktiviteten på norsk sokkel med hensyn til leteområder, stimulere til haleproduksjon og se på skatteforholdene. Og jeg er glad for at statsråden så klart erkjenner at i de drøftelsene man nå har i topplederforum, er dette nettopp noe av det viktigste.

Ting bør skje raskt, men ikke raskere enn at vi også får langsiktig gode virkninger av de tiltakene vi setter i verk. Vi må altså ikke få kortvarige løsninger som på lengre sikt ødelegger for den langsiktige verdiskapingen.

Sylvia Brustad (A): Jeg registrerer med litt forundring at statsråden ikke vil svare på om han synes det er problematisk at firmaet Deloitte & Touche har fått oppdraget med å finne ut om det spanske Dragados får støtte i strid med EØS-reglene på bakgrunn av det som skjedde med Kværner Rosenberg. Ettersom jeg skjønner, og som jeg sa i stad, er dette firmaet også revisor for Dragados. Det kan virke på meg som om dette er som å sette buken til å passe havresekken, og som kjent er ikke det helt uproblematisk. Det er særdeles viktig når det nå skal gås igjennom, og det er helt nødvendig i denne konkurranse-situasjonen at vi kan være 100 pst. sikker på at det er en uhildet gjennomgang. Og jeg forutsetter at statsråden følger opp dette videre overfor næringsministeren.

Når det så gjelder de tilbakemeldingene jeg har fått, er jeg glad for at det virker som om det er bred støtte for at det er behov for å gjøre noe. Men når representanten Onarheim her sier at strakstiltak ikke nødvendigvis alltid er bra, og at det ikke vil hjelpe på sikt, så mener jeg at det er motbevist flere ganger. For eksempel når det gjelder situasjonen oppe i Aker Verdal, var det helt beviselig slik at de strakstiltakene som ble satt i gang for kompetanseheving, i dag er helt avgjørende for at den bedriften er så oppe og står som den faktisk er. Det er helt nødvendig å komme med strakstiltak nå. Derfor blir jeg også litt bekymret når framtreddende medlemmer fra regjeringspartiene sier det som representanten Onarheim her sa. For det er det som er poenget, at det går ikke an å utrede og vente på at noe skal skje om noen år. Det må skje noe nå for at vi kan bli mer konkurransedyktige for framtida. Og i så måte er det å ta vare på kompetansen, som representanten Arnstad var inne på her, helt avgjørende. Men denne regjeringa har en altfor passiv politikk i forhold til det. Og jobbklubber er altså ikke svaret for å ta vare på kompetansen i denne viktige næringa.

Det er alarmerende signaler. Vi skal ikke svartmale. Det er viktig at den pessimisme som nå er i næringa, ikke får feste seg, og da er det viktig at det kommer forslag om aktive tiltak nå, og at vi også greier å få til et bedre samspill mellom oljeselskapene og leverandørindustrien, slik at vi får en bedre hånd om dette, som virker positivt for næringa. Det er viktig at det åpnes for nye leteområder. Det er viktig at det gis klare signaler, og at tempoet holdes oppe.

Og til slutt, til Fremskrittspartiet, vil jeg si at representanten Vaksdal nok har fulgt dårlig med når han har lest innstillingen til oljemeldingen, for det er ingen tvil om at det en har gått inn for her, krever aktive tiltak fra Regjeringen, og det haster nå.

Ellers er det jo litt forunderlig også å høre SVs representant som på den ene siden har vært imot utbygging av Snøhvit, men på den andre siden er meget bekymret for at Kværner Rosenberg ikke fikk oppdraget. Det er også en måte å drive politikk på, men det blir ikke noe særlig næringsutvikling ut av det.

Statsråd Einar Steensnæs: Situasjonen i petroleumsvirksomheten kaller helt åpenbart på aktiv handling. Det ble understreket både av interpellanten, Sylvia Bru-

stad, av komiteens leder, Bror Yngve Rahm, og av andre talere.

Jeg har for min del vist til en rekke tiltak som Regjeringen allerede har iverksatt, og som er ment til å kunne bøte på også et uforutsett skuffende utbytte av 16. konsepsjonsrunde med tørrboringer, som har en dominoeffekt som først slår inn i forhold til riggnæringen og deretter inn i leverandørindustrien og andre typer servicenæringer knyttet opp til leverandørindustrien. Det går i noen grad an å bøte på dette. Men svingninger har vært en del av petroleumsvirksomhetens historie opp gjennom de 30–40 årene vi har hatt petroleumsvirksomhet i Norge.

Jeg er glad for at det er bred tilslutning i Stortinget til de tiltak som Regjeringen har iverksatt, og at vi kan regne med at vi kan bygge på en stor grad av konsensus, slik jeg sa i min innledning.

Vi trenger ingen svartmaling. Flere talere har vært opptatt av dette. Både Olav Akselsen, Marit Arnstad og Leif Frode Onarheim var inne på det. Jeg er hjertens enig. Vi har dessverre hatt litt for mye svartmaling. Det er lett å gripe til ord som snarere forsterker enn letter en slik situasjon som en nå står overfor. Svartmaling virker motsatt og bidrar til å skru ned forventninger, initiativ og optimisme – som vi trenger. Men det må selvfølgelig handles, ikke bare tales. Derfor viser jeg til at Regjeringen aktivt har gått inn med særtiltak rettet mot denne bransjen i særdeleshet, men også med mer makroøkonomiske tiltak for å styrke konkurranseutsatt næring mer generelt.

Det er heldigvis ikke bare mørkt i næringen. Jeg vil igjen vise til de kontraktene som for kort tid siden ble inngått, og som viser at vi fremdeles har konkurranse-dyktighet i næringen og kan tilby interessante arbeidsplasser for ungdommen framover. Jeg er likeledes enig i det Marit Arnstad framhevet, at situasjonen når det gjelder petroleumsnæringen, nok ikke er særnorsk når det kommer til slike problemer. Både oljeprisnivået og det at en kommer med skuffende leteboringer, er situasjoner vi møter også internasjonalt.

Helt avslutningsvis vil jeg understreke det poenget som også Marit Arnstad understreket i sitt innlegg: behovet for teknologiutvikling. Teknologi er instrumentet som gjør at vi kan satse på en langsiktig utviklingsbane. Det blir mer krevende å få mer ut av ressursene framover, og hvis vi ikke har teknologi tilgjengelig, vil vi heller ikke lykkes i våre ambisjoner.

Presidenten: Interpellasjonsdebatten er omme.

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo, Hallgeir H. Langeland, Heidi Sørensen og Åsa Elvik om å forvalte kongekrabben som en uønsket introdusert art (Innst. S. nr. 162 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:29 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil det bli foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Lodve Solholm (FrP) (ordfører for saka): Det er eit stort fleirtal i komiteen som står bak innstillinga om forvaltinga av kongekrabben dei næraste åra.

Kongekrabben er ein ressurs. Men vi må nytte føre var-prinsippet når vi skal forvalte han, når vi har så liten kunnskap om konsekvensane som det vi har i dag.

Mindretalet har eit litt anna syn, sjølv om vi meiner at det ikkje er stort avvik mellom det som mindretalet legg fram, og det som fleirtalet legg fram. Det er ein del forslag, men i utgangspunktet er ein skeptisk på begge sidene. På begge sidene er ein bekymra over det som skjer. Kanskje er spørsmålet: Korleis skal vi gå fram for å nå eit mål om at ein skal få minst moglege skadeverknader ved at denne krabben ferdast i norske farvatn?

Vi kan vel alle vere einig om at det var uheldig at russarane på 1960-talet sette ut denne krabben i Barentshavet, i nærleiken av Murmansk. I førstninga var det ikkje ofte at ein såg krabben. I 1970 var det nokre få båtar, både norske og russiske, som fekk nokre i bifangsten. I 1978 fekk vi gråsoneavtalen, og då vart det forbod mot å fange kongekrabbe. I 1980-åra auka talet på krabbar i bifangsten. Først tidleg på 1990-talet oppdaga ein store mengder av denne krabben i norske farvatn.

Det vi skal vere klar over når vi skal forvalte denne krabben, er at det må skje i samarbeid med Russland. Dette er ikkje eit norsk problem åleine, det er også eit russisk problem. Og det er eit problem at russarane ikkje ser på dette på same måten som det vi gjer. Dei er ikkje bekymra på same måten som vi er. Dei ser på kongekrabben berre som ein ressurs og ingenting anna, ein ressurs som det gjeld å forvalte. Det vi også skal vere klar over, er at russarane faktisk framleis driv med forskingsfangst, sjølv om vi på norsk sektor er blitt einig om at vi skal kommersialisere. Det gjer at vi er nøydde til å få til eit samarbeid med Russland om forvaltinga av krabben. Og då er det viktig å sjå på korleis vi kan klare å få til ei forvalting som gjer at vi kan få konstatert dei moglege farane dette kan føre med seg, samtidig som vi også held moglegheita open for å utnytte den ressursen som krabben er.

Komiteens fleirtal ser alvorleg på dette, og vi har den same otten, vi, som både fiskarar og miljøorganisasjonar har, for at dette kan vise seg å bli eit problem. Men vi konstaterer samtidig at krabben er ein stor res-

surs. Det viser seg jo at med dei kvotane fartøya har i dag, kan ein båt faktisk i løpet av to-tre veker tene 250 000 kr – avrunda til næraste heile titusen, for å seie det slik.

Då er spørsmålet: Skal vi berre skusle vekk denne moglegheita når vi ikkje veit? For det er faktisk ikkje konstaterat at denne krabben si ferdsel i norske farvatn har nokon skadeleg verknad på miljøet. Det seier forskarane. Både leiande forskarar i Havforskningsinstituttet og fiskerimyndighetene hevdar dette. Derfor ønskjer fleirtalet også – eg trur gjerne at mindretalet stør det – at vi skal forske meir på dette og bruke meir pengar på å få meir kunnskap om korleis dette er.

Eg trur det er viktig at vi på ein måte klarar å forvalte denne krabben i forskingsfasen, slik at vi held bestanden nede. Det er det eine. Vi kan gjerne redusere han også i tilfelle vi kjem i den situasjonen at vi kanskje må prøve å utrydde han. No hevdar jo dei aller fleste forskarar at det ikkje lèt seg gjere, med mindre vi set i verk tiltak som også vil skade andre artar, men vi er iallfall nøydd til å ta det steget at vi må halde han på eit så lågt nivå som mogleg. Då kan det vere viktig at vi i denne forskingsfasen held bestanden nede. Derfor seier fleirtalet at vi kanskje må gå til eit auka uttak, late fleire aktørar få vere med. Vi må opne for hokrabbefangst, vi må opne for bifangst, og vi må kanskje òg ha eit forbod mot utkast. Det fine med det siste er at det faktisk er eit firma i Vardø som no vil satse på å ta imot dei krabbane som det då blir eit forbod mot å kaste ut – det er ofte små krabbar – og drette dei opp i eit landbasert anlegg, utan nokon miljømessige problem.

Fleirtalet meiner at dersom det skulle vise seg at dette ikkje er noko skadeleg for miljøet, vil det vere forferdelig dumt at vi har skusla vekk denne moglegheita ved at vi no prøver å rydde kongekrabben ut, slik mindretalet vil. Dersom vi klarar å drifte dette her, er eg overtydd om at fiskarane og fiskerinæringa vil klare å tilpasse seg ein fangst og eit bruk som gjer at skadeverknadene ikkje blir slik som dei var i byrjinga av dette. Det har allereie vist seg at fiskarane på Finnmarkskysten, der denne krabben no er mest utbreidd, faktisk klarar å tilpasse seg dette ved å setje garna på ein litt annan måte enn det dei gjorde før, dei få vekene denne krabben er i desse områda, når det er vanskeleg og ein får ein kollisjon mellom fisk og andre artar og krabbar.

Vi synest som sagt at det er viktig å halde bestanden nede, for då har vi den ressursen, det grunnlaget. Då kan dette bli ei attåttnæring for dei som driv med fiske på Finnmarkskysten. Finnmark er kanskje det distriktet i landet vårt som har størst problem med å skape nye næringar. Då vil dette kunne vere ein måte å leggje nye alner til ei næring på, som kanskje treng litt nystenking og også fleire bein å stå på.

Det er også viktig at vi får til eit godt samarbeid med Russland om forvaltninga av denne krabben. Gjennom dei haldningane som fleirtalet no legg opp til, trur eg det vil vere mogleg å få Russland med på eit samarbeid innanfor forskinga. Det skal vere eit symposium til sommaren, og det blir spanande å sjå kva som kjem ut av det. Vi får i år

ein auka fangst, som det også blir spanande å sjå resultatet av.

Fleirtalet ber statsråden kome tilbake til Stortinget, spesifikt gjennom framlegginga av statsbudsjettet for 2004, og skissere opp korleis han kan tenkje seg å forvalte kongekrabben ut frå dei føresetnadene som fleirtalet i komiteen har lagt til grunn, m.a. i samband med etableringa av ei vestleg grense. Eg trur det er viktig at det blir sett ei vestleg grense. Så får fagfolka finne ut kvar denne vestlege grensa skal gå. Etter vårt skjøn bør ho ikkje gå ved Grense-Jakobselv, men kanskje i nærleiken av fylkesgrensa mellom Finnmark og Troms, eller ein eller annan stad mellom den nordlege og den sørlege fylkesgrensa i Troms. Ein eller annan stad der vil det etter mitt skjøn vere naturleg at den vestlege grensa går. Då er det klart at på vestsida av henne vil det vere fritt å fiske for dei som måtte finne krabbar der.

Eg vil seie at det er prisverdig at dette forslaget vart teke opp – det var skapt ein del uvisse rundt det – slik at Stortinget fekk høve til å drøfte og klårgjere dette her. Vi avviser ikkje forslaget, men oppmodar om å leggje det ved protokollen. Så får vi håpe og følgje med, og eg reknar med at statsråden kjem tilbake til Stortinget med dette i samband med statsbudsjettet for 2004.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsa Elvik (SV): Eg er ueinig med saksordføraren i at det ikkje er stor avstand mellom fleirtalet og mindretalet i denne saka. Det er eg veldig ueinig i. Vi har to heilt forskjellige tilnæringsmåtar til problemet/ressursen kongekrabbe.

Eg føler at fleirtalet dobbeltkommuniserer i den innstillinga som ligg på bordet i dag. Ein seier at norske myndigheter må leggje til grunn eit føre var-prinsipp når det gjeld forvaltning av kongekrabbe. Samtidig seier ein at dette er ein viktig ressurs som ein må forvalte ut frå perspektivet at det er ein ressurs. Då lurar eg på om saksordføraren kan svare meg på kva føre var-prinsippet eigentleg er. Kven er det tvilen skal komme til gode?

Når det gjeld tolkinga av føre var-prinsippet i internasjonal rett, seier ein at ein skal setje inn tiltak før ein har sikker kunnskap om at det er eit problem. Men her vel altså fleirtalet å gjere det stikk motsette. Eg lurar på om saksordføraren kan gjere greie for kva føre var-prinsippet eigentleg er?

Lodve Solholm (FrP): Føre var-prinsippet er iallfall ikkje slik som SV vil ha det, nemleg å drepe alt med ein gong, utan å sjå konsekvensane av det.

Slik som eg vil tolke føre var-prinsippet, er det at ein prøver å avgrense eventuelle skadeverknader. Det gjer også fleirtalet, som vil ha auka uttak, altså auka kvotar. Og det bør etter vårt skjøn ikkje stoppe på det nivået det er i dag. Vi vil ha fangst av hokrabbe, vi vil tillate bifangst, og vi vil setje eit forbod mot utkast. Det vil mest sannsynleg føre til at bestanden blir redusert til eit lågare nivå enn det er i dag. Då har vi moglegheita til å stoppe, til å avgrense dette. Dersom det viser seg at dette er den

ressursen som enkelte av oss trur det er og kan vere – iallfall med omsyn til verdi – så får vi sjå. Då har vi moglegheita til å hauste denne ressursen på ein berekraftig måte, slik som vi skal gjere det med alle andre ressursar i havet, nemleg ved at vi tek ut eit uttak som gjer at bestanden held seg på eit visst nivå.

Dersom det derimot skulle vise seg at denne krabben er så skadeleg at vi er nøydde til å ta ei vurdering av om vi skal prøve å rydde han ut, så får vi ta ei slik vurdering. Det er også det fleirtalet ber om. Dersom forkinga skulle vise at han er til stor skade for miljøet, ber fleirtalet om at Regjeringa set i verk tiltak og prøver å rydde han ut, sjølv om det skulle vise seg at det ikkje er mogleg.

Heidi Sørensen (SV): Denne redegjørelsen fra Fremskrittspartiet for hvordan internasjonal miljørett er sydd sammen, er jeg nødt til å følge opp.

Føre var-prinsippet betyr at tvilen skal komme naturen til gode. Det flertallet skriver her, er at naturen i dette tilfellet er kongekrabben. Det er ikke riktig. Naturen i dette tilfellet er økosystemet i Barentshavet, og det er den vi skal la tvilen komme til gode i denne saken. Dette er ettertrykkelig slått fast i konvensjoner Norge har ratifisert. Det bør bekymre saksordføreren, og det bør bekymre statsråden, at vi ikke har en forvaltning av denne introduserte arten, som er i tråd med konvensjonen om bevaring av biologisk mangfold, hvor det ettertrykkelig står at vi ikke kan sammenligne introduserte arter som kongekrabben – og snakke om bærekraftig forvaltning av en introdusert art – med torsk, som hører til i økosystemet i Barentshavet. Å legge føre var-prinsippet til grunn for forvaltning av kongekrabben betyr å forsøke å holde bestanden så lav som overhodet mulig, for den skal forvaltes som en introdusert art. Det er ettertrykkelig slått fast i Biodiversitetskonvensjonen, og det er den eneste måten man kan tolke et føre var-prinsipp på i omgang med dette.

Jeg beklager den økologiske forvirring som er oppstått i behandlingen av denne saken.

Lodve Solholm (FrP): Når det gjeld forvirringa i handlinga av denne saka, trur eg at forslagsstillaren har gjort meir ut av det enn fleirtalet i komiteen. Lat no det vere sagt. At SV, f.eks., skal ha monopol på definisjonar av føre var-prinsippet, får så vere.

Men lat det òg vere sagt at det i det heile ikkje er bevist at denne krabben har ein skadeleg verknad på økosystemet. Det er ikkje vitenskapleg grunnlag for å seie det. Det er berre å støtte seg til norske forskarar, som hevdar det. No set vi inn ressursane på det, samtidig som vi set inn ein ressurs på å opne for å redusere bestanden av kongekrabbe. Det som blir det største problemet, trur eg, blir å få aksept frå Russland til å gjere det, fordi vi saman med Russland er sette til å forvalte denne krabben. For det er faktisk ein russisk bestand som har utvandra til Noreg. Fordi russarane faktisk framleis driv forskingsfangst og utelukkande ser på dette som ein ressurs, blir den største utfordringa for den norske regjeringa og norske styresmakter å få til ei forståing med Russland for at

vi skal prøve å avgrense og redusere bestanden. Det gjer vi ved å auke uttaket. Så skal eg ikkje gjenta dei andre tinga som eg nemnde, med omsyn til kva fleirtalet set inn for å avgrense og redusere bestanden.

Marit Arnstad (Sp): Jeg føler meg høyst usikker på om det er tjenlig for saken at saksordfører prøver å isolere diskusjonen om føre var-prinsippet til å være et SV-spørsmål. Det er jo slik at føre var-prinsippet innebærer at tvilen skal komme naturen til gode. Det er ingen diskusjon om det. Det er det som ligger i føre var-prinsippet, og det er det som er spørsmålet knyttet til denne saken. Dette er ikke en art som har utvandret fra Russland og opp til Barentshavet. Den er utplassert. Dette er en fremmed art, som er utplassert i en annen økologisk sammenheng enn der den hører hjemme. Den sprer seg meget fort, og den er til stor skade, så langt vi kan se, for en god del av dem som utøver næring i området. Og det er en samlet næring som sier at de ikke ønsker at denne krabben skal forvaltes som en ressurs, men som en uønsket, fremmed art.

I en slik situasjon blir jeg litt overrasket over at saksordføreren her nettopp bagatelliserer den diskusjonen, som jeg har oppfattet at han gjør, for det er en viktig diskusjon om hvilket utgangspunkt man skal ta, og så kan vi diskutere virkemidlene deretter. Men man må ha klart for seg hva som er utgangspunktet for debatten. Og utgangspunktet for Senterpartiet, som vi ikke kan vri oss fra, er at dette er en fremmed, introdusert, uønsket art, som må behandles deretter, og så kan vi diskutere virkemidlene. Vårt utgangspunkt er da fritt fiske.

Jeg har dessverre en følelse av at flertallet her prøver å bruke føre var-prinsippet i en sammenheng der det ikke er rettmessig å bruke det, for det er ikke føre var flertallet legger opp til, men vente og se.

Lodve Solholm (FrP): Vi hevdar – og vil hevde – at vi også faktisk er for føre var-prinsippet. Eg er ikkje ueinig i den definisjonen av det.

Når vi har moglegheita til å redusere bestanden betrakteleg – og det trur eg naturen kjem til å ta tak i sjølv, for det er jo ganske mange år frå 1960 til 1990, frå krabben først vart plassert ut og til han kom til Finnmarkskysten – så er spørsmålet om vi skal leggje opp til ei forvaltning av denne arten som ein ressurs dersom det skulle vise seg at han ikkje vil vere til skade. Samtidig vil ein dersom det skulle vise seg at dette er noko som vi må fjerne, også kunne gjere det. Problemet er om ein på vegner av naturen kan tillate eit fritt fiske av denne krabben, og om det vil vere bra for økosystemet i Barentshavet dersom vi skal gå i gang med skikkeleg tung reiskap for å fjerne denne krabben, slik forslaget legg til grunn. Det er ikkje sikkert at det heller vil vere så snilt mot miljøet. Det må også kome miljøet til gode. Her er det altså ein balansegang. Det er derfor vi seier at vi vil redusere bestanden betrakteleg. Det gjer ein dersom ein følgjer fleirtalet sine verkemiddel. Då har vi moglegheita. Då er neste steg anten å prøve å rydde han ut, noko forskarane tvilar på at det er mogleg å gjere, eller ein kan forvalte

han på ein måte som gjer at vi kan ta ut den verdiskapinga som ligg i det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Bendiks H. Arnesen (A): Kongekrabbens utbredelse har i det siste vakt en del oppmerksomhet i media, noe som har gjort at mange nå har fått sterke meninger om denne saken. Det synes jeg er positivt og bra. Jeg synes også det er bra at saken nå drøftes i Stortinget.

Fiskere som har fått bruk ødelagt, har lenge kjent til de problemene kongekrabben har skapt, og de har hatt til dels store tap som følge av denne krabben. Etter at det ble åpnet for fangst, har de samme fiskerne også fått ganske store inntekter av krabben, men de er klart opptatt av hvordan den skal forvaltes i framtiden. Her synes jeg at høringene og innspillene har vært klare fra næringens side, men jeg er samtidig opptatt av at vi gjør de riktige tingene når vi skal iverksette tiltak som skal redusere bestanden.

Jeg ser i en del aviser at det blir framstilt som om flertallet i komiteen bare tar økonomiske hensyn og ikke hensyn til de miljømessige forhold i denne saken. Dette vil jeg tilbakevise så sterkt jeg kan, og de som leser innstillingen, vil se at dette ikke er riktig. Jeg må imidlertid få si at vi ikke kan bygge våre vedtak på hva vi tror, og på oppslag i media. Noen oppslag i media er i ettertid blitt betegnet som direkte ukorrekte fra anerkjente forskere på området. Derfor blir det vanskelig ukritisk å støtte forslag i slike saker som på viktige punkter ikke kan dokumenteres fra forskerhold, eller som forskere direkte advarer mot. Da må det være bedre å gå fram på en måte som gjør oss sikre på at det vi gjør, er det mest riktige. Men jeg understreker at en samlet komite er av den oppfatning at norske myndigheter må legge til grunn et føre var-prinsipp når det gjelder den videre forvaltningen av kongekrabben.

En samlet komite sier også at spredningen av kongekrabben ikke må komme ut av kontroll, og at det må settes inn betydelige ressurser som kan bidra til en grundig kartlegging av de konsekvenser som krabben fører med seg. Til dette forskningsarbeidet er det satt av betydelige beløp i årets budsjett, og en samlet komite ber også Regjeringen vurdere om dette er tilstrekkelig i forhold til den omfattende forskning som må foretas før konsekvensene er kartlagt.

Vi har fått klare signaler fra de fremste forskerne på området om at det ikke vil være mulig å utrydde kongekrabben totalt, uansett hvor mye vi forsøker. Derfor er det naturlig at vi i den sammenheng vurderer hvordan fiskerne kan utnytte krabben i sin næring. Jeg kan ikke forstå at det skal være galt å vurdere også denne siden av saken i en tid da fiskerinæringa sliter slik den gjør.

En av de fremste forskerne på området her i Norge, Jan H. Sundet ved Havforskningsinstituttet, sa i høringen at mindre enn 10 pst. av krabbebestanden i dag har kommersiell verdi. Han sa videre at ved et fritt fiske ville dette medføre at fangstbare krabber tas på veldig kort tid, og at det store flertall krabber forblir i havet med de proble-

mer dette fører til for fiskerne og eventuelt for økosystemet. Jeg kan ikke forstå at det er galt å vurdere også denne siden av saken i et miljøperspektiv før det eventuelt åpnes for fri fangst av kongekrabben. Jeg tror vi må bruke litt tid på å finne en anvendelse av den krabben som i dag ikke kan bli solgt, slik at ikke resultatet blir slik forskeren antydet.

Vi har merket oss at det i Finnmark er igangsatt et prosjekt med oppdrett av kongekrabbe i landbasert lukket anlegg, slik saksordfører var inne på. Dette skal være det første av sitt slag på verdensbasis, etter det vi har fått opplyst. De som står bak dette anlegget, ser for seg et stort potensial når det gjelder produksjon og arbeidsplasser. Denne bedriften i Finnmark har signalisert at den ønsker å kjøpe småkrabbe som ikke vurderes som salgbar vare, og oppdrette denne i sitt anlegg. Dette kan være én god anvendelse av den krabben som tas opp, og som ikke har kommersiell verdi i dagens situasjon. Jeg kan ikke forstå annet enn at det må være riktig å vurdere så viktige spørsmål i denne sammenheng, og jeg er glad for at flertallet ser på dette med interesse og ber Regjeringen om å ta det med i det videre arbeid i forhold til forvaltningen av kongekrabben.

Så vil jeg til slutt si at vi er bekymret for de mulige konsekvenser som utbredelsen av kongekrabben som en introdusert art kan ha for de økologiske forhold i Barentshavet og langs norskekysten. Derfor må det forskes. Det må settes inn tiltak som er i tråd med det forskningen viser, og som ikke vil skape nye problemer for økosystemet. Vi må være sikre på at de tiltak som settes inn, er de riktige, og at det ikke skapes nye miljøproblemer. Det kan heller ikke være galt å utnytte den krabben som tas opp, på en best mulig måte, slik at den ikke skaper nye problemer.

Jeg har den tillit til Regjeringen, til statsråden og til forskningsmiljøene at spørsmålet om kongekrabbens utbredelse løpende blir vurdert, og at man får i stand en nær dialog med russiske myndigheter om saken. Vi er jo her i en situasjon hvor vi også må forholde oss til Russland som part i Den norsk-russiske fiskerikommisjonen.

Jeg forventer at Regjeringen gir Stortinget den informasjon som er nødvendig, både om kontakten med Russland i denne saken og om andre sider som er av betydning for forvaltningen av kongekrabben på kort og lang sikt. Fra Arbeiderpartiets side vil vi holde en sterk fokusering og et sterkt trykk på saken.

Så er det også slik at det fanges krabbe i dag, og det skal fanges betydelig mer i tiden som kommer. Jeg er i den sammenheng glad for at regjeringspartiene sammen med Arbeiderpartiet støtter at fiskere som får ødelagt garn og bruk, skal ha et fortrinn ved tildeling av kvoter for kongekrabbe.

Jeg forventer også at Regjeringen signaliserer sterkt overfor Russland at Norge ikke kan akseptere en utsettelse av blåkrabbe i Barentshavet. I høringene som vi har hatt i komiteen, framkom det at dette er tatt opp med russerne, og at det ikke er noe som tyder på at Russland har slike planer. Jeg synes likevel det er viktig at en slik klar

motstand fra Norges side blir framhevet sterkt i forhandlingene og i annen kontakt med russiske myndigheter.

Som jeg sa innledningsvis, har jeg gjennom avisene de siste dagene registrert at det skal være stor politisk strid om den framtidige forvaltningen av kongekrabben. Som saksordføreren kan heller ikke jeg se at forskjellene i syn mellom flertall og mindretall er så stor i denne saken, men vi har en noe forskjellig oppfatning av hvordan vi best kan løse denne saken. Jeg mener at med det flertall som her er skapt, er det større mulighet til å komme videre enn om Arbeiderpartiet skulle blitt med SV i et mindretall. Jeg kan ikke akseptere påstander om at flertallet i denne saken skal ha gått mot både miljø- og næringsinteresser. Innstillingen viser med all tydelighet at dette ikke er riktig.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsa Elvik (SV): Eg er framleis ueinig i at avstanden ikkje er stor mellom fleirtal og mindretal i denne saka. Vi har heilt ulik måte å tilnærme oss kongekrabben på. Er han ein ressurs, eller er han ein uønskt introdusert art som må forvaltast deretter? Når fleirtalet i Stortinget er så bekymra for at Russland kanskje kan finne på å setje ut blåkrabbe, må eg spørje: Korfor prøver vi ikkje berre det? Det kan jo hende at det blir ein verdifull ressurs, og det kan jo hende at det blir ein ressurs som kan vere verdifull for busetjinga i Finnmark. Parallellen til kongekrabben er jo heilt openberr, og det burde han også vere for fleirtalet i Stortinget.

Eg er sjølv sagt taknemleg og glad for at fleirtalet i Stortinget kjem med sine utsegner i forhold til Russlands eventuelle utsetjing av blåkrabbe, men eg klarar ikkje å forstå korfor ikkje fleirtalet trekkjer ein slik konklusjon også i forhold til forvaltninga av kongekrabben.

Det er blitt sagt i eit tidlegare replikkordskifte at føre var-prinsippet er ei slags særinteresse for SV, som SV ikkje skal ha monopol på definisjonen av. Då vil eg berre vise til den definisjonen som Direktoratet for naturforvaltning har, at det er eit krav at i situasjonar med stor grad av vitenskapleg uvisse, skal det leggjast stor vekt på risikoen for miljøskadar i konkrete avgjerder – t.d. i forvaltning av kongekrabbe. Konsekvensen av det er at ein skal treffe tiltak allereie før eintydig vitenskapleg kunnskap ligg føre. Ein gjer altså det motsette i forhold til forvaltninga av kongekrabbe.

Noreg har ratifisert konvensjonen om biologisk mangfald, som har heilt klare krav til korleis statar skal forvalte introduserte artar. Eg lurar på korleis Arbeidarpartiet vurderer desse krava, og om ein vurderer at forvaltninga av kongekrabbe, slik forvaltninga vil halde fram etter vedtaket i dag, er i tråd med konvensjonen om biologisk mangfald?

Så ønskjer eg å utfordre representanten frå Arbeidarpartiet i forhold til dei klare råda vi fekk på høyringa frå næringsorganisasjonane Noregs Fiskarlag, Noregs Kystfiskarlag og Fiskebåtredernes Forbund, som står intensjonen i forslaget frå SV. Korfor vil Arbeidarpartiet gå i strid med næringsinteressene i denne saka?

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg synes at denne innstillingen, slik den foreligger fra flertallet, er gjennomsyret av føre var. Vi har kanskje gått lenger på mange måter enn det som ligger i forslaget fra SV.

Når det gjelder blåkrabbe, er det en art som ikke er satt ut. Forskjellen er at kongekrabben har vi her, og at vi må forholde oss til at den allerede er her. Og som jeg sa: Vi har fått signaler fra framtredeende forskerhold om at også det å ta opp krabbe som ikke brukes, kan være skadelig for miljø og natur. Det er slike ting vi må ta oss tid til å avklare. Som jeg sa, har jeg tillit til at statsråden tar dette med seg, at han setter inn de virkemidlene som skal til, at han kommer tilbake igjen til Stortinget på et annet tidspunkt og forteller om hvordan dette går, og at han ikke tar dette som et forslag over bordet her i Stortinget uten å ha alle fakta på bordet.

Og så kan jeg heller ikke se at vi har gått i noen strid med næringen. Også der er innstillingen gjennomsyret av at vi tar en masse forholdsregler om akkurat det som angår næringen. Men jeg unner næringen, når vi har krabben her, og når det tross alt skal gjøres noe for å ta den opp, at de får ta del i de inntektene dette kan skape. Jeg tror at for mange har det i en periode nå vært kjærkomment oppe i Finnmark.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Ivar Kristiansen (H): Først vil jeg gjerne gi ros til saksordføreren for hans presentasjon av saken og arbeidet i komiteen, og la meg få følge opp med å si at jeg slutter meg til innlegget som ble holdt av representanten Arnesen. Dette gjør jeg vel vitende om at hovedspørsmålet som selvfølgelig bør stilles i en sak som denne, er om kongekrabben skal forvaltes som en ressurs eller som en potensielt svært skadelig introdusert art. Vi er dessverre ikke i en situasjon hvor det er vi som skal sette dagsorden for kongekrabbens fremtid her og nå, som det kan synes som når vi hører enkelte innlegg fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Skulle vi være fokusert rundt de spørsmålene som representantene fra SV og Senterpartiet tar opp, burde føre var-spørsmålet vært stilt for mange år siden.

Faktum er at hvis man tar seg bryderiet med å gå gjennom saken og bryderiet med å lese forslagene fra SV som fremmes i innstillingen, vil man finne ut at Regjeringen har vært på banen lenge før SV i dette spørsmålet. Jeg mener ikke dermed å bagatellisere spørsmålet som sådant. Den høringsprosessen som vi har hatt, har på mange måter gitt sterke inntrykk.

Det er ingen tvil om at vi skal forholde oss til konvensjonen om biologisk mangfold. Introduserte arter som regnes som en trussel, skal vi ta på dypeste alvor. Vi har faktisk forpliktet oss til å kontrollere arter som opprinnelig ikke hører hjemme hos oss. Men det som er bakgrunnen for denne saken, er at kongekrabben som sådan er introdusert for svært mange år siden. Vi har sett at bestanden har fått lov til å mangedobles, bare siden 1995 er bestanden mer enn seksdoblet. Men et av hovedpoengene i denne debatten er at vi forvalter kongekrabben sammen

med Russland. Vi bestemmer ikke selv over forvaltningen av kongekrabben. Jeg har respekt for at enkeltparti, som også Regjeringen, ønsker å belyse og ta opp forvaltningen av kongekrabben, men vi gjør ikke det ved å stikke hodet i sanden og late som om ikke fiskeriatvaten mellom Norge og Russland eksisterer, og se bort fra at vi ikke kan forvalte kongekrabben ene og alene på nasjonal basis.

Det som hittil har vært av fangst på kongekrabben, er at det fra 1994 har vært en forskningsfangst. Det ble selvfølgelig gjort ut fra at kongekrabben hadde et potensial til å bli en stor økonomisk ressurs. Det kan være delte oppfatninger om dette er en økonomisk ressurs eller ikke, men vi så at førstehåndsverdien i 2002 utgjorde mellom 30–35 mill. kr. For rundt 130 fartøyer er det ingen tvil om at kongekrabben utgjør et vesentlig bidrag til den økonomiske situasjonen. For 2003 vet vi at etter avtale med russerne er fangsten økt betraktelig, fra 100 000 dyr i fjor til 200 000 i år.

For første gang bevilges det penger over statsbudsjettet til å iverksette et eget forskningsprogram. I tillegg har Fiskeridepartementet forhandlet frem med Russland at det i løpet av året skal avholdes et stort forskningssymposium i Norge, som skal legge grunnlag for å kunne sette en vestlig grense, noe som er nødvendig for at Norge på selvstendig grunnlag skal kunne forvalte kongekrabben som kommer over grensen. Det betyr at vi sør og vest for denne grensen skal kunne stå friere i forvaltning av kongekrabben som sådan, uavhengig av inngåtte avtaler med Russland. På denne bakgrunn vil jeg gi Regjeringen – og fiskeriministeren – anerkjennelse for det arbeid som har blitt iverksatt på dette området, som totalt sett er en stor utfordring.

Jeg registrerer med interesse at denne politikken har skapt, som representanten Arnesen var inne på, anerkjennelse fra forskerhold. Ellers er det bare å føye til, slik andre har sagt, at forskerne mener det er umulig å utrydde kongekrabben så lenge den kommer fra russisk sone, og så lenge russerne har den holdning til kongekrabben at de er stolte av den og på mange områder ser på den som et økonomisk satsingsområde. Men jeg gjentar at høringen gav inntrykk av at det ikke var mange som stilte opp og talte kongekrabbens sak. Jeg tror imidlertid at de forslagene som SV har fremmet i innstillingen, er vel ivaretatt i det arbeidet som Regjeringen er i gang med. Og skulle konklusjonene i det forskningsarbeidet som blir gjennomført for første gang i kongekrabbens norske historie i år 2003, komme til det som noen advarer mot og beskriver som veldig problemfylt, så tror jeg hele Stortinget er godt i stand til å iverksette nødvendige tiltak.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Heidi Sørensen (SV): Jeg er glad for at representanten sier at de forslag som vi har lagt fram, er godt ivaretatt i Regjeringens arbeid, fordi det vi snakker om her, er en form for biologisk forurensning, og biologisk forurensning er den mest alvorlige form for forurensning vi

kjenner. Vi går til ytterligheter for å bekjempe biologisk forurensning i Norge. Den mest kjente biologiske forurensningen i Norge er Gyrodactylus salaris, laksesykdommen som vi til og med har rotenonbehandlet ved å utrydde alt liv i vassdrag, for å bli kvitt. Slike ytterligheter går vi til for å bekjempe biologisk forurensning, og det gjør vi selv om vi vet at når man snakker om biologisk forurensning, så er det slik at vi nesten aldri klarer å utrydde den introduserte arten hvis den først er der. Jeg hører at dette nærmest blir brukt som et argument for ikke å prøve. Det er motsatt. Det at arten er vanskelig å utrydde, betyr at man må legge føre var-prinsippet til grunn og prøve mest mulig, ikke minst mulig.

Jeg har nettopp vært med samferdselskomiteen til Australia og New Zealand og sett en natur hvor man til daglig kjemper mot introduserte arter, en natur som er endret på grunn av introduserte arter, og hvor økosystemet har vært nær ved å kollapse på grunn av introduserte arter. Og det er disse spørsmålene forskerne diskuterer nå: Er kongekrabben en så stor trussel at den kan føre til kollaps i økosystemet? Kan vi få en kaskade av konsekvenser av den, eller ikke? I den situasjonen er jeg glad for at representanten fra Høyre sier at vi skal legge konvensjonen om biologisk mangfold til grunn, for der snakkes det tydelig om de spørsmålene.

Til slutt vil jeg spørre: Er det slik at når vi snakker om føre var-prinsippet og at tvilen kommer naturen til gode, er det økosystemet i Barentshavet vi mener og ikke kongekrabben?

Ivar Kristiansen (H): Jeg tror faktisk ikke det er noen i denne salen som har andre hensyn å ivareta enn nettopp de biologiske. Det betyr at de skal gå foran i forvaltningen av kongekrabben. Disse forhold er jo så til de grader tatt opp av Regjeringen, sist i november i år 2002 i Den norsk-russiske fiskerikommisjonen. Derfor er alle de forhold som er tatt opp i løpet av debatten i dag, tatt opp med Russland som vår motpart, som vi er nødt til å forholde oss til på alle områder. På mange måter kan vi si at den bilaterale norsk-russiske fiskeriatvaten er et mønster i forhold til alle de andre avtalene vi har å forholde oss til. Man oppnådde der store og banebrytende resultater i forhold til alt annet som har skjedd av forvaltning i forbindelse med kongekrabbens nær 40-årige historie i norske farvann. For første gang får vi en forståelse med Russland om at kongekrabben skal forvaltes i tråd med de forhold som vi er forpliktet til gjennom konvensjonen. Men det problematiske er jo at denne krabben ikke er satt ut i år 2002. Da den ble satt ut, var det en lovlig utsetting, i motsetning til hvis vi skulle få en utsetting av blåkrabben i dag, som helt og holdent ville være en ulovlig utsetting.

Alt som tas opp av bekymringer her, er Regjeringen i full sving med å ivareta. Og det er ikke slik at det ene partiet har noen større bekymringer enn andre i dette spørsmålet. Det er i hvert fall ikke min føling med denne saken. Men vi er nødt til å få de forskningsmessige og faglige belegg for alle disse påstandene på bordet, og vi vet at det får vi ganske snart. Vi er så nødt til å agere der-

etter, og jeg tror at Stortinget vil være i stand til å iverksette de nødvendige tiltak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Åsa Elvik (SV): Forslaget frå SV har gitt oss fantastisk positive tilbakemeldingar. Og med all mogleg metodisk skepsis i bakhovudet må eg seie at folk i Nord-Noreg har vore samstemte i sin respons til oss om at dette var eit godt, viktig og riktig forslag. På høyringa i komiteen opplevde vi noko så sjeldant som at ein samla miljøbevegelse stod skulder ved skulder med dei næringsorganisasjonane som var representerte på høyringa. Dei støtta forslaget til SV, og dei støtta intensjonane i forslaget til SV. Dei av oss som kjenner fiskerinæringa godt, veit at berre det at dei ulike fiskerierorganisasjonane klarer å bli einige seg imellom, er ei yttarst sjeldan hending.

Forslagsstillarane har blitt skulda og klaga for ein del forhold etter at forslaget vart fremja. Nordlys skreiv på leiarplass at SV tydelegvis lét seg inspirere av TV-bilette framfor av vitskapleg dokumentasjon. Det gjer vi sjølv sagt ikkje. At forslaget vårt vart fremja nokre dagar etter at «Ut i naturen» hadde eit program om kongekrabben, var sjølv sagt veldig god timing for SV, men det var ikkje motivasjonen for å fremje forslaget. Vi har også registrert dei forskarfaglege innvendingane som har komme mot det omtalte programmet, og vi har teke det til etterretning.

Men ingen forskarfaglege innspel har overtydd meg om at ikkje forslaget vårt om å forvalte kongekrabben som ein uønskt introdusert art er riktig. Eg er gjerne med på ein diskusjon om kva som er dei rette verkemidla for å nå dette målet, men målet må vere sånn. Eg meiner ein skyt bom når ein argumenterer mot forslaget vårt ved å seie at det ikkje er mogleg å utrydde kongekrabben. Det er ikkje det dette handlar om, det handlar om å setje seg eit mål, eit forvaltingsmål for kongekrabben.

Det skal ikkje vere nokon tvil om at den offentlege debatten rundt kongekrabben har vore hektisk. Vi har også merka oss at debatten i større grad har dreidd seg om verkemidla enn om dette målet. Eg meiner det er av mindre interesse om det er mogleg å utrydde kongekrabben, det er målet som er det interessante.

Dette handlar ikkje om ein skummel skapning på havets botn. Dette handlar om at introduserte marine artar blir rekna som eit av dei aller største trugsmåla mot havmiljøet. Dei kan føre til dramatiske endringar i økosystemet der dei lykkast i å etablere seg. Det er endringar som det i stor grad er vanskeleg eller umogleg å spå, på grunn av dei mange komplekse samanhengane i økosystemet. Direktoratet for naturforvaltning la i framlegget sitt til høyringa i komiteen vekt på at introduserte artar kan forandre heile økosystemet. Det gjorde inntrykk på meg at SABIMA, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, under høyringa i komiteen sa at dei ikkje hadde kjennskap til at ein einaste introdusert art som har den eigenskapen at han kan forville seg, hadde lykkast eller vore eit positivt bidrag til økosystemet.

Å redusere trugsmåla frå slike introduserte artar er eit av hovudtema i oppfølginga av FN's konvensjon om biologisk mangfold. Konvensjonen er juridisk bindande. Vi har gjennom å ratifisere konvensjonen også forplikta oss til artikkel 8 h, som seier at så langt det er mogleg og føremålstenleg, skal vi hindre innføring av, kontrollere og utrydde framande artar som kan true økosystem, leveområde for artar eller artar direkte. Dette har vore ei av miljøvernminister Børge Brendes kjernesaker. Børge Brende seier i ei pressemelding frå 17. april i fjor at Regjeringa framleis vil føre ein sær streng praksis når det gjeld framande artar som bevisst er introduserte. Det seier han i ei pressemelding, at vi må gjere meir for å stoppe tapet av biologisk mangfold. Brende seier at framande artar er vurderte til å vere ein av dei største truslane for det biologiske mangfaldet nasjonalt og internasjonalt. Eg klarer ikkje å forstå at ein ikkje må vere litt ueinig internt i Regjeringa med omsyn til kva konsekvensar dette skal få for forvaltninga av kongekrabben. Men det får ein heller ta på kammeret i Regjeringa. Det skal ikkje eg leggje meg særleg borti.

Eg registrerer at det økonomiske utbyttet av å drive kommersiell fangst på kongekrabben blir sett opp mot dei moglege økologiske konsekvensane. Når leiaren av Noregs Fiskarlag på høyring i komiteen legg vekt på at kongekrabben er uforlikleg med tradisjonelt fiske, og at han kan endre den naturlege balansen i systemet, gjer det inntrykk på meg. Når Fiskebåtredernes Forbund set spørsmålsteikn ved forvaltninga av kongekrabben, og seier at norske styresmakter er dristige i sin tilnæringsmåte, gjer det også inntrykk på meg.

Eg synest det er eit stort paradoks at utfallet av behandlinga her i salen i dag blir at økonomiske interesser som næringa sine organisasjonar ikkje identifiserer seg med, framleis skal vere utgangspunktet for forvaltninga av kongekrabben. Eg klarer ikkje å forstå korfor Stortinget skal tillegge næringa og lokalsamfunn i Nord-Noreg slik interesse.

Under høyringa i komiteen vart det stilt spørsmål ved om fiskarane eigentleg meinte at kongekrabben er ein pest og ein plage, eller om dei inst inne var fornøgde med det økonomiske utbyttet. Eg trur begge delar er tilfellet. Eg trur det er fullt mogleg å oppdrive ein heil del fiskarar som er veldig fornøgde med det økonomiske utbyttet på 250 000 kr – som eg har sett av fiskeripressa – på fjorten dagars fangstaktivitet når det gjeld kongekrabbe. Noko anna ville overraske meg stort. Men det hjelper ikkje! Leiaren i Noregs Fiskarlag, Reidar Nilsen, sa på høyringa at det økonomiske utbyttet som nokre fiskarar har av kongekrabben, er klart underordna dei moglege økologiske langtidskonsekvensane og den plaga som kongekrabben påfører andre fiskarar. Eg lurar på kor mykje tydelegare ein må seie det.

Eg har også fått klar tilbakemelding frå Finnmark Fylkesfiskarlag om at dei er einige om å støtte sentralt Noregs Fiskarlags linje i denne saka, og då skulle det ikkje vere meir tvil.

Eg er nøydd til å presisere at vi også har fått med oss dei innspela som har komme frå representantar frå Hav-

(Elvik)

forskningsinstituttet og Noregs fiskerihøgskole i forhold til spørsmålet som vi behandlar i dag. Og vi tar til etterretning at ein ikkje har tilstrekkeleg vitenskapleg kunnskap til å slå fast om kongekrabben er ein trussel mot havmiljøet eller ikkje. Nettopp derfor skal ein leggje føre var-prinsippet til grunn. Dette er ikkje først og fremst eit spørsmål om kongekrabben sin biologi, dette er eit spørsmål om kva tilnærming ein har til økosystemet som heilskap. Som eg har sagt tidlegare: Føre var-prinsippet er eit krav om at i situasjonar med stor grad av vitenskapleg uvise – det får vi bekrefta frå forskarhald absolutt gjeld i denne situasjonen – skal risikoen for miljøskadar ha stor vekt i konkrete avgjerder. Det betyr at vi skal treffe tiltak allereie før vi har eintydig vitenskapleg kunnskap.

Dette er i tråd med det som stortingsfleirtalet har sagt tidlegare i dag under behandlinga av havmiljømeldinga, der ein har lagt vekt på ei økosystembasert forvaltning, ei kunnskapsbasert forvaltning, sektorovergripande ansvar og føre var-prinsippet. – Og så klarer ein altså et par timar etterpå å forlate alle dei fine orda og alle dei overordna prinsippa når det kjem til konkrete avgjerder. Det er vel ikkje ei einestående hending, men det er ganske tydeleg her i dag.

Eg synest det er på det nærmaste utruleg at Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og regjeringspartia er i stand til å argumentere med at vi må ha ei føre var-forvaltning av kongekrabben samtidig som vi skal forvalte kongekrabben som ein ressurs så lenge vi ikkje har vitenskapleg kunnskap som dokumenterer at han er skadeleg. Ein har altså omdefinert føre var-prinsippet til eit vente og sjå-prinsipp. Går det gale, ja, då skal vi setje inn tiltak. Eg må seie eg er einig i ein leiarartikkel som stod i Bladet Tromsø etter at forslaget vårt var fremma, der leiaren skriv at miljøvern ikkje handlar om å ta sjansar, men om å vere føre var. Nemleg!

Det har vore lite oppe til diskusjon både i den offentlege debatten og her i dag at kongekrabbelarver er pelagiske. Det er derfor truleg at larvene blir tekne opp i ballastvasstankane på skip. Vi veit alle saman at det er forventet stor auke i skipstrafikken langs kysten i Nord-Noreg, m.a. som ein konsekvens av Snøhvit. Vi risikerer å bli ein eksportør av kongekrabbelarver t.d. til Nord-Amerika. Eg lurar på kva slags ansvar stortingsfleirtalet tek for den risikoen i dag.

Konklusjonen vår er at kongekrabben ikkje først og fremst skal forvaltast som ein ressurs, men som ein potensielt svært skadeleg introdusert art. Men vi veit ikkje – og det er heile poenget. Det å forvalte han på den måten vil vere i tråd med Noregs internasjonale forpliktingar, m.a. gjennom Konvensjonen om biologisk mangfald. Det er bakgrunnen for dei forslaga vi har fremja om å setje som mål å halde kongekrabbebestanden så langt nede som mogleg og finne dei tiltaka som bidreg best til å nå det målet, slik at vi oppfyller våre internasjonale forpliktingar.

Forslaga våre blir dessverre nedstemte i Stortinget i dag. Det er det vel ikkje nokon tvil om. Men eg er overtydd om at vi på lang sikt, før historia viser oss at vi dess-

verre hadde rett i alle våre verste spådommar, vil få ei meir fornuftig forvaltning av kongekrabben, fordi det er noko som pressar seg fram, og fordi Regjeringa har eit ganske høgt ambisjonsnivå, m.a. i forhold til Konvensjonen om biologisk mangfald. Eg trur at dei ambisjonane også må flyttast heimover og ikkje berre gjelde på den internasjonale arenaen. På lang sikt er eg overtydd om at vi kjem til å få rett, og at vi får ei betre og meir fornuftig forvaltning av kongekrabben. Eg trur forslaget vårt har bidrege til det, og at dette er eit første skritt på vegen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg kan fortsatt ikke, etter representanten Elviks innlegg, se de store forskjellene mellom det mindretallet og det flertallet sier i denne innstillingen.

Det som jeg kanskje undrer meg over, er at ikke SV vil dvele litt ved noen av de miljømessige motforestillingene som forskerne har fremmet når det gjelder det umiddelbart å igangsette fri fangst av krabben – de forhold som er pekt på, at bare 10 pst. kan utnyttes, og at resten kanskje vil gå over bord.

Hvordan mener SV at vi skal forholde oss til Russland som forhandlingspartner i denne saken? Skal vi bare sette i gang uten de forutgående forhandlingene som flertallet har pekt på og bedt Regjeringen ta med seg videre? Tror ikke representanten Elvik at vi da kan komme i en konfliktsituasjon, som kanskje hindrer oss i å sette i verk viktige tiltak for å begrense utbredelsen av kongekrabben?

Åsa Elvik (SV): Eg får ta til etterretning at fleirtalet i Stortinget har behov for å minske avstanden til mindretallet, men då skjønner eg ikkje korfor ein ikkje like godt kunne ha støtta mindretallet sine merknader og forslag.

Eg er veldig glad for at representanten Arnesen tek opp spørsmålet i forhold til Russland. Eg òg er klar over at kongekrabben er definert som ein fellesbestand, og at vi forvaltar han i samarbeid med Russland. Men om det skal forhindre Stortinget frå å komme med klare signal i forhold til korleis Stortinget ønskjer at denne arten skal forvaltast, i forhold til at Stortinget faktisk ønskjer å oppfylle sine internasjonale forpliktingar, ja, då skjønner eg ingen ting! Nettopp derfor har vi formulert forslaga våre slik at vi ber Regjeringa om å ta initiativ i Den norsk-russiske fiskerikommissjonen. Vi innser at dette er ein norsk-russisk fellesbestand – i alle fall blir han forvalta slik – at ein har behov for å ta initiativa der, og at Stortinget ikkje einssidig kan iverksetje tiltak.

Men eg klarar ikkje å sjå korfor ein skal vere så defensiv. Og om det skal vere eit hovudargument for at ein ikkje kan støtte forslaga frå SV, forstår eg ikkje korfor ein vel å leggje seg på den linja, for det er i sin konsekvens å kastrere Stortinget – om det er lov å seie slikt på denne talarstolen!

Det er også bakgrunnen for at vi seier – og som eg la vekt på i hovudinnlegget mitt – at det viktige her er å bli einige om eit forvaltingsmål. Og så meiner eg at tiltaka er

underordna målet. Vi støttar oss gjerne på forskarfaglege innspel – det sa eg òg i innlegget mitt – i forhold til kva som vil vere dei viktige og riktige tiltaka for å nå målet. Men eg registrerer jo her i dag at fleirtalet avfeiar målet i første omgang, og då må tiltaka vere mindre interessante å diskutere etter det.

Eg høyrde òg under høyringa at når ein utfordrar dei forskarfaglege på målet, er dei einige i målet. Det synest eg er ganske interessant.

Presidenten: Siden presidenten egentlig er lege av profesjon, har han en veldig konkret oppfattelse av ordet «kastre», som han nok synes er litt på siden av vokabularet en bør ha i Stortinget.

Rigmor Andersen Eide (KrF): SV peker på ulike faser og utfordringer vi har i forvaltningen av kongekrabben. På mange områder deler vi de synspunkter som SV har. Det viser merknadene flertallet har i denne saken. Men det som undrer meg, er at SV er så utålmodig i denne saken. Hvorfor kan ikke SV vente og se på resultatene som forskningen vil fortelle oss?

SVs skråsikkerhet virker noe påfallende. Vi oppfordrer SV til å se på resultatet av forskningen mens vi iverksetter begrensede tiltak.

Ser ikke også SV noe positivt i denne saken, bl.a. at kongekrabben kan gi flere og nye arbeidsplasser i et område som virkelig trenger det, i Finnmark? Vi opplever vel også at det kan oppfattes som god distriktpolitikk i så måte.

Åsa Elvik (SV): Eg har ikkje noko problem med å forstå at fiskarar som får eit relativt stort økonomisk utbytte av fangst av kongekrabbe, er glade for det, at det er positivt og at det sånn sett bidreg til næringa. Men det er ikkje det dette spørsmålet handlar om.

Eg skulle heller ønskje at Kristeleg Folkeparti kunne bli ein sterkare alliert i forhold til ei berekraftig forvaltning av vår viktigaste marine art, nemleg torsken, i staden for å leggje vekt på at kongekrabben skal forvaltast ut frå omsyn til berekraft.

Om vi er skråsikre eller ikkje, er heller ikkje poenget. Eg er ganske skråsikker på våre internasjonale forpliktingar, og at dei ikkje blir oppfylte slik vi forvaltar kongekrabben. Våre internasjonale forpliktingar seier at vi skal setje inn tiltak før vi har vitskapleg dokumentasjon, dersom det er nødvendig. Og om det gjer oss skråsikre eller ikkje, er for meg eit relativt underordna spørsmål. Men eg må seie at eg synest Kristeleg Folkeparti spring fort frå sine elles gode intensjonar i forhold til internasjonal miljøforvaltning, når ein også skal oppfylle det på heimebane i forhold til kongekrabben.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Olaf Gjedrem (KrF): Me i Kristeleg Folkeparti deler uroa for kongekrabben sin innverknad på økosystemet med dei andre representantane her i dag. Kongekrabben

fører til problem for mange fiskarar, og han breier seg kraftig, samtidig som bestanden aukar i omfang.

Kristeleg Folkeparti har òg stor respekt for å følgja opp FN's konvensjon om biologisk mangfald, og det er viktig å redusera truslane frå introduserte artar. I denne samanhengen skal vi strekkja oss så langt som råd er for å oppfylle desse krava, samtidig som det frå forskingsfagleg hald blir uttrykt at det vil vera umogleg å totalfjerne kongekrabben.

Når dette er gjeve, synest Kristeleg Folkeparti at det er fleire forhold som ein må peika på, og som har stor betydning i denne samanhengen. I Den norsk-russiske fiskerikommisjonen vurderer ein m.a. auka fangst av kongekrabben inntil forskingsresultat om bestand og bestandsutvikling ligg føre. Det bør òg tillatast fangst av kongekrabbe som bifangst, og det bør innførast forbod mot utkast av kongekrabbe som bifangst. Det er viktig å leggja vekt på at forvaltninga av kongekrabben må skje etter føre var-prinsippet.

Eit anna forhold som me synest er av stor betydning, er at me må trekkja Russland aktivt med i forskingsarbeidet, og at ein må skapa forståing på russisk side for at auka uttak av krabbe er ønskjeleg for å redusera moglege negative konsekvensar. Det er nødvendig å ha eit kritisk søkjelys på kongekrabben, og det er heilt klart manglande kunnskap om krabben og den påverknaden han har på anna liv i havet.

Det er sett av store beløp til forskning over statsbudsjettet for 2003, og me har full tillit til at Regjeringa følgjer opp denne forskinga og vurderer desse resultatane på ein tilfredsstillande og tilstrekkeleg måte.

Me ser behovet for å kartleggja alle relevante konsekvensar av kongekrabben sin eksistens i norske farvatn. I denne samanhengen synest eg det er positivt at det skal haldast eit symposium no i år som skal gjera greie for fakta om kongekrabben – det gjeld utbreiing og økologiske konsekvensar – med deltakarar frå Noreg og Russland og frå forskingsfagleg hald.

Kongekrabben gjev kommersielle/industrielle næringsmoglegheiter, sjølv om konsekvensane av utbreiinga av kongekrabben i norske farvatn er usikre, og sjølv om me erkjenner at det kan ha uheldige konsekvensar. For livet i sjøen er det likevel av stor betydning å sjå på dei positive sidene ved kongekrabben. Han kan bli ein verdfull økonomisk ressurs for dei som deltek i fangsten. Det er ein ressurs som har eit stort marknadspotensial, der det er gode prisar å henta for dei som er i bransjen. Dette kan òg vera ein kjærkomen nisje og dermed gje arbeidsplassar i distrikta. Dette bør vera attraktivt med tanke på næringsutvikling og sysselsetjing i distrikta. Det er noko betenkjeleg at SV ikkje godtek denne verkelegheita, at det er ca. 130 båtar som deltek i denne fangsten. Det utgjer då ca. 250 000 kr i inntekt for desse deltakarbåtane. Dette er ei verksemd som ikkje er avhengig av statsstøtte, og som me iallfall må få godkjent utgjer ei viss distriktpolitisk betydning ved at ho gjev inntekter til deltakarar frå Distrikts-Noreg, der ein sårt treng denne typen arbeidsplassar.

Eg vil òg leggja til at som resultat av dette er det sett i gang eit oppdrettsanlegg som er landbasert, for å sjå om ein på denne måten kan nytta det økonomisk og i noko meir kontrollerte former.

Fleirtalet, inkludert Kristeleg Folkeparti, ser òg at me må ha eit positivt blikk på moglegheita for at fiskarar som får øydelagt gambruk, får fortrinn ved tildeling av nye kvotar.

Me i Kristeleg Folkeparti er bekymra for den hurtige og kraftige utbreiinga av kongekrabben. Me meiner at det må fastsetjast ei vestgrense for utbreiinga av kongekrabben, og me er av den klåre oppfatninga at forskning for å kartleggja endå betre dei ulike konsekvensane av kongekrabben si nærvære i norsk territorialfarvatn må ha høg prioritet. Mens me ventar på forskingsresultata, er det viktig at ein tillèt auka fangst på kongekrabben, som på den måten bidreg til både næringsutvikling og levande samfunn i distrikta.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Heidi Sørensen (SV): Jeg savner det gamle Kristelig Folkeparti. Jeg savner det Kristelig Folkeparti som jeg husker fra den tiden da jeg jobbet i miljøbevegelsen, det Kristelig Folkeparti som var opptatt av å verne om naturen, og som den gangen sammen med SV var opptatt av å ha respekt for kompleksiteten, en slags ærefrykt for at det er sammenhenger vi ennå ikke forstår, en slags ærefrykt for at vi skal trå litt varsomt når vi skal mene bastante ting om at det er greit å sette i gang virksomhet.

I denne saken opplever jeg et føre var-prinsipp som er snudd på hodet. Man argumenterer som om tvilen skal komme kongekrabben til gode. Her er det altså motsatt. Det er økosystemene i Barentshavet tvilen må komme til gode. I så henseende representerer kongekrabben en trussel. Dette handler ikke om hvorvidt vi skal forske mer eller mindre på kongekrabbe, for alle er enige om at vi skal forske mer, lære mer, vite mer. Vi kan i dag ikke være sikre på hva som skjer. Men vi vet at kongekrabben er en stor potensiell trussel. Denne saken handler om hvilken ærefrykt vi skal ha for naturen i den perioden vi skal forske mer. Skal vi ha litt mindre fangst og håpe at det går bra? Eller skal vi knesette føre var-prinsippet og si at vi må ha et forvaltningsmål som gjør at vi holder bestanden lavest mulig fordi den er en introdusert art? Jeg håper å se mer av det gamle Kristelig Folkeparti i denne saken. Jeg vil spørre representanten om vi ikke kan utvise litt mer ærefrykt og la tvilen komme økosystemene i Barentshavet, og ikke kongekrabben, til gode i denne saken.

Olaf Gjedrem (KrF): Eg set pris på det omgrepet som representanten Sørensen brukte, ærefrykt for naturen. Det er relevant. Eg skal vera med i fyrste linje og innrømme at ein føler usikkerheit. Eg trur eit samla storting ville ha gått imot å setja ut denne krabben dersom ein hadde visst om han og kunne ha teke stilling til han, at det var i strid med den internasjonale konvensjonen

om biologisk mangfald, som det har vore vist til her tidlegare.

Me har eitt faktum i dag: Kongekrabben er sett ut, og han begynner å få stor utbreiing. På den bakgrunnen har ein eit forvaltingsprogram. Å halda han i sjakk fører til auka uttak og forskingsinnsats, bl.a. i MARE-prosjektet, som er lansert fram til 2004 i fyrste omgang for å få maksimal kjennskap til verknaden av den introduserte arten i norske område.

Det er viktig å ha denne kunnskapen. Som representant for Kristeleg Folkeparti vil eg gjerne ha den ærefrykta, og eg er utolmodig etter å undersøkje kvar fakta ligg og korleis ein best kan koma dei negative konsekvensane som dette kan medføra, i møte. Men vi veit for lite om dette i dag. Både departementet og fleirtalet her i Stortinget er utolmodige etter å få den forskingsmessige kompetansen og kjennskapen til utbreiinga av arten i Noreg, slik at me kan setja i verk dei best moglege og mest effektive tiltaka. Dei tiltaka som Regjeringa alt har sett i verk, vitnar om at ein tek dette på alvor, og at ein vil få ytterlegare kunnskap, som gjer at ein på ein maksimalt treffsikker måte kan handtera denne trusselen mot det økologiske systemet i sjøen. Det har høg prioritet å finna fram til ei slik erkjenning og å retta inn tiltak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Marit Arnstad (Sp): Utbredelsen av kongekrabben har skjedd fort. I løpet av sju år er kongekrabbebestanden bortimot seksdoblet. Den har vandret 50 mil vestover.

Nyheter som har blitt referert i dag, tilsier at det i dag finnes rundt 16 millioner kongekrabber i Barentshavet. Det er nesten slik at en kan si at det har vært en eksplosiv utvikling av denne arten, som på ingen måte har vandret noen steder, men har blitt utplassert i et økologisk område der den faktisk ikke hører hjemme.

Etter å ha hørt debatten ser man helt tydelig at kjerne-spørsmålet er hvilket utgangspunkt man tar for forvaltningen av kongekrabbe. Skal kongekrabbebestanden behandles som en ressurs, eller skal den behandles som en uønsket introdusert art i det norske økosystemet i nord?

Senterpartiets oppfatning er at risikoen ved å behandle den som en ressurs er for stor til at et slikt utgangspunkt kan aksepteres. Vårt utgangspunkt er derfor at kongekrabben må behandles som en uønsket introdusert art i Norge, og at virkemidlene må velges deretter.

Isolert sett kunne vi kanskje sett kongekrabben som en mulig ressurs og en mulig nisje for fiskerinæringen. Men da er det også viktig å legge vekt på at næringen sjøl ikke ønsker kongekrabben som en slik nisje. Næringen sjøl gir tvert imot uttrykk for at den ønsker at vi skal behandle denne arten nettopp som en uønsket introdusert art. Det er spissformulert. Men jeg må si at ut fra de høringene vi har hatt, og ut fra behandlingen i komiteen, kan en si at det er mulig at det ikke er av hensyn til fiskerne sjøl at kongekrabben skal behandles som en ressurs, men av hensyn til forskerne. Det er i tilfelle, etter min mening og Senterpartiets mening, et feil utgangspunkt for debatten.

Det er to viktige årsaker til at Senterpartiet velger å stå sammen med SV i merknader og forslag. Det ene er som sagt det utgangspunkt vi mener en bør ha når det gjelder de økologiske konsekvensene av utbredelse av kongekrabbe. Det er umulig å forutse de konsekvenser dette kan få for flora og fauna, og samspillet i økosystemene er så kompliserte at ingen av oss i dag kan sitte her og si at kongekrabben ikke vil ha negative virkninger. Derfor vil det også være en gambling dersom en venter og ser for lenge i forhold til forvaltningen av kongekrabben.

Det andre utgangspunktet for Senterpartiet, som også er viktig, er selvsagt at det både blant miljøinteressene og næringsinteressene er enighet om hvordan en bør forvalte kongekrabben. Det synes jeg også en skal legge vekt på i forhold til en næring som er av så stor betydning for hele Norge, og ikke minst for den landsdelen vi her snakker om.

Jeg registrerer at flertallet også sier at de vil være lydhøre overfor næringen, og at de er opptatt av å avklare hva en kan gjøre i forhold til å redusere bestanden av kongekrabbe. Det synes jeg er positivt, men jeg tror at dersom man skal ta seg tid til å avklare, kan man faktisk gjøre det gjennom å åpne for et fritt fiske. Uansett vil det, etter det som er sagt fra forskernes side, ta lang tid å fiske ned bestanden. Da kan det være et rimelig utgangspunkt at en rett og slett åpner for at det her kan fiskes fritt. Jeg tror ikke at det ved de tiltak som flertallet ønsker, vil være mulig å redusere bestanden tilstrekkelig. Jeg mener at flertallet i salen i dag forskreper seg i ønsket om både å behandle kongekrabben som ressurs og samtidig prøve å behandle den basert på et føre var-prinsipp – et føre var-prinsipp som debatten her i dag viser at flertallet har en smule vanskelig for å forklare.

Jeg er også enig i det som er sagt fra representanten Elvik her tidligere, at det ikke er så veldig interessant å diskutere om det er mulig å utrydde kongekrabben eller ikke. Vi må diskutere i perspektivet hva slags forvaltning man skal legge opp til når man mener at kongekrabben er en skadelig, introdusert art. Da er etter min mening den eneste mulige forvaltningen man kan legge opp til, fritt fiske – at man, nettopp fordi man ikke har tilstrekkelig kunnskap, legger opp til den type strategi.

Med disse merknadene vil jeg ta opp forslaget fra SV og Senterpartiet i innstillingen.

I n g e L ø n n i n g hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Arnstad har tatt opp det forslaget hun viste til.

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg er enig med saksordføreren, som i dagens første innlegg slo fast at kongekrabben er en ressurs. Men vi er også enige om at kongekrabben er en introdusert art i Barentshavet. I utgangspunktet er den derfor ikke å anse som en naturlig del av faunaen i våre nordlige farvann. Alt tyder imidlertid på at kongekrabben er kommet for å bli – enten vi liker det eller ikke – og spørsmålet er derfor hvordan vi skal for-

holde oss til det, slik representanten Arnesen så riktig pekte på.

Ser vi bort fra den begrensede forskningsfangsten, har kongekrabben inntil nå ensidig vært et problem for dem som driver tradisjonelt kystfiske i Øst-Finnmark. Som bifangst har kongekrabben nemlig både ødelagt bruk og ført til tap av fangst og fangsttid for mange fiskere.

Helt siden vi i samarbeid med Russland igangsatte forskningsfangst i 1994, har det imidlertid vært bred enighet om at norsk politikk skulle være å forvalte kongekrabben som en ressurs for framtidig økonomisk utnyttelse.

Som følge av det har bestanden nå kommet opp på et nivå hvor den er blitt en betydelig økonomisk ressurs, og hvor mange kan nyte godt av den, ikke minst de fiskere som har blitt sterkest berørt av bifangstproblematikken, slik komiteen tar til orde for.

Jeg er også tilfreds med at komiteflertallet og Fiskeridepartementet har sammenfallende synspunkter på sentrale problemstillinger. Førstehåndsverdien av fangsten var på over 30 mill. kr både i 2001 og 2002. Med i underkant av 130 deltakende fartøy gav det en inntekt på ca. en kvart million kroner pr. fartøy i fjor. Og det er de som har hatt mest plage med krabben, som nå får høste av den, slik også komiteen tar til orde for. I så måte har jeg allerede tildelt kvote til dem som komiteen ber om skal nyte godt av det.

Verdiskapningen på land er også betydelig. Eksportverdien utgjør i størrelsesorden 50 mill. kr for hvert av de to siste årene. I en periode da en stor del av næringen sliter svært tungt, er kongekrabben et oppløftende unntak med gode fortjenestemarginer både på sjø og land.

Med Varangerfjorden som kjerneområde hittil for utbredelse av fangst, er det naturligvis spesielt Øst-Finnmark som nyter godt av kongekrabben. Det kan f.eks. være grunn til å spørre hvordan situasjonen hadde vært på Bugøynes uten denne økonomiske vitamininnspøyningen.

Kongekrabben kan vise seg – jeg understreker, kan vise seg – i framtiden å bli en ny bærebjelke for kystsamfunn i Finnmark.

Samtidig må det imidlertid ikke herske tvil om at norske myndigheter ser alvorlig på problematikken knyttet til kongekrabben som introdusert art. Denne regjeringen har skjerpet fokuseringen og innsatsen ytterligere, både nasjonalt og internasjonalt. I så måte har denne regjeringen vist handlekraft siden vi tiltrådte for kort tid siden.

Jeg har lyst til å si til representanten Elvik, som forsøker å så tvil om hvorvidt miljøvernministeren og fiskeriministerens er uenige om kongekrabben og Konvensjonen om biologisk mangfold. Jeg er ikke overrasket over at man gjør det, men jeg er overrasket over at man ikke har fått med seg det som står i vedlegg 2 i et brev fra Fiskeridepartementet, hvor Miljøverndepartementet slår fast:

«Departementet anser også at de tiltakene som nå er varslet, jf. fiskeriministerens brev til komiteen av 14. januar 2003, vil være i tråd med Norges internasjonale forpliktelser og med Regjeringens havmiljøpolitikk.»

Så svaret er gitt, hvis man hadde lest innstillingen.

Vi er blitt enig med Russland om å etablere en vestgrense for fellesforvaltningen av kongekrabben, hvilket vil gi Norge et avtalemessig grunnlag for å begrense utbredelsen av denne bestanden vest for grensen.

Samtidig skal det ikke unnlås at det ikke nødvendigvis vil bli verken enkelt eller billig å iverksette tiltak mot videre utbredelse.

Komiteen tar til orde for økt fangst. Vi har fordoblet det norske uttaket av kongekrabben fra 100 000 dyr i fjor til 200 000 i inneværende år, for høstens fangst.

Russland har også fordoblet sin kvote fra 300 000 til 600 000 dyr, hvilket innebærer at fangsten faktisk vil øke fra 400 000 dyr i fjor til 800 000 dyr i år, slik komiteen også tar til orde for at vi skal øke.

Sist, men ikke minst, vil økt forskningsinnsats på kongekrabben kraftig skje dette året, med en avsetning på statsbudsjettet på nesten 5 mill. kr.

Havforskningsinstituttet er gitt i oppdrag å utarbeide et større program for forskning og overvåking av konsekvensene av kongekrabbens inntreden i våre farvann. Vi tar også sikte på å prioritere slik forskning i årene framover.

Sammen med Russland har vi satt i gang et treårig felles forskningsprogram med fokus på spørsmålet om kongekrabbens effekter på det eksisterende økosystemet i Barentshavet. I den forbindelse vil det bli arrangert et internasjonalt symposium i Norge med fokus på introduserte arter i løpet av inneværende år.

Er så det å fiske kongekrabben helt ned den beste veien å gå, kan man spørre. Etter mitt skjønn er det et bedre alternativ å søke en middelvei mellom total nedfisking på den ene siden, som vi ikke vet utgangen av, og ukontrollert vekst i bestanden på den andre siden.

Jeg har merket meg at flertallet i komiteen ønsker at vi både skal øke fangstinnsetningen og innføre utkastforbud for kongekrabbe samt vurdere fangst av hunnkrabbe. Det er tiltak som vi vil ta med oss i den videre redegjørelse, og vi skal komme tilbake til det, slik komiteen ber om, i kommende budsjettproposisjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsa Elvik (SV): Sidan det er demonstrert med all ønskeleg tydelegheit at stortingsfleirtalet og stortingsmindretallet er ueinige om korleis ein skal tolke føre var-prinsippet, lurte eg på om statsråden kunne gjere greie for Regjeringas fortolking av korleis føre var-prinsippet skal kunne anvendast. Kven skal tvilen kome til gode?

Som eg refererte til i hovudinnlegget mitt, var SABIMA i høyring i komiteen inne på at ein kjenner ikkje til eit einaste eksempel på at ein introdusert art som har den eigenskapen å kunne forville seg, har vore ein suksess. Har statsråden eksempel på introduserte artar som har den eigenskapen at dei kan forville seg, som har vore ein suksess?

Mitt siste spørsmål går på Konvensjonen om biologisk mangfald. Ein har hatt eit partsmøte for å finne klare retningslinjer for korleis ein skal stelle seg i forhold til

dei forpliktingane som ligg i Konvensjonen om biologisk mangfald. Miljøvernministeren var ganske tydeleg i den pressemeldinga som vart send frå departementet 17. april i fjor, i forhold til at han var glad for retningslinjene, og han seier at Regjeringa framleis vil føre ein veldig streng praksis når det gjeld framande artar som bevisst er introduserte. Då lurar eg på om fiskeriministeren er enig i det, og når desse prinsippa seier at mangel på vitenskapleg kunnskap ikkje skal vere ei unnskyldning for ikkje å iverksette tiltak, korleis han meiner det harmonerer med norsk forvaltning av kongekrabbe.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at til vanlig skal tvilen komme tiltalte til gode, men er litt usikker på hvem den tiltalte er i denne sammenheng. Det kan kanskje statsråden oppklare?

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg kan ikke bidra til den oppklaringen utover å konstatere at jeg ikke anser meg som tiltalt. Ut fra debatten kan man kanskje tenke seg at krabben måtte være det, men at det tyder på at juryen vil frikjenne den!

Det er spørsmål om å tolke føre var-prinsippet. Ja, det er ikke tvil om fra min side at skal vi tolke det, gjelder det at tvilen skal komme miljøet til gode. Men det er altså ikke vitenskapelig bevist at krabben har negativ innvirkning på økosystemet etter 40 år i Barentshavet og i nordområdene. Det er helt klart at det har hatt en økonomisk negativ effekt på kystfiskernes aktivitet i Varangerfjorden siden den vandret over på norsk side. Det kan man være enig om. Men da er det litt påtakelig at de som påberoper seg forskerne som de toneangivende i tolkningen av føre var-prinsippet, ikke legger vekt på forskernes utsagn. De fremste forskerne vi har på krabbe, slår fast at vi ikke kan bevise at det har negativ innvirkning på økosystemet. Det får vi ta med i det videre arbeidet.

Så er det, som bl.a. representanten Ivar Kristiansen redegjorde for i sitt innlegg, slik at denne arten ble satt ut lenge før konvensjonen ble vedtatt. I så måte må vi ta det også med oss. Men jeg synes det da er viktig å ta innover seg at vi forvalter denne ressursen og denne krabben sammen med russerne. Konsekvensen av at vi skulle bryte ut av det samarbeidet, ville kunne være at russerne med like stor rett kunne bryte ut av samarbeidet på f.eks. torsken. Så her er det viktig at vi har med oss realitetene i dette og forholder oss til det internasjonale avtaleverket, så det ikke får uheldige konsekvenser for andre arter.

Steinar Bastesen (Kp): Ordet «kongekrabbe» hadde vel ikke vært nevnt i denne salen før jeg nevnte det i 1998, så det er ikke noe nytt.

Men det var ikke det jeg skulle stille spørsmål om til fiskeriministeren. Da spørsmålet ble stilt om hvorfor vi forvalter kongekrabben annerledes enn vi forvalter annen fisk i Barentshavet, var ikke fiskeriministeren til stede, det var en annen statsråd som svarte for ham. Men hvorfor forvalter vi kongekrabben på annen måte enn annen fisk, ved utkastpåbud av kongekrabben som det ikke er kvote på, mens vi har ilandføringspåbud av annen fisk,

altså det motsatte av hva man har i EU? I EU har man utsettingspåbud. Vi har altså utkastpåbud av kongekrabbe som vi ikke har kvote på, og vi har ilandføringsforbud. Hvis garnene hadde vært fulle av kongekrabber, og man ikke visste sine arme råd med hvordan man skulle få dem ut av garnene og så tok dem opp på kaia, kunne man altså bli anmeldt til lensmannen og få bot for at garnene var fulle av kongekrabbe! Det stilte jeg spørsmål om i denne sal, og fikk rede på at sånn skulle det være.

Mitt spørsmål til fiskeriministeren blir: Hvorfor forvalter vi kongekrabben annerledes enn vi forvalter annen fisk, når han beviselig har stått her på talerstolen og sagt at vi skal forvalte den som en ressurs? Spørsmålet er videre: Hvorfor skal det være sånn at vi har utkastpåbud når det gjelder kongekrabbe, mens vi har ilandføringspåbud når det gjelder fisk?

Statsråd Svein Ludvigsen: Det kan igjen være grunn til å minne om at det har vært bred politisk enighet om at kongekrabben skulle forvaltes som en økonomisk ressurs fra den ble satt ut til den vandret over på norsk side og til vi åpnet for kommersiell fangst sist år. Siden denne regjeringen overtok, har vi hatt et aktivt forhold til de problemstillinger som forbilledlig er diskutert i dag. Det synes jeg blir litt borte i den diskusjonen som vi nå har. Vi har økt uttaket. Vi dobler uttaket sammen med russerne, slik at totalt vil 800 000 dyr bli tatt ut i år. Vi etablerer en vestlig grense hvor vi med forskernes anbefalinger skal se til at vi på best mulig måte kan begrense spredningen uten at vi – ei heller mindretallet i dag – har klare oppfatninger om hvordan vi skal forholde oss til det.

Enn så lenge har vi forvaltet den ut fra økonomiske betraktninger, men siden det kun er ca. 10 pst. av kongekrabbebestanden som har en kommersiell verdi, er det imidlertid en vanskelig balansegang vi står overfor hvis vi fortsatt ønsker å utnytte krabben som en ressurs. Her ligger forklaringen på det spørsmålet som representanten Bastesen tok opp.

Hvis uttaket blir for høyt, vil vi nemlig kunne risikere at vi fisker ut den delen av bestanden som har en kommersiell verdi, og så sitter vi igjen med bare plager. Det er nettopp denne balansegangen Regjeringen forsøker å beholde, både å utnytte den som en ressurs og å bidra til at spredningen ikke blir større, samtidig som vi øker forskningsinnsatsen og på den måten skaffer oss mer kunnskap om dette. I bunnen for de beslutninger som vi har tatt, og som vi ønsker å legge til grunn, er det først og fremst vitenskapelig kunnskap.

Heidi Sørensen (SV): I sitt svar til representanten Elvik starter statsråden med å si at føre var-prinsippet er å la tvilen komme naturen til gode. Det er korrekt. Så fortsetter han med at det ikke er bevist at kongekrabben er farlig, og sekundet etter har han glemt hva han sa først. Nei, det er ikke bevist at kongekrabben kan føre til kollaps av økosystemene i Barentshavet. Det vet vi faktisk ikke. Men føre var-prinsippet betyr å snu problemstillingen den andre veien. Det betyr at det heller ikke er bevist at den ikke kan føre til det. Da må jeg si at jeg er temme-

lig forundret over de konklusjonene man trekker, hvis man samtidig sier at man tar føre var-prinsippet på alvor.

For 40 år siden sa forskere at miljøgiften PCB og sprøytegiften DDT var ufarlige. Forskere drakk DDT for å overbevise folk om at det var greit å bruke slikt sprøytemiddel. Man brukte PCB som tyggegummi for å overbevise om at det var helt ufarlig. På bakgrunn av den lærdommen vi har fått når vi nå må bruke milliarder av kroner for å rydde opp etter gammel forurensning, må vi la tvilen komme naturen til gode. Det betyr for kongekrabbens del at naturen er økosystemet i Barentshavet, ikke kongekrabben. Det betyr at hvis du skal se på kongekrabben som en ressurs – unnskyld, president – er det faktisk slik at du skal bevise at det er ufarlig å gjøre det. Bevisbyrden ligger hos dem som vil forvalte den som en ressurs, ikke hos dem som vil prøve å holde den på et minimumsnivå fordi den er en introdusert art som kan føre til potensielt meget stor skade. Jeg vil da spørre på nytt: Er det økosystemet i Barentshavet, eller er det kongekrabben som tvilen skal komme til gode?

Presidenten: Presidenten vil anta at tiltaleformen «du» i denne sammenhengen var ment å bety «man».

Statsråd Svein Ludvigsen: Etter at jeg har hørt representanten Sørensen forsøke å tegne et skremselsbilde av kongekrabben og bruke PCB som et eksempel på det, føler jeg vel at man er i ferd med å gå helt ut av proporsjonene. Det får være grenser for hvor langt man skal trekke det.

Jeg holder fast ved, som jeg sa, at det ikke er vitenskapelig bevist at krabben har negativ innvirkning på økosystemet. Men man kunne også si det på en annen måte, at det ikke er skadevirkninger i økosystemet. Ingen kan observere det. Det vises f.eks. til at flyndre er blitt borte i Varangerfjorden. Ja, flyndra er blitt borte også i andre deler langs kysten uten at det er kongekrabbe der. Man kan godt vise til at mange har hatt plager med innblanding i redskaper, men det er ikke en del av økosystemet. Det er det hele argumentasjonen til flere av mindretallets representanter har bygd på, at fiskerinæringen og andre, deriblant miljøorganisasjoner, har vært negative til det. Men det forskerne, de som har forsket på dette, sier, og det som er erfaringen 40 år etter at krabben ble satt ut, er at det skremselsbildet som blir tegnet, hvor man sammenlikner med PCB-utviklingen, ikke er riktig.

Åsa Elvik (SV): Med det siste svaret frå statsråden til representanten Sørensen må eg seie at det begynner å bli tydeleg kva som er Regjeringa si haldning til kongekrabben. Dersom ein ønskjer å avdramatisere det ved å seie at andre ting har vore verre, lurar eg jo på om statsråden i det heile sluttar seg til formålet i Konvensjonen om biologisk mangfald. Poenget med den er at dersom vi manglar vitenskapleg sikkerheit, skal tvilen komme naturen og miljøet og ikkje kongekrabben til gode. Det høyrer ut som om statsråden ønskjer å forlate det formålet. Då må vi spørje på nytt: Kven er det tvilen skal komme til gode?

Er det kongekrabben, eller er det økosystemet i Barentshavet? Poenget her er ikkje at kongekrabben er like farleg som PCB. Poenget er dei potensielle, økologiske langtidseffektane av kongekrabben. Det er også det som Konvensjonen om biologisk mangfald tek for seg. Der ein manglar sikker kunnskap, skal det forholdet føre til at ein faktisk set i gang tiltak.

Så skal eg seie til gunst for fleirtalet i Stortinget, og som ein konsekvens av forslaget til SV, at ein begynner å gå den vegen. Som eg sa i innlegget mitt, er eg overtydd om at forslaget frå SV til slutt kjem til å vinne igjennom i forhold til forvaltninga.

Men eg må seie at det siste svaret til statsråden får meg til å stille spørsmål ved kva som er Regjeringa si haldning til Konvensjonen om biologisk mangfald.

Lat meg også klargjere, sidan det kom fram i statsråden sitt innlegg, at poenget i forslaget frå mindretallet ikkje er å bryte med den forvaltninga Russland har. Nettopp derfor er forslaget formulert slik at vi ber Regjeringa ta initiativ i kommisjonen. Så det er ikkje snakk om å innføre einsidige norske tiltak, men om å ta initiativ i kommisjonen.

Statsråd Svein Ludvigsen: Regjeringa har faktisk tatt initiativ overfor den norsk-russiske kommisjonen. Det er jo derfor vi kan vise til at det føres en helt annen politikk av denne regjeringen enn den som har vært ført tidligere. Vi har tatt det initiativet som har medført at fangsten fordobles fra i fjor til i år – altså en økning fra 400 000 dyr til 800 000 dyr. Det er et resultat av en mer aktiv holdning at vi nå har introdusert forskningsprogram, både finansiert over statsbudsjettet og i tett samarbeid med Russland. Det er derfor det i løpet av året skal holdes et stort internasjonalt symposium i Norge. Det er derfor vi har fått gjennomslag: Vi tok det opp med russerne og skal kunne forvalte kongekrabben på en annen måte, ut fra nasjonale målsettinger alene, på sør- og vestsiden av den vestlige grensen. Det skal også sies at det er svært tvilsomt om det i det hele tatt er mulig å utrydde krabbene.

Så er spørsmålet: Hvem var det som introduserte PCB-sammenlikningen? Jeg avviser at PCB-skremselbildet som ble trukket opp, er relevant i forhold til den situasjonen som er i Barentshavet og i kystområdene knyttet til kongekrabben.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg fikk ikke svar på spørsmålet – det er vi jo vel vant med i denne salen.

Hvorfor skal vi forvalte kongekrabben på annen måte enn annen fisk, var spørsmålet jeg ikke fikk noe svar på.

Statsråden sier at vi har en vestlig grense for utbredelse av kongekrabbe. Den skal vi visstnok sette nå med det første. Hva med en nordlig grense? Hva med en nordvestlig grense?

Vi har i dag fabrikktrålere som får kongekrabbe i trålen, men de vet ikke sin arme råd med hvor de skal gjøre av den, for hvis det kommer en inspektør om bord, får de bot, fordi de har tatt vare på krabben. Nei, de må få den på havet i full fart. Som jeg sa i stad: Hvorfor skal det

være slik at man kan få bot, og at man bryter loven ved å ta garnene fulle av krabber til kaia? Lensmannen, som skulle ha gitt en bot, må bryte norsk lov – som er vedtatt i odelsting og lagting – ved ikke å gi de fiskerne bot. Hvorfor har Fiskeridepartementet sagt at det skal være slik?

Statsråden sier at det er forskere som har forsket på kongekrabben. Det er direkte feil å si i denne salen at det er forskere, for det er én forsker som har forsket på kongekrabben. Det er én eneste forsker som har vært i Varanger, og Varangerfjorden er ødelagt som garnfjord på grunn av kongekrabbe. Jeg har selv vært i Varangerfjorden på garnfiske, så jeg vet hva det innebærer. De kan ikke sette garnene i Varangerfjorden på grunn av kongekrabben.

Når det tas ut 800 000 stykker i år, tar vi 200 000 i Norge. Hva er det som er galt i den norske og den russiske forvaltningen – når de tar ut 600 000 og vi tar ut 200 000? Det er noe som må være stein hakkende galt. Vi tar ut 800 000 til sammen, men 600 000 i Russland og 200 000 i Norge.

Og hva er den nordlige grensen? Kan vi forhindre at kongekrabben brer seg til Svalbard, til Bjørnøya og Jan Mayen? Nei, det kan vi ikke. Det er for sent. Vi er i seneste laget, og man må ha fritt fiske ved de ytterste grensene for at vi skal kunne begrense veksten.

Statsråd Svein Ludvigsen: Representanten Baste- sen avslutter med å si at vi er i seneste laget når det gjelder forvaltningen av kongekrabbe. Nå skal det altså sies – jeg har forsøkt å gjøre det, og flertallet har understreket det sterkt – at denne Regjeringen faktisk har tatt initiativ og kan vise til at vi har en langt mer aktiv holdning til dette. Vi forsøker å gjøre en del grep som skal ivareta de økonomiske interesser som kan være knyttet til dette, og vi gjør det på en slik måte at det ikke bare blir til plage. For hvis vi ikke forvalter dette på en skikkelig måte, kan vi risikere at vi ødelegger den økonomiske fordelene, men sitter igjen med alle plagene. For verken flertallet eller mindretallet har formeninger om hvordan vi skal utrydde denne krabben.

Både flertallet og mindretallet ber om å øke fangsten. Det gjør vi, og på norsk-russisk side er vi altså oppe i 800 000 dyr. Årsaken til at det er et misforhold mellom norsk og russisk fangst, har jo sammenheng med utbredelsen, og det er helt i tråd med de forvaltningsmessige metoder som brukes når vi forvalter ressurser sammen, som vi også kan vise til når det gjelder andre arter.

Så er det ikke slik at det er riktig at det finnes bare én forsker. Det forskes også på russisk side. På russisk side har man hatt krabben lenger enn på norsk side, så vi må ta med også det i de vurderingene som gjøres.

Når det gjelder en vestlig grense, vil jo en vestlig grense på mange måter også være en sørlig grense, alt etter hvilket ståsted man har. Det er bare å ta fram kompasset og kartet, så vil man fort se at en vestlig grense godt kunne kalles en sørlig grense. I løpet av året skal vi, etter anbefaling fra forskere, trekke en slik grense. Vi er enig med russerne om at vi skal kunne forvalte den etter

norsk metode, og da får vi også et forsøk på om det er mulig å gjøre det som flere har anbefalt, nemlig å utrydde krabben på denne vestlige siden av grensen. Men vi skal komme tilbake til de nødvendige tiltak når den grensen er trukket.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Presidenten vil minne om at det snart også er i seneste laget med tanke på reglementsfestet tid for formiddagsmøtet. Med Stortingets tilslutning vil presidenten foreslå at vi gjør oss ferdig med debatten i sak nr. 3 før formiddagsmøtet heves, og at vi starter kveldsmøtet med behandling av sak nr. 4 – og anser det som vedtatt.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg har vel sagt det meste i replikkene, men jeg synes det er viktig for salen og for presidenten og statsråden å få rede på at jeg har drevet garnfiske i Varanger, og jeg har levd med kongekrabben i alle år siden 1964, da den ble satt ut. Jeg må jo ærlig talt si at det var akkurat som om man hadde slått meg i hodet i 1997 da jeg kom inn på Stortinget. Og i 1998 tok jeg det opp her i denne salen. Da ble det nedstemt, for da var det ikke noen som brydde seg om kongekrabben. Men i dag har jo SV og Senterpartiet fattet interesse for og vil behandle denne saken.

Det er jo sånn at krabben ble satt ut – det er det ikke tvil om – av russerne. Men så har den vandret i Varangerfjorden. Den har bredt seg og ødelagt Varangerfjorden som garnfjord. En kan ikke sette garn i Varangerfjorden uten å få kongekrabbe. En vet ikke sin arme råd, for plutselig går garnene fulle av kongekrabbe. Og en har ikke lov til å ta de garnene i land hvis en ikke har kvote for kongekrabbe, for her er det såkalte forskningskvoter. Det er én forsker som har forsket på kongekrabben gjennom alle år, og han har delt ut en kvote til de båtene som skulle ha forskningskvote på den. Det er forskning som har pågått i Varangerfjorden hele tiden. Så hvis en hadde fått garnene fulle av kongekrabbe og tatt dem på land for å plukke krabbene ut, hadde en vært straffskyldig fordi en ikke hadde kvote – en hadde ikke tillatelse, en hadde ikke forskningskvote på det. Sånn er det i dag. Jeg har jo stilt spørsmål i denne salen om hvorfor det skal være sånn – hvorfor en skal behandle kongekrabben på annen måte enn vi behandler annen fisk.

Den fabrikktråleren som jeg var inne på i stad, har fått en masse kongekrabbe i trålen. Han risikerer bot for å ha fått de krabbene. Han har ikke kvote på dem. Det er helt motsatt av det vi har for vanlig fisk –hyse, sei og torsk. Hvis en ikke har kvote på det, kan en ikke ilandføre det, for dette skal bli registrert, og en skal få rede på hvor den fisken er tatt hen, og en skal vite hvor mye som blir tatt. Hvorfor i all verden? Vi har ikke den minste anelse – en masse kongekrabber er dumpet, ødelagt, og det er ikke forsket på det i det hele tatt. Da kunne vi ved å ha et ilandføringspåbud, selv om en ikke har kvote, få registrert det, og det ville vært gratis forskning.

I dag brukes det en masse penger på én forsker som skal forske på å ha forskningskvote, og det er kun den som er registrert. Det som er ulovlig fanget, blir ikke re-

gistrert, og det vet vi ingenting om. Det skal vel ikke være sånn? Men dere må da være klar over når dere vedtar i denne salen, at det skal være på den måten.

Når jeg stilte spørsmål til statsråden om hvor mange forskere som forsker på kongekrabbe, svarer han at det er bare én forsker som forsker på kongekrabbe. Så vi har ikke den minste anelse om hva dette innebærer. Og så sier han fra denne talerstol at vi skal sette grense for utbredelsen av det dyret. Ja, vi skulle ha gjort det for lenge siden, og det skulle være fritt fiske.

Jeg sier ikke at vi skal utrydde kongekrabben, det sier jeg ikke, men vi skal ha en begrensning på hvor langt sør den skal få lov til å utbre seg. I dag er det ingenting som stopper den. Den kan bre seg helt sørover hit til Oslofjorden, til Spikersuppa om nødvendig. Den krabber på land. Hvis flertallet i denne sal hadde tatt meg ad notam i 1998, hadde vi satt en grense da, og så hadde vi fått fritt fiske sør og vest og nord opp til grensen. Men i dag så har den bredt seg i vilden sky, og vi har ikke det minste begrep om hvor kongekrabben er, og hvor stor utbredelse det er, for vi har bare én forsker som forsker på det. Og det er for galt.

Jeg er så glad for at det er andre parti som har forstått problemet og tatt det opp, slik at vi kan debattere det. Nå er ikke fiskeripolitikk det temaet som engasjerer flest i denne salen, men jeg er glad for at to partier har grepet fatt i den problematikken, så vi endelig kan få debattert det. For sånn som det er med kongekrabben, kan det ikke fortsette. Det er et skadedyr, men det er også et økonomisk dyr, som gir stor uttelling for dem som kan bruke det. La alle de i Finnmark som har fiskerinumner på båtene sine, få lov til å fiske kongekrabbe. La det være fritt fiske utover sørlig og sørvestlig grense. La det være fritt fiske over en nordlig grense. Og så må de slippe å få bot for å ta kongekrabben om bord. I dag får en bot hvis en tar den om bord, og hvis en fører den i land. Det er jo helt vilt, og jeg tror ikke det har gått opp for folk i denne salen, og jeg tror ikke det har gått opp for statsråden heller, jeg tror ikke det har gått opp for departementet, at vi forvalter kongekrabben på en helt annen måte enn vi forvalter annen fisk.

Da må jeg spørre på nytt igjen: Hvorfor skal det være sånn?

Presidenten: Ønsker statsråden ordet til replikk, eller var det treminuttersinnlegg?

Statsråd Svein Ludvigsen: Nei, president, det var ikke replikk.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Olav Akselsen (A): Eg synest dette har utvikla seg til ein litt merkeleg debatt. Når ein høyrer på særleg SV sine talarar, kan ein få inntrykk av at forslaget i dag blir totalt avvist, og at fleirtalet ikkje ser det problemet som er omtalt i forslaget. Etter mitt syn er det ein heilt feil måte å tolka fleirtalet på, og etter mitt syn får SV i dag langt på

veg fullt gjennomslag for det som er intensjonane i forslaget.

I dag kjem det frå stortingsfleirtalet, og for første gong i denne salen, fram ei ny haldning til korleis me skal handtera denne arten. Stortinget legg no ei ny målsetjing for forvaltning av kongekrabba, og det får sjølvstøtt betydning for framtidige uttak, for forskning og andre måtar å handtera dette problemet på.

Når me i Arbeidarpartiet i dag har kome til ein annan konklusjon enn det SV har gjort, er det ikkje fordi me først og fremst har ulike intensjonar, men fordi me har stilt oss sjølv spørsmålet om kva det er som verkar best for å nå dei målsetjingane som SV har med forslaget sitt. For oss har det vore særleg avgjerande at me snakkar om ein felles bestand med Russland. Det har sjølvstøtt stor betydning for korleis me handterer dette spørsmålet. Me ønskjer å hindra spreiding. Det er ikkje gjennom enkeltvedtak her i salen, men gjennom eit samarbeid med Russland me kan nå denne målsetjinga.

Arbeidarpartiet kunne i denne saka sjølvstøtt ha slutta seg til mindretallet, men me meiner at me gjennom å vera ein del av fleirtalet faktisk har påverka denne saka i retning av det som har vore SVs ønske. Hadde SV valt å gjera det same, kunne innstillinga kanskje vore endå strammare, og ikkje minst ville det ha gjeve eit mykje klarare signal til dei som skal forhandla med Russland i denne saka.

Etter mitt syn gjev SV eit feil bilete av kva fleirtalet i dag går inn for. På den måten bidreg dei òg etter mitt syn til å svekkja det gjennomslaget som SV i dag har fått. Etter mitt syn burde SV i dag heller vore med og innkassert ein siger og på den måten òg gjeve eit klart uttrykk for kva fleirtalet i denne salen meiner, nemleg at me skal ha ei mykje meir restriktiv haldning til korleis me handterer kongekrabben i framtida enn det me har hatt fram til i dag.

Statsråd Svein Ludvigsen: Når jeg bad om ordet, var det selvfølgelig for å holde et innlegg. Det ville vært ny praksis hvis statsråden bad om replikk på en stortingsrepresentant.

Jeg følte et sterkt behov for å presisere et forhold som flere talere har påpekt, nemlig at det bare skulle være én forsker som drev med forskning på kongekrabbe. Jeg minner om det jeg sa i innlegget mitt, at Havforskningsinstituttet er gitt oppdraget med å igangsette et større program for forskning og overvåking av krabben, og at vi kommer til å prioritere slik forskning i årene framover. Sammen med Russland har vi satt i gang et treårig felles forskningsprosjekt med fokus på kongekrabbens effekter på det eksisterende økosystemet i Barentshavet. Det er

klart at da blir det misvisende når man forsøker å framstille det som om det finnes én forsker, og når man på det grunnlaget kan avvise forskernes anbefalinger.

Det er slik at Havforskningsinstituttet i Bergen – og det er internasjonalt anerkjent som det fremste i verden – er involvert i det. Fiskeriforskning i Tromsø er involvert i det. Fiskerihøgskolen i Tromsø er involvert i det. Da må det være grunnlag for å hevde at det er et mye bredere forskningsmiljø i Norge på kongekrabbe enn én enkelt forsker. Men den forskeren som det er vist til, er også en av de fremste i verden. I tillegg er det ikke slik at man er uten kunnskap om kongekrabbens effekter i de områder hvor den ikke er en introdusert art, men der den har sin naturlige utbredelse.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at grunnen til at presidenten mistolket statsrådens kroppsspråk, var at temperaturen under representanten Bastesens innlegg var så vidt høy at presidenten et øyeblikk mistenkte statsråden for å la naturen gå over opptuktelsen.

Åsa Elvik (SV): Eg har absolutt ikkje noko behov for å forlengje debatten, men innlegget frå komiteleiaren skapte likevel behov for å avklare ein del forhold.

Det er heilt openbert at det er forslaget frå representantane frå SV som har ført til at stortingsfleirtalet faktisk har flytta seg nokre skritt i rett retning. Det sa eg òg i innlegget mitt. Stortingsfleirtalet skal ha honnør for at det faktisk kjem med ein del forslag til tiltak på bordet.

Det hindrar likevel ikkje at vi er ueinige i tilnærminga til kongekrabben. Det viktigaste med vårt forslag er forvaltingsmålet og ikkje tiltaka. Eg forstår godt at Arbeidarpartiet har eit forklaringsbehov i denne saka, m.a. ut frå at enkelte stortingsrepresentantar har hatt fana høgt heva i denne saka i samband med utsegner til media og i forhold til formuleringar om å oppfylle forpliktingane i m.a. Biodiversitetskonvensjonen. Så det har eg ikkje noko problem med å forstå. Men eg klarar ikkje å forstå at historieskrivinga av behandlinga av denne saka i dag skal vere at SV har tapt, for det har vi så avgjort ikkje. Vi har drege Stortinget ganske mange og viktige skritt i rett retning. Vi er slett ikkje i mål, og vi er framleis ueinige om hovudspørsmåla: Korleis nærmar vi oss kongekrabben, og korleis oppfyller vi våre internasjonale forpliktingar?

Presidenten: Da har alle fått sagt sitt i sak nr. 3, og Stortingets forhold til kongekrabben må kunne avbrytes i denne omgang.

(Votering, se side 2357)

Møte tirsdag den 25. mars kl. 18

President: I n g e L ø n n i n g

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 64)

S a k n r . 4

Innstilling frå næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Bendiks H. Arnesen, Reidar Sandal, Asmund Kristoffersen og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen om etablering av statlig garanti for driftskreditt til fiskerinæringen (Innst. S. nr. 150 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:52 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt adgang til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Åsa Elvik (SV) (ordfører for saka): Næringskomiteen har behandla Dokument nr. 8:52 frå representantane Arnesen, Sandal, Kristoffersen og Schjøtt-Pedersen. Forslaget handlar om å innføre ei ordning med statleg garanti i fiskerinæringa. Ordninga skal administrerast av SND, der SND skal få høve til å gi inntil 50 pst. garanti. Det er foreslått at garantiramma skal setjast til 200 mill. kr, med avsetning til tap på 50 mill. kr.

Komiteen har på grunn av tidsperspektivet ikkje hatt høyring i saka, men saksordføraren har for sin del hatt møte med ein del av dei mest sentrale aktørane. Det har i tillegg vore tilløp til debatt i media om forslaget.

Det er usemje i næringa i spørsmålet om dette er eit godt forslag eller ikkje. Fangstleddet, representert ved sine organisasjonar, har støtta forslaget, det same har Norske Sjømatbedrifters Landsforening, som representerer nokre av fiskekjøparane. Fiskeri- og Havbruksnærings Landsforening, avdeling for industri og eksport, har i styrevedtak gått mot intensjonen i forslaget.

Eg reknar med at mindretalet vil gjere greie for sitt syn, og eg vil bruke resten av tida mi på å klargjere korfor SV støttar forslaget frå representantane frå Arbeidarpartiet.

Norsk fiskerinæring har det siste året bevega seg frå milliardspådomar til dommedagsprofetiar. Årsakene til det som ein må karakterisere som ei negativ utvikling i dag, er mange og samansette. I den offentlege debatten blir det ofte peika på høg rente, høg kronekurs, varierende marknadstilgang, relativt høge lønnsutgifter og ein pressa ressursituasjon. I tillegg meiner eg det er viktig å leggje til at norsk fiskerinæring dei siste åra har vore prega av overinvesteringar, overkapitalisering, privatisering

og sentralisering av rettar. Vi har hatt ein statleg fiskeripolitikk som ikkje har teke utgangspunkt i kjend kunnskap om at robuste små og mellomstore bedrifter er dei som overlever, men som tvert imot gjennom SND har stimulert til investeringar i store såkalla industrielle lokomotiv som det dessverre ikkje har vore ressursgrunnlag for.

Fiskerinæringa er framleis ei delvis politisk regulert næring, og eg meiner derfor at det er ei politisk oppgåve å ta ansvar for å finne løysingar på dei utfordringane som vi står overfor i dag. For meg er det største paradokset av alle at fiskerinæringa er ei næring der det kloke lønner seg, ei næring der det er liten grad av målkonflikt. Likevel klarer vi å stelle oss slik at vi står overfor dei problema som vi ser i dag.

Fiskerinæringa bidreg vesentleg til norske eksportinntekter. Næringa er ikkje subsidiert, men bidreg tvert imot til verdiskaping og busetjing langs kysten. Men vi ser i dag at utviklinga går i feil retning. Konsekvensane av dei mange konkursane langs kysten er overtydelege. SV synest det er problematisk at tilfeldige konkursar langs kysten skal strukturere norsk fiskeindustri. SV synest det er problematisk at det at bankane ønskjer å redusere sin risiko og sin innsats i norsk fiskerinæring, skal vere avgjerande for kor vi skal ha fiskeforedling langs kysten i framtida. SV synest det er eit gedigent paradoks at i ei næring som har så store innslag av politisk styring, skal tilfeldige svingingar i marknaden rydde opp når vi finn det for godt. Det meiner eg er konteksten for forslaget frå Arbeidarpartiet.

Eg registrerer at dette er eg ikkje aleine om å meine. I førre veke vedtok fylkestinget i Troms ei utsegn i forhold til situasjonen i fiskerinæringa der ein bl.a. kjem med ganske hard skyts i forhold til Regjeringa sin politikk. Ein seier at ein politikk som byggjer på at dei som ikkje overlever, heller ikkje har livets rett, byggjer ein-sidedig på marknadsmekanismens drivkraft og ikkje på dei politiske måla som er lova det norske folk. Ein av initiativtakarane til denne utsegna var Roy Waage, den einaste Kristeleg Folkeparti-ordføraren i landet som har reint fleirtal bak seg i kommunestyret, og som også er Kristeleg Folkepartis førstekandidat ved fylkestingsvalet til hausten. Det seier meg at vi står ikkje aleine i denne saka.

Det har i den offentlege debatten rundt dette forslaget vore peikt på at denne typen kortsiktige tiltak ikkje er det norsk fiskeindustri treng, ein er nøydd til å ta meir langsiktige grep. Eg klarer framleis ikkje å sjå at behovet for ein meir langsiktig og betre strategi skal hindre ein i å gjere kortsiktige grep når behovet er til stades. Derfor helsar eg forslaget frå representantane frå Arbeidarpartiet velkomme. Samtidig ser også eg behovet for å utfordre til ein betre og meir langsiktig politikk, og eg vil gjerne bruke høvet til å utfordre statsråden her. Har vi ein strategi? Har vi ein langsiktig strategi for norsk fiskeforedlingsindustri, eller skal vi alle saman kneppe hendene og setje oss ned og vente på at renta går ned og krona blir svekt? Eg klarer ikkje å sjå at det er godt nok. Eg klarer ikkje å sjå at det er nok i det heile. Eg klarer ikkje å sjå korleis berre det å sitje og vente på at renta skal gå ned og krona

skal svekkjast, skal løyse dei mange og samansette utfordringane som norsk fiskeindustri står overfor.

Forslaget frå representantane frå Arbeidarpartiet er eit kortsiktig tiltak. Ja, det er eit godt kortsiktig tiltak, men vi treng også ein meir langsiktig strategi.

Bendiks H. Arnesen (A): Stortinget behandler nå et forslag som mange langs kysten har fått stor interesse for, og som har utløst en stor debatt. Jeg har lyst å si at jeg synes saksordføreren har jobbet godt med denne saken og skaffet mye god informasjon.

Svært mange i næringen har hilst forslaget velkommen som en redning, mens noen få aktører har vært mer kritiske til forslaget.

Arbeiderpartiet har med dette forslaget tatt signalene fra våre kystsammfunn på alvor. Vi er opptatt av å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og av at hele landet skal være i bruk. Det er det som ligger i bunnen.

Spredt bosetting, livskraftige bygder og kystsammfunn og stor verdiskaping har alltid vært Norges kjennetegn. Dette mangfoldet har satt oss på kartet som en spennende handelspartner og som et spennende reisemål.

Det er påfallende at vi er kommet dit at kystområder og distrikter som har et rikt matfat og store naturressurser rett utenfor kjøkkenvinduet, skal være de som har det aller vanskeligst i dagens situasjon.

Hva er det som gjør at vi er kommet dit? Er det slik at vi som politikere har gitt fra oss alle muligheter til å påvirke denne utviklingen i mer positiv retning?

Fra hele landet kommer det meldinger om at fiskeindustrien sliter, og det blir fra mange hold hevdet at næringen er inne i den dypeste krisen på svært mange år. Ja, noen mener på over 30 år. I en slik situasjon forventer våre innbyggere og velgere handling fra oss som politikere.

Når vi fra Arbeiderpartiet fremmet dette forslaget, hadde vi forventet støtte fra et stort flertall i denne sal, men det vil etter alt å dømme ikke skje. Størst er nok overraskelsen over at Kristelig Folkeparti med sin uttalte holdning i slike spørsmål ikke vil støtte forslaget. Som saksordfører viste til, har man altså i Troms fylkesting nylig vedtatt en uttalelse som var fremmet av flere partier, deriblant Kristelig Folkeparti, og som nettopp etter spør den ordningen som ligger i forslaget. Jeg tror ikke noen mener at alt bestandig skal være slik det alltid har vært, men vi kan ikke bruke en vanskelig økonomisk situasjon og konkurser som virkemiddel for å strukturere en så viktig næring. Markedet spør mer og mer etter ferske produkter fra fiskeindustrien. Dette innebærer at industrien må være til stede langs hele kysten og ha lettest mulig atkomst til markedet.

Forslaget tar ikke sikte på å holde liv i bedrifter som åpenbart ikke har noen utsikter til å tjene penger. Målet er å hindre at mangel på driftskreditt skal føre til stopp og store begrensninger i fiskekjøpet, og hindre at bedriftene på grunn av likviditetspress skal tvinges til å selge produktene på et ugunstig tidspunkt.

Får vi den foreslåtte ordningen på plass, betyr dette i praksis at vi styrker de bedriftene som ennå har en mulig-

het til å overleve. I motsatt fall vil disse bedriftene på grunn av denne vanskelige situasjonen bli svekket og dermed stå i fare for å tape ytterligere. Etter mitt syn vil da bare de største bedriftene overleve, mens de mindre bedriftene må gi tapt.

Et det dette vi egentlig vil? Dette dreier seg ikke om noen subsidiering, slik noen har hevdet, men om et håndslag til en kriserammet industri. Dette er tiltak som kanskje ikke vil koste noe som helst for staten, men som vil hjelpe noen bedrifter og lokalsammfunn som sliter, men som har en stor mulighet til å komme ovenpå igjen. Etter mitt syn burde det være i alles interesse å bidra til det.

Ivar Kristiansen (H): Jeg tar opp forslaget fra mindretallet i komiteen.

Denne debatten minner meg litt om at mangler man argumenter, så hever man stemmen. Og jeg lurer jo mest av alt på hvorfor ikke dette forslaget ble fremmet der det hørte hjemme, nemlig i budsjettet for år 2003, men da var det ikke aktuelt.

Det må også i dagens debatt være tillatt å spørre: Hva er avsetningsproblemet? Hvor har vi det? Hvor er det mangel på kjøpere av de tilbudte fangstmengder vi har langs norskekysten? Meg bekjent foreligger ikke disse. Jeg tror det man gjør i debatten, er å stikke hodet i sanden og snu saken fullstendig på hodet, kanskje mer for å ydmyke enkeltpartier i denne salen enn for å ha som formål å få vedtatt denne ukens forslag om merutgifter for staten – under denne regjeringens durabelige kamp for å gjøre livet lettere for norsk konkurranseutsatt og eksportorientert industri.

Ukentlig får vi forslag presentert fra opposisjonen, på basis som denne, som har det til felles at man ønsker å drive norsk rentefot tilbake til det nivået den var på da Arbeiderpartiet satt i regjeringssposisjon, nemlig på Europa-toppen, og bringe norsk kronkurs tilbake igjen til gamle høyder, som igjen vil gjøre livet svært så surt for konkurranseutsatt industri.

Glemmer man at den ilandførte kvoten i år sammenlignet med den for fire år siden er redusert fra 850 000 tonn til at man i år skal dele 390 000 tonn mellom Norge og Russland? Glemmer man at det rett og slett er mye, mye mindre å dele på, jobbe med og bearbeide, og at man så durabelig har slåss for at norsk fiskerinæring skal ha de dårligste eksportbetingelser av alle næringer?

Jeg tror at hvis man hadde tatt en prat med eksempelvis Råfisklaget, som har ansvar for å forhandle frem førstehåndspris – som i fjor var altfor høy, langt over det som norsk industri på dette området var i stand til å tåle, og som har vært en høyst medvirkende årsak til konkursbølgen vi ser langs kysten i dag – og hvis de f.eks. kunne hjelpe til ved å øke sin kredittid fra dagens knappe ti dager til eksempelvis 30–40 dager, så hadde man mer enn hjulpet i den situasjonen som denne industri er i. Det hadde på ingen måte kunnet anses å være en slags konkurransevridning i det hele tatt, som et slikt forslag om statlig støtte og bidrag til dette området kan bli oppfattet som, i det markedet som er nærmest, som er viktigst, og

som skal betale for de varer og tjenester som norsk fiskerinæring leverer. Konkurransesvridning vil kunne være en risikofaktor som kan være et ødeleggende steg for norsk fiskerinæring, hvis dette forslaget i det hele tatt skulle bli vedtatt.

Og hva slags rettferdighet? Hvem er det som skal få denne garantien? Og hvem skal ikke få denne garantien? I det hele tatt er det min påstand at dette forslaget på lang sikt på nytt vil drive opp førstehåndsprisen. Den er i dag redusert, mer i takt med det som markedet er i stand til å tåle. Et forslag som dette vil igjen kunne bidra til å bringe opp førstehåndsprisen. Det blir større konkurranse om råstoffet, som igjen vil kunne gjøre situasjonen på litt lengre sikt mer vanskelig for norsk fiskerinæring.

Derfor er det min påstand at dette ikke kan anses å være et bidrag til å styrke basisen for norsk fiskerinæring. Uansett hvordan man snur og vender på det, er det en ubehagelig situasjon at vi også på landsiden har en overkapasitet. En overkapasitet både på landsiden og på sjøsiden er en dobbel trussel for lønnsomhet, men også for ressursituasjonen på fangstsiden hvis man drar den totale overkapasiteten inn i dagens debatt, som det gjøres et nytt forsøk på å kunne bidra til.

Derfor kan dette ikke anses å være et forslag som vil bringe norsk fiskerinæring videre frem. Jeg kan heller ikke si at forslaget har fått noen varm mottagelse hos de aktørene som er satt til å skulle betjene fiskeindustrien. Samtidig anser jeg det som mer kuriøst at man gjør politiske fremstøt fra talerstolen her for å fortelle norsk fiskeindustri hvordan de skal gjennomføre sin business. Det tror jeg fiskeindustrien selv er bedre i stand til enn en politisk valgt forsamling.

Lodve Solholm (FrP): Det er litt merkeleg at ein frå Arbeidarpartiet og SV si side ikkje innser at det ikkje er berre i flåten det er overkapasitet, men også på landsida. Når eg høyrer frå representanten Arnesen at heile kysten skrik og ropar om dette, endåtil heile landet skrik og ropar om dette, og heile næringa skrik og ropar om støtte, må eg seie at eg kjenner meg ikkje igjen, eg, og eg er fødd og oppvaksen i tronge kår på ein del av kysten som driv med fiskerinæring. Og eg må seie at eg har hatt utruleg få telefonar. I motsetning til i ein del andre saker vi behandlar i komiteen som gjeld fiskerinæring, har det vore veldig få telefonar når det gjeld denne saka. Dei fleste telefonane har faktisk vore av den graden at dette, Lodve – dei brukar fornamn på meg på Mørkekysten – må du gå imot. Eg har til og med fått telefonar frå fylket Sogn og Fjordane, som ein av forslagsstillarane er frå, med akkurat den same budskapet. Eg har også fått den same budskapet frå flåtesida – akkurat den same.

Når ein høyrer på Arbeidarpartiet og SV, verkar det som om liksom alt i fiskerinæringa er avhengig av dette. Men dersom det er riktig som representantane Arnesen og Elvik seier, så kan dei ikkje ha lese ei viktig setning i forslaget:

«Det forutsettes at kreditt gis der bedriftene er kredittverdige.»

Er det mange bedrifter som er det, då? Iallfall ikkje dei som i dag er på konkursens rand – og kanskje er konkurs. Og i tilfelle det er nokon som her har skrike, er det nettopp dei som har den problematikken at dei ikkje er kredittverdige, og ikkje får kreditt. Når ein skal avgrense desse bedriftene, ved at det «forutsettes at kreditt gis der bedriftene er kredittverdige, men likevel ikke oppnår lån i private banker», meiner eg at då er det sannsynlegvis ikkje ei einaste bedrift som vil vere i den situasjonen at ho vil få ein statleg garanti. Ein kunne alltid vedta forslaget, men eg trur ikkje det ville hatt nokon verknad i det heile.

Det er riktig det som representanten Kristiansen seier. Det er kanskje på sin plass å harselere litt over enkeltparti som har illojale partimedlemmer som sit som ordforar. Det er greitt nok. I så måte kunne det vere greitt å signalisere tilbake til SV at hadde SV høyrte litt på Wenche Fossen i forhold til korleis ein skulle gjere noko for fiskerinæringa og få marknadstilgang i Europa for fisk, og hadde ein vore villig til å ofre litt på landbrukssida for å få det til, hadde det vore ei hjelp til fiskerinæringa som det verkeleg hadde smakt litt fugl av, og som langsiktig kanskje hadde vore viktig.

Eg trur vi er nøyde til å innsjå at fiskerinæringa på landsida må gjennom ei strukturendring og ei strukturering. Vi må berre innsjå det. Då trur eg vi er nøyde til berre å late næringa få ordne seg sjølv, late marknaden faktisk få ordne det sjølv. Hadde vi kanskje vore villige til å liberalisere meir råfisklova og deltakarlova, hadde kanskje også det vore med og hjulpet bedriftene og næringa til å få stabile leveransar og betre leveransar, til beste både for flåtesida, for landsida og for den norske statskassa, som er avhengig av den næringa som er den største eksportnæringa, dersom vi held oljen utanfor.

Så vår haldning er den same her som i komiteen: Vi går imot dette forslaget og vil leggje det ved protokollen.

Presidenten: Presidenten ser ingen betenkeligheter ved at representantene omtaler seg selv med fornavn på talerstolen.

Rigmor Andersen Eide (KrF): Vi vet at deler av fiskerinæringa står overfor en vanskelig situasjon. Det er det ingen tvil om. Flere fiskemottak står overfor usikre tider, med mulige konkurser som utfall. Det har vi fått vite. Dette skaper i sin tur problemer for deler av fiskeflåten. Fokuseringen på disse problemene har blitt enda tydeligere ved høy rente og den voldsomt sterke kronen vi har vært vitne til den senere tid. Symptomene som rammer næringen, er derfor de samme som rammer all eksportrettet industri.

Samtidig er det viktig å se på næringen isolert sett, for å se hva som karakteriserer de utfordringene den står overfor. Da snakker vi om utfordringer forbundet med råstofftilgang og situasjonen på enkelte fiskemottak. Råstofftilgangen er redusert, kvotene er fisket opp, det norske kostnadsnivået er høyt, råstoffprisene er for høye, og flere mottak sitter med fulle lagre til for høy pris – så fulle at enkelte ikke har anledning til eller kapasitet til å vi-

dereforendle fisken. Samtidig er mange av bedriftene tungt gjeldsbelastet. Da er det viktig å stille seg spørsmålet om ytterligere driftskreditt kun vil gi et midlertidig pusterom for enkelte aktører, om ytterligere driftskreditt kun vil øke den totale gjeldsbelastningen og gjøre det enda vanskeligere for industrien.

Et forslag om å innføre statlig garanti for driftskreditt vil slik sett på kort sikt kunne bedre avtakssituasjonen i områder med omsetningsproblemer, og vil være positivt for flåtens muligheter til å omsette fisk. Men samtidig er det helt klart at dette ikke vil kunne gjøre noe med de grunnleggende problemene som fiskeindustrien står overfor. Vi må ikke komme i den situasjonen at vi iverksetter ordninger som kun opprettholder en kapasitet på industriledet som det ut fra dagens ressursituasjon ikke er grunnlag for.

Det vil være veldig viktig å klare å snu den negative vurderingen av næringen som har oppstått etter flere år med problemer med markedstilgang, høy rente osv., fordi dette medfører at investorene vil ha en for stor risiko-premie for å gå inn. Når kapitalen blir for dyr, og man dermed heller ikke får tilstrekkelig avkastning, bidrar dette bare til å forsterke de svingningene næringen er utsatt for.

I denne saken har det ikke vært fritt for at det har vært forsøkt å skape splid i Regjeringen ved å appellere til Kristelig Folkeparti om å snu i denne saken, slik SV snudde i nettolønnsaken. SV har også utfordret Kristelig Folkeparti til å «berge flere lokalsamfunn» ved å gi bankgarantier til fiskeindustrien. Vi er opptatt av distriktpolitikk og lokalsamfunn, og nettopp derfor ønsker vi å bidra til langsiktige løsninger.

La meg gjøre det helt klart at Regjeringen tar rammevilkår og konkurranseutsatt industris situasjon på alvor. Faktisk tar vi det så alvorlig at det er dette vi legger hovedvekten på i den økonomiske politikken.

Dette er å gjenta seg, men det er viktig å slå fast nok en gang at ved å føre en stram finanspolitikk og opptre ansvarlig i forhold til dette legger vi det beste grunnlaget for gode rammevilkår for næringslivet. Dette har da også resultert i rentenedsettelse i løpet av vinteren, som igjen har medført en svekket kronekurs. Nå er det riktignok urolige tider, som bl.a. medfører at kronekursen svinger, men likevel er det i disse tider viktig å slå fast at stabilitet fra vår side er absolutt hevet over enhver tvil! Mer konkret og i forhold til fiskerinæringen kan det være nyttig å se på en økning i kredittiden og bedre garantiordningene fra salgslagene for å lette omsetningssituasjonen og bedre risikobalansen. Kredittinstitusjonene må også ta sin del av ansvaret i en vanskelig tid, samtidig som anledningen bør benyttes til å vurdere ulike strukturtiltak.

Marit Arnstad (Sp): Det har vært mange overskrifter i løpet av høsten om bruk som er lagt ned, og kystsamfunn som kan legges øde. Det er alvorlige overskrifter som har skapt usikkerhet hos kystbefolkningen og usikkerhet for dem som er opptatt av arbeidsplassene langs kysten. 30 fiskebruk gikk konkurs i fjor. Fjoråret var dermed det verste konkursåret en har hatt i norsk fiskerinæ-

ring på ti år, men inneværende år kan altså bli verre. Spørsmålet blir da hvordan en håndterer en slik situasjon.

Jeg kan slutte meg til dem som i dag mener at det tiltaket vi diskuterer, ikke er et langsiktig tiltak for å komme over den krisen vi er oppe i. Det er jeg enig i. Men jeg mener allikevel at det er et helt nødvendig tiltak for å skape et robust og godt nok grunnlag for den langsiktige omstillingen som man bør foreta, og som bør være balansert, langsiktig og helhetlig. Jeg har ingen tro på at det å sitte og toe sine hender og la det ene bruket etter det andre forblø, og håpe at en del er igjen til slutt, er et godt grunnlag for en langsiktig omstilling. Tvert imot tror jeg at det å lage en «time-out» nå i form av den type garantiordning som her foreslås, som er kortsiktig, også vil kunne gi et bedre og mer robust grunnlag for en mer langsiktig omstilling. En langsiktig omstilling bør ha som mål både å skape en fornuftig struktur geografisk sett, skape en fornuftig struktur og balanse mellom de store og små i næringen og skape satsing på å utvikle nye muligheter, ikke minst knyttet til kvalitet, nisjer og nye produkter.

Men dette handler ikke bare om de ulike fiskebrukene og arbeidsplassene knyttet til dem. Dette handler om bosettingen langs hele kysten. Og jeg mener, i motsetning til Fremskrittspartiet, at det faktisk er for viktig til at markedet sjøl skal få ordne opp i det. Det er nok ett av kjernepunktene i uenigheten mellom Senterpartiet og Fremskrittspartiet. Jeg tror at det er for viktig til at markedet skal få lov til å ordne opp i det sjøl, når dette handler om enkeltmennesker, hvor de skal bo, og hvor de skal leve i dette landet. Det handler om kystbosettingen og arbeidsplassene langs kysten.

Jeg har merket meg at det i innleggene fra regjeringspartiene har kommet fram en viss uenighet om hva som er årsakene til den problematikken man er midt oppi. Kristelig Folkeparti legger vekt på at det her er rammebetingelsene knyttet til høy kronekurs og høy rente som er årsaken til en del av de problemene fiskebrukene har kommet opp i. Høyres talsmenn på sin side sier at her er det overkapasitet som er problemet, og får da applaus fra Fremskrittspartiet i samme åndedrag. Jeg må si at jeg synes det er en dristig utfordring, både til næringen sjøl og til det politiske miljøet, å si at her er det en overkapasitet. Da går man rimelig høyt på banen, og da blir sjølsagt det naturlige oppfølgingsspørsmålet: Hvis det er slik at Høyre og Fremskrittspartiet mener at det er overkapasitet når det gjelder fiskebruk, og de dermed mener at det er helt greit at det ene bruket etter det andre nå forblør på egen hånd, synes jeg også at de skal være ærlige nok til å fortelle oss hvilke det er som skal bort, og hvor mange flere det er som skal bort, slik at de som bor langs kysten, skal få vite hvor man vil miste arbeidsplassen, og hvor det er man eventuelt må flytte fra. Det er ikke snakk om arbeidsplasser i et nært arbeidsmarked der man har et alternativ. Det er i stor grad snakk om arbeidsplasser der det er få alternative arbeidsmuligheter, og det handler om bosettingen i de områdene det her er snakk om. Så hvis man skal gå så høyt på banen som det særlig Høyres talsmenn her har gjort, får man også være ærlig og si hvilke

det er som skal bort i neste omgang, hvilke arbeidsplasser det skal gå ut over.

Jeg hadde håpet at vi gjennom det forslaget som Arbeiderpartiet her har lagt på bordet, kunne ha kommet fram til enighet om et tiltak som mer på kort sikt kunne ha gitt et pusterom i forhold til en del av de som nå sliter, og som kunne ha lagt et grunnlag for en felles drøfting mellom regjering, storting og næring om hvordan man skal klare å få til en mer helhetlig og langsiktig omstilling. Dessverre må jeg konstatere på Senterpartiets vegne at det ikke er tilfellet. Det er uheldig, etter min mening. I så måte har vi nok en gang gitt fra oss en mulighet til å kunne styre en utvikling i positiv retning.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg synes at forslaget om en garantiordning for fiskekjøperne er på sin plass. Det burde ha vært tatt opp for lenge siden. Jeg sitter selv i finanskomiteen. Vi har vært med på å legge ned Norges Banks kontorer. Fysisk er jo kontorene der, men de passer ikke inn i strukturen til Norges Bank, og dermed måtte de nedlegges. Dette har partiene til forslagsstillerne stemt for.

Vi hadde den bufferen at de som trengte lån, kunne gå til Norges Bank og få lån. De kontorene skulle aldri ha vært nedlagt. Da de ble nedlagt, var vi på opptur i næringen, men vi vet at den næringen som jeg representerer, svinger. Det går opp, og det går ned.

Den sittende regjering og flertallet i denne salen har gått inn for sentralisering av bankvesenet. Vi har gått inn for at sparebankene, andelsbankene skal bli aksjeselskap. Vi vet at det er banker som har områder i dette land hvor det ikke skal lånes ut penger, verken til hus eller garasje eller til fisk som henger på hjell eller ligger i salt. Det går forresten ikke an å tjene penger på å ha fisken liggende i salt, det er nå så sin sak. Men det er slik det er i denne næringen. Det går litt opp, og det går litt ned. Men vi vet samtidig at vi strukturerer bankene bort fra denne næringen. Jeg må spørre: Hvor lenge skal Distrikts-Norge bære de sentrale byene på ryggen? Vi har gjort det til dags dato, men det nytter ikke uten kapitaltilgang.

Jeg synes at det forslaget som har kommet på bordet, og som har vært til behandling i næringskomiteen, er helt betimelig. De som ikke har tilgang på kapital ellers, må få anledning til å låne penger. Nå kan vi godt si at forslaget kommer litt sent. Fisket er over når vi fatter endelig vedtak. Da er lofotfisket over, men da har vi igjen vår-torskefisket på finnmarkskysten. Vi vet samtidig at leveringsansvaret for fisken er fratatt havfiskeflåten og overlatt til kystflåten, for den skal fiske 25 pst. etter den 1. september. Vi har ikke opplevd et slikt fiske siden 1997. Det koster 34 mill. kr mer å fiske de 25 prosentene etter 1. september, på grunn av at fisken har tapt seg. Den er blitt mindre i Finnmark, og den har tapt seg i verdi. Det er ikke rogn og heller ikke lever i den, og det går mer i oljeforbruk. Hvorfor ble det slik at havfiskeflåten er fratatt leveringsansvaret og det er overlatt til kystflåten? Det har jeg ikke fått svar på enda. Det er en av tingene. Når fiskekjøperne i dag ikke har kapital nok, er det fordi de

ikke får lånt penger i de bankene som allerede har satt en rød strek over distriktet. Jeg synes forslaget er godt.

Jeg må til slutt si noen få ord om forsyninger i distriktene. Det gjelder alle distrikter som må ha drivstoff til traktorer, til båter, til sjarker og til de større fartøyene. Det må leies tankbiler som må med ferje, og det blir dyrt drivstoff de får på Værøy, på Røst, på Fedje og «you name it». De får simpelthen ikke tankbåter til å gå til de distriktene, og de får dyrt råstoff. De store båtene kan gå til de sentrale havnene og få bunkret full tank, der har de avtaler med de store selskapene. Jeg håper Regjeringen tar det innover seg.

Hva vil Regjeringen gjøre med de distriktene som får så dyrt råstoff? Og hva vil den gjøre for å forsvare de mannskapene som ikke får inntekter, og som ikke klarer avdragene på hus og hjem? Hvilke virkemidler vil statsråden ta i bruk, slik at de alle sammen får?

Statsråd Svein Ludvigsen: Regjeringen deler den bekymringen som representantene som står bak forslaget, gir uttrykk for. Fiskerinæringen, og særlig foredlingsindustrien, er inne i en vanskelig tid med svekket likviditet og lønnsomhet, endog konkurser. Det må imidlertid legges til at det dessverre er en situasjon som mye av norsk næringsliv, særlig det eksportrettede næringslivet, sliter med. Den utfordringen har Regjeringen møtt med en politikk som næringslivet gir sin tilslutning til. Statsgarantier er ikke løsningen, særlig når man i forslaget tar det som gitt at garantiene skal vurderes i forhold til risiko, og man legger til at garantier bare skal gis til bedrifter som er kredittverdige, og det skal ikke være statlige subsidier knyttet til ordningen. Hvem er det da som kan nytte godt av dem?

Årets torskefiske har vært godt – det har vært svært godt. God tilgjengelighet og effektive fartøyer har gitt store ukefangster. Det er et paradoks at det gode fisket er blitt et problem. Vi har, som kjent, vært nødt til å stoppe torskefisket for deler av kystflåten som følge av at kvoten er tatt. Tross det rekordfisket har det altså ikke vært synbare problemer med omsetningen på grunn av manglende driftskreditter. Med andre ord: Problemet som skulle løses med forslaget, oppstod ikke i det omfanget som forslagsstillerne hadde forutsatt – heldigvis, vil jeg legge til. Det regner jeg med at også forslagsstillerne er enig i. Men jeg vil kanskje anbefale representanten Arnstad å gå litt bak tallene, når hun refererer til at 30 fiskeindustribedrifter gikk konkurs i fjor. Det vil nok være et litt mer nyansert bilde når man ser på hvilke bedrifter det var.

Gjennom årets regulering har vi altså oppnådd å sikre helårsdrift for størstedelen av fiskeflåten, og det bidrar så avgjort til å styrke industriens overlevelsessevne. For fartøygruppene under 15 meter er det heller ikke innført periodisering. Det er det heller ikke for havfiskeflåten, men det viser seg at den har et leveringsmønster som bidrar til at vi kan holde hjulene i gang i bedrifter over hele landet. Løsningen ved å la alt fiske foregå om vinteren, slik enkelte anbefaler, vil jo ikke styrke industriens overlevelsessevne, f.eks. i Finnmark.

Et slikt samarbeid er til gjensidig fordel, fordi landsiden dermed gis økt regularitet i leveransene samtidig som det bidrar til å trygge en bedre pris for fiskerne. Det bidrar til sysselsetting i fiskeværene. En slik tilnærming styrker kvalitetsfokuset og markedstilpasningen, og det gir rom for en bedre inntjening i hele verdikjeden.

For gruppene som omfatter de store kystfiskefartøyerne – de over 15 meter, altså de gruppene som torskefisket nå er stoppet for – har departementet valgt å periodisere, som et redskap for å spre leveransene utover året, først og fremst av hensyn til industrien. Resterende deler av årets kvote vil bli tatt etter 1. september, og parallelt med torskefisket har vi også fiske etter andre arter, som sei og hyse. Det er viktig å holde det fisket i gang, for på den måten å holde industrien i gang.

Bakgrunnen for forslaget som er nedfelt i Dokument nr. 8:52, er frykten for omsetningsvansker som følge av en antatt manglende driftskreditt til dekning av industriens kjøp av fisk. Jeg har i mitt brev til næringskomiteen av 14. februar i år begrunnet hvorfor jeg ikke ser det som formålstjenlig med etablering av den foreslåtte statlige garantiordningen. Jeg synes det er vel verdt å legge merke til at fiskeindustriens viktigste organisasjon, FHL industri og eksport, har vært og er av samme oppfatning.

Hvordan har så avsetningen vært under det rekordstore torskefisket hittil i år? Vel, som jeg sier, har det ikke vært de synbare omsetningsproblemene. Der det har vært det, har det vært i et langt mindre omfang enn man kunne frykte.

Når det er sagt, må jeg også legge til at jeg selvsagt ikke har til hensikt å bagatellisere situasjonen. Det er eksempler på at det er anstrengt likviditet på landsiden, og at det har skapt problemer. Jeg er bl.a. de siste dagene blitt informert om at enkelte sunnmørske kjøpere av sei har møtt problemer, grunnet utilstrekkelig likviditet, driftskreditter og/eller manglende kredittforsikring. Samlet sett synes imidlertid ikke omfanget å ha vært nevneverdig større enn det vi har sett i tidligere år.

De vanskeligheter næringen har erfart, skyldes i hovedsak kombinasjonen av et særdeles godt torskefiske og industriens produksjonsmessige begrensninger i perioder med leveranser av store mengder fisk.

Norges Råfisklag har da også i perioder, og for enkelte områder, innført ukekvoter for å tilpasse fisket til produksjonskapasiteten ved landanleggene, og på den måten bidratt til å holde hjulene i gang, ved at man ikke får et kappfiske og et kappkjøp.

De to største fartøygruppene kvoteandel er fanget og omsatt på svært kort tid. Dette viser at driftskreditten i bedriftene hittil ikke har vært en begrensende faktor i utviklingen av fisket.

Siden forslaget om statlige garantier for driftskreditter til fiskeindustrien ble fremmet i slutten av januar i år, har vi også sett visse tegn til bedringer i rammevilkårene. Det er imidlertid klart at vinterens fiske har blitt avviklet uten vesentlige avsetningsproblemer, så i så måte er jeg glad for at problemet som er beskrevet i forslaget, ikke oppstod i det omfanget man kunne frykte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg har registrert at høyrepartiene her i dag ikke har registrert noen støtte til dette forslaget rundt om i landet. Det er ikke inntrykket jeg sitter igjen med. Vi har både avisoppslag og skriv fra alle deler av landet som støtter dette forslaget.

Nå er det slik at Arbeiderpartiet veldig ofte beskyldes for bare å kritisere og ikke komme med forslag for å avhjelpe den dramatiske situasjonen vi har i hele industrien og i sysselsettingen i landet pr. i dag. Dette forslaget er ett av eksemplene på konstruktive forslag som har vært fremmet fra Arbeiderpartiet for å avhjelpe situasjonen. Men jeg registrerer at Regjeringen heller ikke synes særlig om dette forslaget.

Et lyspunkt får være at statsråden deler vår oppfatning av og bekymring over situasjonen langs kysten slik den nå fortøner seg. Mitt spørsmål blir da: Hva vil Regjeringen konkret gjøre for de kystsamfunn som er veldig hardt rammet av den krisen vi nå er inne i, og som er i ferd med å legge hele lokalsamfunn øde? Vi har i mange andre sammenhenger både omstillingsmidler og omstillings tiltak. Kan man tenke seg å gå inn med slike omstillings tiltak for disse lokalsamfunnene, som er så hardt rammet?

Statsråd Svein Ludvigsen: I iveren etter å forsvare et forslag som den industrien som skulle hjelpes, takker nei til, kan man lett falle for fristelsen til å bruke store ord. Den «dramatiske situasjonen» fiskeindustrien befinner seg i, «avhjelpe situasjonen», «legge hele lokalsamfunn øde» er uttrykk som representanten Arnesen bruker.

Jeg må spørre, når vi ser på utviklingen av et rekordgodt fiske i vinter: Hvor er denne dramatiske situasjonen? Dette er en beskrivelse av en situasjon som ikke har oppstått. Det synes jeg vi skulle glede oss over i stedet for å tegne et bilde som faktisk ikke er riktig. Men det finnes bedrifter som har problemer, og det er naturlig ut fra den situasjonen som all eksportindustri befinner seg i.

Når det gjelder lokalsamfunn som får problemer fordi de er ensidig avhengig av fiskeindustri, har vi hatt det i denne regjeringens levetid, og vi har gått inn med virkemidler i et samarbeid mellom Kommunaldepartementet og Fiskeridepartementet for å avhjelpe situasjonen. Sørøya er et slikt eksempel, hvor både Fiskeridepartementet og Kommunaldepartementet gikk inn og avhjalp situasjonen.

Men som sagt, det rekordgode fisket i vinter har vist at det ikke er avsetningsproblemer på grunn av driftskredittmangel som er årsaken til de problemene som blir beskrevet. Problemene har altså ikke oppstått i det omfanget som forslagsstillerne hadde tenkt seg. Det synes jeg er bra, og da synes jeg vi skulle glede oss over det i stedet for å tegne et bilde som ikke stemmer med virkeligheten.

Åsa Elvik (SV): Eg trur verken eg eller statsråden veit kva for eit bilete forslagsstillerane hadde av korleis

årets fiske kom til å bli avvikla, og kva for konsekvensar det ville få for industrien. Eg greier ikkje å sjå korleis statsråden kan kommentere det. Eg må seie at som innbyggjar i ein kommune som er i ein svært dramatisk situasjon på grunn av situasjonen i fiskeforedlingsindustrien, lurar eg på om eg og statsråden lever i den same verkelegheita. Statsråden har sjølv gått ut og sagt at 30 bedrifter er gått konkurs utan å ha hatt behov for å nyanse kva for type bedrifter det har vore. Så at han legg det ansvaret på representanten Arnstad her i dag, klarer eg ikkje heilt å forstå. Eg må ærleg talt innrømme at fordi om statsråden i sitt hovudinnlegg sa at han ikkje følte behov for å bagatellisere situasjonen, må eg seie at i svarreplikken til representanten Arnesen var det nettopp det som skjedde.

Biletet er nyansert, og statsråden, som har den kompetansen og den kunnskapen som departementet har, i ryggen, skal sjølv sagt nyanse biletet. Men eg må seie at situasjonen for ei heil rekkje kystsamfunn er veldig dramatisk. Eg klarer ikkje å forstå kva interesse statsråden skal ha av å bortforklare det.

Frå Høgre og Kristeleg Folkeparti sine talspersonar i salen i dag har det vore fremja ein del alternative forslag til det forslaget som ligg på bordet. Høgres talsmann sa i sitt innlegg at å velte risikoen over på fiskarane ved å forlengje garantitida måtte vere eit ypparleg forslag. Eg lurar på om statsråden er einig i det, og om det er noko som ein oppfordrar Noregs Råfisklag til å ta initiativ til.

Framstegspartiet og Høgre har gått i tospann og sagt at den overkapasiteten som er i næringa i dag, må marknaden rydde opp i. Er statsråden einig i det også, og er det dette vi som bor i dei samfunna som faktisk blir ramma av utviklinga i dag, skal ha som trøst?

Utover det vil eg seie at eg håper at vi ved eit seinare høve kan få ein meir konstruktiv debatt om langsiktige omstillingar i norsk fiskeindustri.

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg bagatelliserer overhodet ikke – og det er jeg glad for ble bekreftet av siste taler – situasjonen som fiskerinæringen er i. Men la oss se på, for det kan kanskje være nødvendig når vi hører på debatten, hva det var dette forslaget skulle bidra til. Jo, det var å avhjelpe situasjonen med hensyn til oppkjøp av fisk, for man fryktet at det skulle være kredittmangel, og på den måten skulle ikke fisket i vinter kunne avvikles.

Vi kan konstatere at det har vært et rekordgodt fiske, til dels er kvoten tatt, og fisket har måttet stoppe. Men det har altså ikke blitt stopp i fisket, slik at det har ikke vært behov for disse garantiordningene. Og hva skulle disse garantiordningene ha avhjulpet, når det fra forslagsstillerne tydelig sies at dette skal gis til bedrifter som er kredittverdige, at det ikke skal ligge subsidieelement i det, og når næringen selv helt klart gir uttrykk for at statsgarantier ville medføre konkurransevridning? Såpass kunne man vel forestille seg at hvis en, to bedrifter fikk statsgaranti, ville bankene kreve statsgaranti for alle. Derimot er det en mer aktiv politikk som kan avhjelpe de problemene som fiskeindustrien har, og det er en økonomisk politikk. Det er markedspolitikk, det er strukture-

ring, det er regulering, det er moderate lønnsoppgjør, det er innovasjon, og det er virkemiddelapparatet som kan bidra til det, og på alle de områdene har Regjeringen satt inn sterke virkemidler og politikk, og det gir resultater. Men det vil ikke gi resultater med en garantiordning i et fiske som har vist seg å ikke stoppe opp, heldigvis.

Marit Arnstad (Sp): Enkelte av oss har etter hvert blitt vant til å få høre at vi burde ha gått hjem og lest hjemmeleksen bedre og skaffet oss bedre kunnskaper. Jeg fikk høre det i dag av statsråden angående de 30 brukene som har gått konkurs. Da synes jeg det er grunn til å si at det bygger jeg på de tall og de uttalelsene som fiskeriministeren sjøl har kommet med. Så kan det jo hende at han i ettertid har nyansert det en smule, men det har han da gjort i etterkant av at Fiskeribladet, av alle, gikk inn i materien. Jeg kan være enig i at det kan være litt ulik bruk av tall knyttet til de brukene som gikk konkurs, men klag ikke over at jeg henter tallene fra unyanserte kilder eller uautoriserte kilder når jeg henter tallene fra fiskeriministeren sjøl.

Senterpartiet har understreket behovet for en langsiktig omstilling knyttet til fiskeindustrien. Men det er viktig for oss at det skjer på en ryddig måte, og det er vanskelig å forstå at det skulle være noe heldig utgangspunkt for det at en nå lar de sterkeste eller største enhetene klare seg gjennom kampen, mens andre skal forblø, og så skal en på den bakgrunn starte en langsiktig omstilling. Det synes jeg er uryddig. Derimot tror jeg at den type ordning vi har i fiskeindustrien i dag, nettopp kunne ha vært den overgangsordning som kunne ha lagt grunnlaget for en mer langsiktig omstilling. Jeg registrerer at det er det ikke grunnlag for å diskutere med Høyre og Framskrittspartiet i salen.

Fiskeriministeren fikk et spørsmål fra representanten Elvik, som jeg vil gjenta. Det er knyttet til den overkapasiteten i fiskeindustrien som representanten Kristiansen her var inne på. Jeg vil gjerne høre om statsråden er enig i at det finnes en slik overkapasitet. Mener han noe om hvordan den overkapasiteten skal reduseres, hvilke bedrifter som skal bort, og hvilke kystsamfunn som eventuelt må belage seg på at arbeidsplassene forsvinner i tiden framover?

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg ser ingen grunn til at representanten Arnstad skulle være sår, jeg har ikke antydning at hun skulle gå hjem og lese hjemmeleksen. Men når man knytter konkursen i fjor av 30 bedrifter til knyttet fiskerinæringen til garantiordningen, så mener jeg å ha dekning for å si at det må man nyanse, for de 30 bedriftene ville ikke kvalifisere til denne ordningen som vi behandler i dag, og det er det jeg mener med å nyanse bildet. Man kan på en måte ikke trekke fram de 30 bedriftene som bevis for at det var behov for denne driftskredittordningen. Da må man i hvert fall innrette driftskredittordningen langt annerledes enn det forslagsstillerne hadde lagt opp til.

Når det gjelder overkapasitet, så skal jeg si to ting. For litt siden behandlet vi i denne sal St.meld. nr. 12 for

(Statsråd Ludvigsen)

2001–2002 om rent og rikt hav, og hvor komiteen i den forbindelse helt klart gir uttrykk for at det er en overkapasitet i norsk fiskerinæring, og at man må tilpasse kapasiteten på fangstsiden og for så vidt industrisiden, som jo er en konsekvens av det, til det ressursgrunnlaget vi har. Regjeringen skal legge fram en stortingsmelding på fredag, der vi redegjør for tiltak for en bedre tilpasning av kapasitet og ressurs.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg forstår det slik at jeg kan tolke statsråden dit hen at han nærmest avblåser den krisen som er langs kysten, og som signaliseres veldig sterkt.

Når jeg har sagt og tatt i min munn såpass sterke ord som jeg har gjort, så er det ikke for å svartmale, men det er for å formidle en oppfatning og en opplevelse langs kysten som statsråden og vi andre må kunne ta innover oss. Når Norges Fiskarlag, Råfisklaget, Kystfiskarlaget, Norske Sjømatbedrifters Landsforening, Troms fylkesting og mange andre har poengtert at slik er situasjonen, så må Regjeringen og vi som sitter i Stortinget, kunne ta denne situasjonen innover oss og være villig til å sette inn virkemidler og tiltak som gjør at både enkeltfamilier, bedrifter og lokalsamfunn overlever i en vanskelig situasjon. Det har alltid vært slik, som representanten Bastesen sa, at det har gått opp og ned i denne næringen. Men man har vært villig til å sette inn virkemidler for å avhjelpe situasjonen, og jeg har ikke lyst til at vi skal legge kysten øde gjennom konkurser og gjennom nedgangstider for næringen. Derfor ber jeg igjen statsråden om å prøve å vise forståelse for de signalene som er kommet fra kysten i *alle* deler av landet.

Statsråd Svein Ludvigsen: Både fiskeriministeren og Regjeringen viser stor forståelse for de problemene som er langs kysten og i en eksportrettet næring som fiskerinæringen. Men den garantiordningen som er foreslått, og som vi drøfter i dag, er et virkemiddel som ikke er tjenlig i forhold til problemene, og bedriftene selv v/FHL gjør det helt klart at de ikke anser at dette er et hjelpemiddel som løser de problemene vi står overfor. Så når man tegner det som en konsekvens at man legger kysten øde ved at dette ikke vedtas, gjør man altså bruk av ord og begreper og beskrivelser som her ikke står i forhold, desto mer som en av forslagsstillerne, representanten Arnesen, selv sier at dette er en ordening som skal gis til bedriftene som er kredittverdige. Jo, men hvis de er kredittverdige, får de kreditt. Dette skal være en ordening som ikke skal innebære noen statlige subsidieringer. Men det er konkurransevridende, og det betyr statlig subsidiering. Det er derfor bedriftene betakker seg. Det er derfor Regjeringen har lagt opp til en økonomisk politikk som nå begynner å virke. Tre rentenedsettelse på kort tid, 1 1/2 prosentpoeng, er noe som monner i gjeldstynget industri og fiskeindustri. Skatter og avgifter er redusert. Vi har sterk innsats når det gjelder markedsforhold: Lakseavtalen, som er i ferd med å bli avvirket, EU-utvidelsen, der Regjeringen er sterkt inne sammen med næ-

ringen og forhindrer at det skal bygges opp nye markedsbarrierer, WTO-forhandlingene, frihandelsavtaler, og det vi gjør når det gjelder reguleringen for å ta ned overkapasitet, vil gi bedre resultater enn noe annet for på den måten å få til lønnsomhet i industrien. Og gjennom de periodiseringer som vi har gjort på reguleringene, sørger vi for at industrien får mulighet til å ha helårsproduksjon, og det bidrar til lønnsomhet.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg skulle holdt meg for god til å ta ordet i denne replikkvekslingen, men jeg synes forslaget er betimelig. At FHL, som er en sammenslutning av de større fiskebrukene, gikk imot at det skulle være en statlig garantiordning, må man bare bøye seg for. Men det er bare sånn at de små fiskebrukene trenger en bedre løsning enn det vi har i dag. Det er mange som venter på at Stortinget skal behandle dette forslaget, og det er mange som venter på at det skal bli en garantiordning.

Jeg må jo spørre statsråden om han venter på konkurser. Venter han på at mottakene ikke skal kjøpe fisk? Er det det han venter på? Er det da på tide å springe til og gi garantiordninger? Er det ikke nødvendig å ha litt overkapasitet i det rike fisket som vi har hatt til i dag? Selvfølgelig er det nødvendig. Selvfølgelig er det nødvendig at mottakene har tilgang på kapital til å kjøpe fisk til å henge på hjell og rive ryggbeinet av og strø salt på. Det skulle bare mangle at ikke vi i Stortinget skulle kunne behandle og vedta at mottakene skal få de nødvendige garantiene og lånene når de ikke kan få dem fra de bankene de måtte ha tilgjengelig.

Jeg må bare si det, slik at det er sagt, at fiskerne har tapt 40 pst. av inntektene sine ved reduksjon i prisene. Nå må jeg samtidig si til dem som er imot Norges Råfisklag og råfiskloven, at Råfisklaget har redusert prisene til fiskeren. Det skulle bare mangle at man ikke skal få betaling for den fisken som man etter sigende skulle ha ført på land. Det skulle bare mangle – det står om verdier. Fiskeforhandlerne skulle i det minste betale for fisken.

Statsråd Svein Ludvigsen: Representanten Bastesen sier at forslaget er betimelig. Ja, vi er enige om – og jeg har forsøkt å gjenta det ved flere anledninger nå at også jeg er bekymret for det – de problemer som en eksportrettet industri sliter med i dag. Det gjør Regjeringen noe med gjennom politikken. Men jeg konstaterer at det virkemidlet som her er foreslått, ikke er det som etterspørres, og det vil heller ikke ha en innretning som gjør at det løser et problem, for det er ikke et hovedproblem at det ikke er garantier og lån å få. For vi har altså, som jeg nå har sagt ved flere anledninger, gjennomført et svært godt vinterfiske, og det har ikke stoppet opp i oppkjøpene på grunn av manglende kreditter.

Når representanten Bastesen henviste til at fiskerne gjennom Råfisklagets priser har fått redusert førstehåndsprisen, har det først og fremst med markedet å gjøre, det har for så vidt ingenting å gjøre med mangel på kreditt eller noe annet. Så her blander man nok kortene en smule.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Asmund Kristoffersen (A): Arbeiderpartiet har gjennom forslaget om å få innført en ordning med statlig garanti for driftskreditt i fiskerinæringen bedt Stortinget om å gjøre noe med den dramatiske situasjonen i fiskerinæringen.

Fiskerinæringen i landets største fiskerifylke, Møre og Romsdal, har sagt fra på en måte som burde vekke både regjering og storting. Sunnmøre og Romsdal Fiskarlag sier bl.a. dette i et brev til storting og regjering, og jeg vil be representanten Solholm spesielt lytte til dette, siden han hadde fått få signaler:

«De siste 8 -9 månedene har fire til dels store fiskeriindustribedrifter, med til sammen ca. 200 ansatte, her i distriktet gått konkurs. Alle disse bedriftene var viktige arbeidsplasser i sine kommuner og i tillegg en viktig avtaker av fisk fra fiskeflåten i vårt distrikt. Pr. dato har ingen av disse bedriftene startet opp igjen. Det kan likevel legges til at den største av disse fire bedriftene, Sunnmørsfisk AS i Fosnavåg, vil starte opp igjen innen få dager.»

Brevet er datert 7. mars 2003.

Videre sies det:

«I tillegg er det vanskelig for kjøperne å få finansiert det kjøp av fisk som må til for å få normal avvikling av sesongfiskeriene. Etter opplysninger vi sitter inne med fra Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag ligger kjøpernes kredittrammer i dag på ca. 60 mill. kroner.»

Det sies videre at de private bankene ikke har ønske eller evne til å gå inn og gi nødvendige kreditter. Derfor viser Fiskarlaget til forslaget fra stortingsrepresentantene Arnesen, Sandal, Kristoffersen og Schjøtt-Pedersen om å etablere en ordning med statlig garanti for driftskreditt i fiskerinæringen. De sier det ville være et godt virkemiddel for å løse den situasjonen som fiskerinæringen nå er inne i. Dette sier altså fiskernes tillitsvalgte, som en skulle tro hadde begge beina både på dekket og på kaia.

Selv om vårt forslag ikke løser alle problemene i fiskerinæringen, sikrer det langt på vei at mottaksapparatet på land er i stand til å ta imot fisken. I en slik situasjon er det uforståelig at ikke representantene fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vil støtte forslaget om statlig kredittordning, som ville løse de mest akutte problemene i næringen. Dette blir enda mer uforståelig når både regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er representert i næringskomiteen med representanter fra Møre og Romsdal.

Situasjonen er blitt ytterligere forverret siden vi fremmet vårt forslag. Det er derfor svært beklagelig at dette helt nødvendige forslaget ikke får flertall i salen i dag.

Presidenten: Uten å påberope seg spesiell sakkyndighet vil presidenten tro at hvis man har bena på dekket og kaien samtidig, er det en forutsetning at man er godt fortoyd.

Asmund Kristoffersen (A): Ja, det tror jeg nok!

Presidenten: – Og ikke har til hensikt å legge fra kai.

Reidar Sandal (A): Fiskerinæringa er inne i ein svært vanskeleg økonomisk situasjon. Dette er ikkje berre mine og Arbeidarpartiets ord. Dette er budskapet frå fiskarar og representantar frå fiskesalslaga langs heile kysten vår. Svært mange av fiskekjøparane står fram med det same synet.

Kva må så gjerast når delar av fiskerinæringa ber om akutt hjelp? Vi må setje i verk tiltak som er målretta, og som kan føre oss ut av dei store vanskanane som næringa er oppe i. Derfor har Arbeidarpartiet foreslått strakstiltak.

Forslaget vil gjere det mogleg for fiskerinæringa å komme ut av det uføret ho no er inne i. Nye konkursar kan avverjast. Fiskarane kan få selt fisken sin til ein brukande pris. Tilsette på fiskemottak kan igjen komme i arbeid. Næringa kan få ein positiv stimulans i ei vanskeleg tid. Vi kan få hjula i gang igjen.

Fiskerinæringa er ein krumtapp langs store delar av kysten vår. Den gir arbeid til mange både på havet og på land. Svært mange av dei som hentar utkommet sitt frå fiskebåten eller frå fiskeindustrien, har ikkje alternative arbeidsplassar å gå til. Slik er det for fiskaren og den kvinnelege filetarbeidaren i Vågsøy. Akkurat slik er det for dei som bur i Berlevåg, og som hentar inntekta si frå båten eller frå fiskemottaket. Alternativet for desse personane er arbeidsløyse, noko som i dette tilfellet ikkje er nødvendig dersom styresmaktene legg forholda slik til rette at fisken kan bli omsett og bearbeidd.

Vi saknar ein aktiv næringspolitikk i landet vårt. Regjeringa er passiv. Den saka vi no diskuterer, stadfestar nettopp det. Forslaget vårt inneber inga subsidiering. Berre kredittverdige bedrifter skal få nyte godt av ordninga som vi foreslår. Den skal ikkje favorisere noko distrikt. Vi tek eit initiativ for å hjelpe ei næring i store vanskar. Dette er aktiv næringspolitikk. Med dette viser vi vilje til å satse på kystsamfunna våre. Der finst det eit stort potensial. Her kan vi vere med på å skaffe store eksportinntekter. Vi gir på denne måten eit flott bidrag til å halde oppe busetjinga, spesielt i svært fiskeriavhengige område på Vestlandet og i Nord-Noreg.

Ofte høyrer vi at Høgre omtaler seg sjølv som det næringsvennlige partiet. I denne saka viser Høgre passivitet.

Kristeleg Folkeparti har tidlegare vore ein aktiv medspelar i å halde oppe aktiviteten i distrikta våre. Slik er det ikkje lenger. Partiet har skifta kurs, og har valt ny side i politikken. Det trur eg mange langs kysten vil merke seg.

Ivar Kristiansen (H): Jeg registrerer med stor interesse at Arbeiderpartiet ikke valgte å prioritere denne saken der den hører hjemme, nemlig i budsjettet for 2003.

Jeg registrerer også at Arbeiderpartiet, sammen med SV og Senterpartiet, nå velger å føre en dialog om denne såkalte dødslisten over hvem som må blø. De stiller det retoriske spørsmålet når jeg viser til det omtalte begrepet

«overkapasitet», om jeg kan vise til hvem som i så fall skal bort. Dette illustrerer at man har en statisk politisk tankegang, som jeg må få lov til å returnere på den måten at det ikke er en politisk oppgave – heldigvis – å peke på hvilke bedrifter som skal leve og ikke leve for fremtiden.

Det blir et paradoks når man velger å se bort fra at man i løpet av fire–fem år på de fleste fiskeforedlingsbedriftene i landet har mistet eksempelvis mellom 200 000 og 300 000 tonn torsk til videreføring. Man har mistet det som var basis for hele eksistensgrunnlaget. Samtidig har vi sett at Arbeiderpartiet har drevet en næringspolitikk som har vært så fiendtlig at den har drevet konkurranseutsatte foretak nærmest til konkursens rand systematisk. Da man gikk fra borde, hadde man altså plassert Norge på Europas rentetopp. Det er klart at med den kronkursen som norsk konkurranseutsatt industri skulle håndtere, så ble det en umulig oppgave. For de 14 bedriftene som gikk dukken på foredlingssiden i 2002 og de fem hittil i år, ifølge Fiskeribladet, er *det* hovedårsaken, og sammen med mindre kvantum fisk til bearbeidelse har det gjort at de dessverre har gått veien via skifteretten.

At det er flere som videreføder norsk laks i utlandet enn her i landet, ser ikke ut til å bekymre representanten Marit Arnstad, men for meg er det et paradoks. Jeg tror vi kunne ha satt nok så mange hender i sving hvis vi hadde vært villige til å ivareta interessene i det markedet der norsk fisk skal klare seg.

Til slutt. Når jeg har sett at Norges Råfisklag har vært den institusjonen som kanskje har ivret mest for denne garantien, som har gitt oss det råd å gå på en statsgaranti, så er det jo et paradoks at de selv forlanger en garanti fra kjøper, og at de forlanger en oppgjørstid på maks ti dager. Det er klart at når en bedrift som skal videreføde og håndtere, må ha to til tre måneder for å kunne få pengene igjen, så er det nærmest en håpløs oppgave hvis man lever med tapt egenkapital. Derfor tror jeg at Norges Råfisklag og fangstnæringen selv kan gjøre en innsats som vil mer enn kompensere det som eventuelt staten ville ha kunnet bidratt med i dette tilfellet.

Statsråd Svein Ludvigsen: Etter representanten Kristoffersens innlegg følte jeg behov for å komme med en kort kommentar.

Det ble vist til at fire store bedrifter på Møre er gått konkurs, og at det da skulle være eksempel på at hvis man hadde hatt statsgaranterte driftskreditter, ville man ha kunnet fortsette. Som regel er det slik at konkurser er et resultat av mangel på lønnsomhet, og at garantier bidrar ikke til lønnsomhet, men derimot til likviditet. Lønnsomheten blir ikke forbedret ved at Arbeiderpartiets to talere, representantene Sandal og Kristoffersen, nå nettopp sterkt understreket at disse ordningene ikke skal ha noe subsidieelement, og at de skal være for kredittverdige bedrifter. De bedriftene som har gått konkurs, har altså ikke vært kredittverdige, så da må man endre kriteriene for det forslaget man har kommet med.

Noen forveksler likviditet med lønnsomhet. Manglende likviditet er som regel et resultat av svak lønnsomhet. Da må vi gjøre noe med lønnsomheten, og jeg inviterer

Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet sammen med regjeringspartiene og Fremskrittspartiet til å ta de grepene som skal tas i den økonomiske politikken, slik som vi gjorde det i budsjettet, at vi fører en stram budsjettpolitikk som nettopp bidrar til å redusere kostnadsnivået for bedriftene.

En statlig likviditetstilførsel gir ikke noen bedre lønnsomhet. Det utsetter bare problemet. Derfor kan vi ikke gå inn for det.

Heidi Grande Røys (SV): Eg har sete og lytta til debatten og kunne ikkje dy meg for å ta ordet. Når representantar frå Høgre skuldar mindretalet her i salen for å drive statisk politisk tankegang når ein politisk tek grep for å berge industri, vil eg påstå tilbake at det er minst like politisk statisk tankegang å svare med at marknaden skal ordne opp. Så kven som er mest statisk, trur eg vi kan krangle om til ganske langt ut på natta her i dag.

Det er jo Høgre sitt mantra at marknaden skal ordne opp i det heile, same kva og på alle frontar. Men det som skjer då, er at det er dei store innanfor fiskeindustrien som bestemmer korleis strukturen på fiskerisida skal sjå ut, og ikkje eit distriktspolitisk mål om busetnad og næringsliv i heile distriktet, og eg trur ikkje at Høgre enno har sprunge frå busetnadsmålet i distriktspolitikken.

Elles er eg òg forundra over at fleire av næringskomiteen sine medlemmer ikkje har fått signal om den krisa som har ramma – iallfall har eg fått tallause telefonar, tallause brev og e-postar frå spesielt fiskarar og fiskesalslag i mitt distrikt, både sør for og nord for Stad som òg for så vidt er området til representanten Solholm frå Framstegspartiet, og eg synest det er merkeleg at han ikkje har fått den same pågangen. Men det kan vel ha noko å gjere med kven ein har von om vil rydde opp i problema.

Det var ein fiskar som ringde meg i januar. Han sa at det er jo ikkje hjelp i at vi har tidenes fiskeri når eg kanskje ikkje får levert fisken min i mars. Skal eg satse på å reise på Lofotfiske dersom eg ikkje får levert fisken på land? Ein fiskar må jo på lik line med andre næringsutøvarar tenkje langsiktig, og spesielt skipperar på dei små kystfartøya har jo eit mannskap å ta omsyn til, og dei har familiar på land som dei skal forsørje. Så ei viss planlegging på lang sikt må ein jo kunne krevje. Og då er det klart at det er for seint å snu seg når konkursen har ramma så hardt som vi kunne frykte at han ville ramme. Vi skal alle vere glade for, som fiskeriministeren seier, at han ikkje har ramma så hardt. Men det er jo altfor seint å snu seg når krisa har ramma, for då står jo fiskaren der utan noko alternativ. Derfor må det vere nettopp vårt ansvar å gripe inn når vi ser teikn til ein slik situasjon. Og om ikkje garantiordninga ville ha vorte brukt, så stod pengane der. Men poenget er at løysinga var der for dei som hadde bruk for henne.

SV støttar ikkje forslaget frå arbeidartirepresentantane for å audmjuke enkeltparti i denne salen, som Ivar Kristiansen var inne på. Vi støttar forslaget fordi det er SV-politikk. Vi held på med SV-politikk kvar einaste dag, på lik line med det eg går ut frå at Høgre-represen-

tantane gjer, og ikkje for å audmjuke andre parti i denne salen. Det held vi oss faktisk for gode til.

Presidenten: Presidenten håper at antydningen om at denne debatten kan vedvare langt utover natten, ikke var ment som en oppfordring.

Olaf Gjødrem (KrF): Kristeleg Folkeparti tek dei problema som er melde frå kystdistrikta, på alvor. Me vil m.a. beda bankane visa atterhald med å forskottera konkurransar, slik som eg har sett ein del tendensar til. Eg trur at ei slik haldning frå bankvesenet til å gje fiskeindustrien ein sjanse til å få ein ny oppgang kan vere ei betre løysing enn dette forslaget.

Grunnen til innlegget mitt var òg det representanten Sandal sa då han påstod at Regjeringa og regjeringspartia fører ein passiv næringspolitikk. Eg må seia at eg tykkjer det er litt underleg når den store melodien frå opposisjonen i fjor haust då me skulle ha eit stramt budsjett, var at me svikta alle, og at me ikkje hadde nok til dei fleste gode formål. Dette var prisen for at me skulle oppnå betre konkurransevilkår nettopp for denne industrien. Når me no har oppnådd at renta er nede, at kronekursen er på plass, og at lakseavtalen i tillegg er på veg ut, får me høyra at me er passive. Fyrst får me kritikk for å gjera noko. Når resultatet er oppnådd, får me ny kritikk for at me er passive. Det er litt vanskeleg for meg å forstå logikken. Samtidig får me kritikk for distriktspolitikken. Det er ein kritikk som Kristeleg Folkeparti ikkje har fått det siste året. Plutselig dukkar han no opp utan noko førevarsel.

Regjeringa har gjennomført ein politikk som eg langt på veg meiner er med på å støtta distrikta i ein vanskeleg kamp mot sentrale magnetar. Me har oppnemnt ein distriktskommisjon, og me har ein aktiv, god dialog med distrikta for å leggja til rette for ei god utvikling og bremsa sentraliseringa. Derfor vil eg ta avstand frå den karakteristikk som blei gjeven av spesielt Kristeleg Folkeparti.

Det siste poenget mitt er at dette forslaget ikkje verkar. Det blir framstilt som om dette vil løysa eit problem i fiskeriindustrien, men samtidig seier forslagsstillarane at ein berre skal gje kreditt til dei i fiskeriindustrien som er kredittverdige. Men det er jo det som bankane har til oppgåve å gje, ikkje staten. Ein skal ikkje gje subsidiar. Ein skal ikkje gje spesielle rammevilkår som er konkurransevridande. Då er konklusjonen for min del klår: Dette er eit forslag som ikkje treffer. Då er det litt drygt å bruka så sterke ord. Det kan vera greitt å helsa heim, men det hjelper ikkje ein utsett industri som me i fellesskap skal prøva å hjelpa med meir eigna og direkte treffsikre verkemiddel. Både Kristeleg Folkeparti og Regjeringa er då innstilte på det i den utstrekning dette melder seg. Eg ser problema og vil vera med på å finna målretta løysingar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2357)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget er rede til å gå til votering i sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Synnøve Konglevoll på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Øyvind Korsberg på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 3–5, 7 og 8 fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten gjør oppmerksom på at forslag nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti, er trukket.

Presidenten går ut fra at det kan voteres under ett over forslagene fra SV.

Forslagene nr. 3–5 og forslagene nr. 7 og 8, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet med opprydding av forurensede sedimenter og i forbindelse med Revidert statsbudsjett for 2003 øke bevilgningene til dette arbeidet.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av høsten 2004 legge fram en stortingsmelding for hvordan norsk havbruksnæring skal sikres en langt sterkere miljøtilpassning i den videre veksten gjennom en operasjonalisert bærekraftstrategi.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen melding om havbeite, som skal vise hvordan havbeite kan drives bærekraftig i tråd med føre-var-prinsippet, og uten å redusere allemannsretten eller å fortrenge andre næringsaktører.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2003 innføre regler for håndtering av ballastvann. Alle skip som ønsker å gå til norsk havn må opplyse om hvor ballastvannet kommer fra, hvilken tid på døgnet det ble pumpet opp og fra hvilket dyp det kommer.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 om å vurdere opprettelse av et Nordområdesenter som kan bidra til økt samarbeid mellom Norge og Russland, samt øke innsatsen for miljøovervåking og kontroll i Nordområdene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 78 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.31.17)

Presidenten: Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere en trafikkentral for Nord-Norge, og at denne legges på Reitan.

Det skal være Kystverkets oppgave å drive trafikkovervåking.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 78 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.31.38)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2003 presentere en opptrappingsplan som gjør det realistisk innenfor en 10-årsperiode å fjerne PCB- og tungmetallholdige sedimenter fra norske havner og fjorder.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 57 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.31.58)

Komiteen hadde innstillet:

I

St.meld. nr. 12 (2001-2002) – om rent og rikt hav – vedlegges protokollen.

II

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med revidert statsbudsjett komme med vurderinger og konkrete tiltak for å styrke slepebåtkapasiteten i nordområdene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: I sak nr. 2 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Marit Arnstad satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa:

- ta initiativ i den Norsk-russiske fiskerikommission om å innføre eit forvaltningsmål om å halde kongekrabbebestanden så langt nede som mogleg.
- ta initiativ i den Norsk-russiske fiskerikommission om tiltak som kan gje bidrag til at forvaltningsmålet blir nådd. Slike tiltak kan til dømes vere: fritt fiske, fangstpremie, utkastforbod og å tillate fangst på hokrabber.

- ta initiativ i den Norsk-russiske fiskerikommission for fangstkvoter som er store nok til å kunne forvalte kongekrabba som uønska i Noreg.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:29 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo, Hallgeir H. Langeland, Heidi Sørensen og Åsa Elvik om å forvalte kongekrabben som en uønsket introdusert art – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes innstillingen med 72 mot 20 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.33.14)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Ivar Kristiansen satt fram et forslag på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:52 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Bendiks H. Arnesen, Reidar Sandal, Asmund Kristoffersen og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen om etablering av statlig garanti for driftstilskudd til fiskerinæringen – vert å avvise.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og innstillingens forslag til I.

Komiteen hadde innstillet:

I

1. Stortinget ber Regjeringa innføre ei ordning med statleg garanti i fiskerinæringa. Ordninga skal administrerast av SND. SND får høve til å gi inntil 50 pst. garanti.
2. Garantiramma skal setjast til kr 200 000 000. Kr 50 000 000 vert løyvd over SND sitt tapsfond, kap. 2420/55.
3. Ordninga tek til å gjelde straks.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til I og forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 52 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.34.13)

Presidenten: Det vil så bli votert over komiteens innstilling til II.

Ivar Kristiansen (H) (fra salen): Det står i mindretallsforslaget, som ble vedtatt, at forslaget «vert å av-

vise». I innstillingens II står det at forslaget «vert å leggje ved protokollen». Det må anses som feil.

Presidenten: Presidenten er tilbøyelig til å mene at det må være riktig.

Det må bety at administrasjonen for en gangs skyld har tatt feil. Det høres nesten utrolig ut, men det må være riktig. Dette er alternative forslag, og den alternative vøtering er slik å forstå som representanten Kristiansen nettopp beskrev. Komiteens innstilling til II faller altså bort.

S a k n r . 5

Referat

1. (185) Forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Heidi Sørensen og Lena Jensen om etablering av et nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø (Dokument nr. 8:86 (2002-2003))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (186) Forslag fra stortingsrepresentantene Bjørn Jacobsen, Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Heidi Grande Røys, Ågot Valle, Audun Bjørlo Lysbakken og Geir-Ketil Hansen om bedre kartlegging av rasfaren i Norge, samfunnsmessige konsekvenser og konkrete tiltak for å forhindre at menneskeliv og verdier går tapt (Dokument nr. 8:87 (2002-2003))

Presidenten: Presidenten foreslår at denne saken sendes energi- og miljøkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for samferdselskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

Hallgeir H. Langeland (SV): Som nestleiar i energi- og miljøkomiteen vil eg seia at dette er ei sak som i utgangspunktet ikkje denne komiteen skal ha. Det må

sannsynlegvis vera samferdselskomiteen som skal ha ho, fyrst og fremst iallfall.

Eg veit ikkje kva for prosedyre det er for dette, men naturleg nok bør ei sak om rassikring gå til samferdselskomiteen.

Stortingspresident Jørgen Kosmo: Forslaget, i den form det er fremmet, viser ikke bare til spørsmål knyttet til rasfare på vei, men har et betydelig omfang, også et omfang med samfunnsmessige konsekvenser. Presidentskapet fant derfor, da man vurderte denne saken, at den komite som har ansvaret for de samfunnsmessige konsekvenser og også plan- og bygningsloven og de lover som ellers hører under dette, måtte være den riktige komite å behandle dette i. Men fordi forslaget også berører rasfare på vei, fant vi det fornuftig at utkast til innstilling sendes samferdselskomiteen til uttalelse før endelig innstilling avgis.

Presidentskapet opprettholder sitt forslag til behandlingsmåte.

Presidenten: Er det alternative forslag? – Det er det ikke, og Presidentskapets forslag er enstemmig bifalt.

Videre ble referert:

3. (187) Ombudsmannsnemnda for Forsvarets innberetning om virksomheten i tiden 1. januar – 31. desember 2002 (Dokument nr. 5 (2002-2003))
Enst.: Sendes forsvarskomiteen.
4. (188) Forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold, Odd Roger Enoksen, Jorunn Ringstad og Åslaug Haga om at større endringer i struktur, lokalisering og kapasitetsforhold innen spesialisthelsetjenesten forelegges Stortinget til behandling (Dokument nr. 8:85 (2002-2003))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Møtet hevet kl. 19.40.
